

**R A P O R T U L
PROCURORULUI GENERAL**

**STAREA LEGALITĂȚII
ȘI ORDINII DE DREPT ÎN
REPUBLICA MOLDOVA
PENTRU ANUL 2011**

**C H I Ș I N Ă U
2012**

CUPRINS

CAPITOLUL I

Aspecte generale

1.1. Organizarea activității organelor Procuraturii	1
1.2. Asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii	4
1.3. Cooperarea cu organismele internaționale.....	6
1.4. Consolidarea cadrului juridic.....	7

CAPITOLUL II

Exercitarea și conducerea urmăririi penale

2.1. Importanța domeniului de activitate.....	9
2.2. Analiza situației infracționale.....	9
2.3. Exercitarea urmăririi penale.....	16
2.4. Conducerea urmăririi penale.....	19
2.5. Criminalitatea juvenilă.....	23
2.6. Combaterea corupției.....	25
2.7. Trafic de ființe umane.....	28
2.8. Combaterea torturii și relelor tratamente.....	33
2.9. Investigarea infracțiunilor în domeniul informaticii.....	36
2.10. Aportul activității operative de investigații în combaterea criminalității	39
2.11. Prestația organelor de urmărire penală și a organelor ce practică activitatea operativă de investigații în procesul de combaterea criminalității.....	40
2.12. Rolul Procuraturii în procesul de conlucrare cu organele de urmărire penală și organele ce practică activitate operativă de investigații în ce privește activitatea de combatere a criminalității.....	42
2.13. Deficiențe în activitatea de urmărire penală.....	42

CAPITOLUL III

Contribuirea la înlăptuirea justiției

3.1. Sarcinile domeniului de activitate.....	45
3.2. Reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată Datele statistice, analiza în dinamică.....	45
3.3. Pedepsele penale.....	46
3.4. Proceduri speciale.....	47
3.5. Contribuirea procurorului la înlăptuirea justiției pe cauze civile.....	48
3.6. Delicte contravenționale.....	49

CAPITOLUL IV

Apărarea intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților cetățenilor

4.1. Rolul și atribuțiile Procuraturii în domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților cetățenilor.....	50
4.2. Starea legalității în țară	50
4.3. Respectarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului.....	56
4.4. Respectarea legilor la executarea hotărârilor judecătorești în cauzele penale.....	58

CAPITOLUL V

Obiective pentru anul 2012

5.1. În domeniul urmăririi penale.....	60
5.2. În domeniul contribuirii la înfăptuirea justiției.....	61
5.3. În domeniul investigațiilor generale.....	61
5.4. De ordin organizatoric.....	61

Concluzii	62
------------------------	----

Anexe

CAPITOLUL I

ASPECTE GENERALE

1.1. Organizarea activității organelor Procuraturii

Conform art. 124 din Constituția Republicii Moldova, Procuratura reprezintă interesele generale ale societății, apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești în condițiile legii, fiind parte componentă a autorităților judecătorești.

Procuratura, fiind o instituție autonomă în cadrul autorității judecătorești, își desfășoară activitatea pe principiile legalității, transparenței și independenței, controlului ierarhic și controlului judecătoresc.

În exercitarea atribuțiilor procurorul se supune numai legii.

Activitatea Procuraturii este transparentă și presupune garantarea accesului societății și al mijloacelor de informare în masă la informațiile despre această activitate, cu excepția restricțiilor prevăzute de lege.

Principiul independenței exclude posibilitatea de subordonare a Procuraturii autorității legislative și celei executive, precum și de influență sau de imixtiune a unor alte organe și autorități ale statului în activitatea Procuraturii.

Procurorul își organizează activitatea și o desfășoară pe principiul autonomiei, asigurat prin independența procesuală și controlul judecătoresc, care îi oferă posibilitatea de a lua de sine stătător decizii în cauzele și în cazurile pe care le examinează.

În activitatea Procuraturii, controlul ierarhic intern și controlul judecătoresc sunt principii care asigură exercitarea dreptului procurorului ierarhic superior de a verifica legalitatea deciziilor emise de procurorul ierarhic inferior, precum și posibilitatea contestării în instanța de judecată a deciziilor și acțiunilor cu caracter procesual ale procurorului.

Anume determinatele în cauză ghidează toată activitatea organelor Procuraturii, care în colaborare cu celelalte autorități statale își exercită atribuțiile funcționale în strictă conformitate cu exigențele legale.

În decursul anului 2011 organele Procuraturii au menținut prioritățile de bază în activitate, direcționând eforturile spre sporirea disciplinei executorii, asigurarea transparenței, eficacitatea politicii de personal, educarea colaboratorilor în spiritul intoleranței față de fenomenul corupției, excluderea practicilor defectuoase la exercitarea urmăririi penale, asigurarea controlului eficient asupra măsurilor operative de investigații, reacționarea promptă la pronunțarea hotărârilor vădit ilegale ale instanțelor de judecată, etc.

Activitatea organelor Procuraturii în perioada de raport a fost îndreptată spre realizarea programului de activitate al Procuraturii Generale, precum și a programelor de activitate ale subdiviziunilor Procuraturii Generale, ale procuraturilor teritoriale și specializate.

Procuratura și-a realizat misiunea prin soluționarea cazurilor aflate în conflict cu legea, deferind justiției cauzele și persoanele vinovate, având ca scop protejarea persoanei, societății și statului.

În procesul de urmărire penală organele Procuraturii au dezvoltat aplicarea pe larg în practică a dreptului discreționar al procurorului.

Eforturi considerabile au fost depuse și în scopul consolidării activității organelor de menținere a ordinii de drept la prevenirea, combaterea și investigarea infracțiunilor de corupție, trafic de ființe umane, circulație ilegală a substanțelor narcotice, etc., care prejudiciază statul în proporții semnificative.

De importanță deosebită a fost organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire continuă a procurorilor și ofițerilor de urmărire penală în domeniul urmăririi penale.

Prin ordinele Procurorului General au fost instituite zone de desfășurare a seminarelor de instruire continuă a procurorilor în domeniul urmăririi penale, în domeniul investigațiilor generale și în domeniul înlăptuirii justiției.

Au fost constituite 37 grupuri de examinatori, care în perioada anului 2011 s-au deplasat în procuraturile teritoriale și specializate, în scopul evaluării gradului de cunoaștere a actelor normative de către procurori.

Menținând practica anului precedent Procuratura Generală a organizat audiența cetățenilor în teritoriu de către Procurorul General și adjuncții lui conform unui grafic adus în prealabil la cunoștința publicului din localitățile respective.

Același lucru a fost practicat de procurorii teritoriali și specializați, care în comun cu reprezentanții comisariatelor de poliție și ai administrațiilor raioanelor respective au organizat audiențe la locul de trai al cetățenilor, concomitent examinând și starea legalității, problemele existente în unitatea administrativ teritorială respectivă.

În perioada de raport a fost analizată practica audienței de către procurori a cetățenilor la locul de trai și de muncă. S-a constatat eficiența acestei activități în raioanele și localitățile sătești, unde se înregistrează un număr impunător de cetățeni primiți în audiență pe diverse probleme.

În scopul reglementării activității de examinare a sesizărilor și comunicărilor despre infracțiuni prin dispoziția Procurorului General nr. 8/36 din 26.01.11 a fost modificată procedura de evidență a sesizărilor despre infracțiuni primite în Procuratura Generală și a cauzelor penale, pornite de procurorii din subdiviziunile Procuraturii Generale.

În anul 2011 au fost executate și alte activități îndreptate spre ridicarea calității activității și consolidarea disciplinei executorii.

Drept urmare a ridicării nivelului de organizare a activității organelor Procuraturii, s-a îmbunătățit controlul asupra respectării legislației cu privire la recepționarea adresărilor cetățenilor despre infracțiuni și asupra soluționării lor în termeni rezonabili.

În anul 2011 au fost implementate forme și metode de activitate, menite să promoveze imaginea Procuraturii pe plan extern și intern, și, în primul rând, să pună temelia unei colaborări eficiente cu mass-media.

Facilitarea accesului mass-media la informațiile de interes public din activitatea procurorilor a constituit o condiție obligatorie pentru creșterea încrederii cetățenilor în instituția Procuraturii și edificarea unei imagini corecte a statutului și rolului procurorilor în ansamblul autorității judecătorești.

În perioada anului 2011 au fost mediatizate 14 991 de subiecte, atât prin intermediul presei audio-vizuale, cât și a celei scrise naționale și internaționale.

Acestea au vizat pornirea urmăririi penale, remiterea și rezultatele examinării cauzelor în instanța de judecată pe cazuri de rezonanță socială sporită (tortură, încălcarea drepturilor omului, corupere, trafic de ființe umane, proxenetism, etc.).

S-a majorat considerabil atât numărul de materiale furnizate nemijlocit de serviciul de presă, cât și cel al reportajelor din sala de judecată, transmise de posturile de televiziune la inițiativa procurorilor.

Rezultatele atestate pe segmentul dat denotă o diversitate a subiectelor prezentate de către procurori prin participarea la emisii în direct, interviuri, intervenții telefonice în direct, publicarea articolelor pe baza cazurilor concrete, mediatizarea actelor de reacționare a procurorilor.

Formarea profesională continuă a procurorului constituie garanția independenței și imparțialității lui în exercitarea funcției.

Responsabilitatea de formare profesională continuă a procurorilor revine Institutului Național al Justiției, conducătorilor organelor Procuraturii, precum și fiecărui procuror prin pregătire individuală.

În vederea asigurării realizării activităților de instruire continuă a procurorilor, **au fost organizate 97 de conferințe, mese rotunde, seminare cu participarea a 1148 de procurori din Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și specializate (anexa nr. 1).**

În anul 2011 au fost înmatriculați la Institutului Național al Justiției 15 audienți pentru funcția de procuror.

Au fost angajați 20 de absolvenți ai Institutului Național al Justiției (promoția a III) în procuraturile – Anticorupție, militară Chișinău, raioanelor Fălești, Ialoveni, Cimișlia, Strășeni, Căușeni, Orhei, Șoldănești, Soroca, sectoarelor Rîșcani și Ciocana.

Întru îndeplinirea prevederilor Planului de formare a formatorilor pentru anul 2011, aprobat de către Consiliul Institutului Național al Justiției, au fost organizate 8 seminare pentru 56 de procurori-formatori în diferite domenii.

Conform tematicii și graficului aprobate prin ordinul Procurorului General nr. 394-p din 10.05.2011, în semestrul I al anului 2011 au fost organizate seminare zonale pentru instruirea profesională continuă a funcționarilor publici.

O atenție sporită a fost acordată lucrului cu studenții care își fac studiile la facultățile de drept ale instituțiilor de învățământ superior.

Pe perioada ianuarie-decembrie ale anului 2011 au fost repartizați la practică în procuraturile teritoriale și specializate 1125 de studenți ai facultăților de drept de la instituțiile superioare de învățământ.

În perioada de raport în cadrul organelor Procuraturii au activat:

- 748 de procurori, inclusiv - 250 de femei și 498 de bărbați, cu stagiul de activitate:

- până la 3 ani – 116;
- de la 3 până 5 ani – 79;
- de la 5 până la 10 ani – 282;
- de la 10 până la 15 ani – 161;
- de la 15 până la 20 ani – 67;
- de la 20 până la 25 ani – 19;
- de la 25 până la 35 ani – 21;
- de la 35 până la 40 ani – 3.

Au fost angajați:

- în funcția de procuror - 43 de persoane ;

- în calitate de funcționar public - 39 de persoane.

Au fost demisionați 43 de procurori și 37 de funcționari publici.

Au fost transferați 67 de procurori în cadrul secțiilor Procuraturii Generale și în procuraturile teritoriale și specializate.

În perioada anului 2011 prin ordinele Procurorului General au fost încurajați 164 de angajați.

În această perioadă în baza concursului au fost angajați 90 de funcționari publici.

Potrivit Regulamentului cu privire la concursul pentru numirea în funcția de consultant al procurorului, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr.53/3 din 07 septembrie 2011, Comisia de concurs, pentru prima dată în istoria organelor Procuraturii a organizat selectarea candidaților la funcția de consultant al procurorului. În consecință 35 de persoane au fost numite în funcțiile respective.

Pe parcursul anului 2011 au fost efectuate 5 controale în subdiviziunile organelor Procuraturii privind asigurarea securității interne, 98 de controale de serviciu, dintre care 93 - în privința procurorilor. În 64 de cazuri au fost intentate proceduri disciplinare în privința a 81 de procurori și transmise Colegiului Disciplinar pentru examinare.

Au fost intentate 17 proceduri disciplinare în privința procurorilor conducători în legătură cu neajunsurile în organizarea și gestionarea eficientă a activității de conducere și exercitare a urmăririi penale de către procurorii subalterni.

În rezultatul controalelor au fost atenționați asupra neadmiterii încălcărilor de lege 43 de procurori.

În privința a 4 procurori au fost emise ordonanțe de neîncepere a urmăririi penale și a fost începută urmărirea penală în privința unui procuror (alin. 3, art. 264/1 Cod penal).

Pentru a-și îndeplini funcțiile sale de competență, procuratura are nevoie de resurse umane calificate, care însă nu sunt asigurate material la nivelul corespunzător situației sociale-economice, ținându-se cont de intensitatea fizică și psihologică suportată de procurori în activitatea zilnică.

1.2. Asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii

Bugetul Procuraturii Generale pentru anul 2011 a constituit 85129,4 mii lei, inclusiv la componența de bază – 84865,5 mii lei și 263,9 mii lei la mijloace speciale. Pe parcursul anului de gestiune au fost efectuate mai multe modificări și, la situația din 31 decembrie 2011, bugetul a fost precizat în sumă de 88909,3 mii lei, inclusiv la componența de bază în sumă de 88667,3 mii lei și 242,0 mii lei la mijloace speciale.

Din fondul de rezervă a Guvernului Republicii Moldova au fost alocate mijloace financiare în sumă de 102,3 mii lei.

Bugetul Procuraturii Generale pentru anul 2011 a fost executat la componența de bază în sumă de 88600,97 mii lei, inclusiv 102,3 mii lei mijloace acordate din fondul de rezervă a Guvernului.

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2011 Procuraturii i-au fost alocate surse financiare în mărime de 88600,97 mii lei pentru:

- retribuirea muncii – 53441,91 mii lei;
- contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii – 11991,05 mii lei;
- servicii comunale – 4541,56 mii lei;
- rechizite de birou și mărfuri de uz gospodăresc – 1193,21 mii lei;
- întreținerea transportului – 1155,6 mii lei;
- cheltuieli pentru deplasări – 252,71 mii lei;
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron 1771,22 mii lei;
- indemnizații achitate la încetarea raportului de muncă – 9571,68 mii lei;
- procurarea mijloacelor fixe – 1057,91 mii lei;
- alte cheltuieli – 3624,12 mii lei.

La situația din 31 decembrie 2011 datoriile creditoare față de agenții economici și persoanele fizice constituiau suma de 2923,1 mii lei – pentru achiziționarea materialelor, serviciile acordate, etc.

În perioada anului 2011 au fost organizate licitații publice și concursuri a ofertelor de preț, pentru procurarea produselor petroliere, pieselor auto, inventar, mobilier, tehnică de calcul, rechizite birotice, sisteme de încălzire autonomă, contoare electrice, prestarea serviciilor pentru deservirea tehnicii de calcul, sistemului de evidență contabilă, programelor „Moldlex”, managementul documentelor „Info PG”, internet, etc.

A fost modificat sistemul de acces în Procuratura Generală, cu instalarea ușilor dotate cu sistem de acces electronic la fiecare etaj, achiziționate și achitate plățile pentru sistemul de supraveghere video a sediului Procuraturii Generale cât și a teritoriului adiacent.

În baza licitațiilor publice organizate a fost efectuată reparația coridoarelor și holului Procuraturii Generale, procurat un microbus Mercedes-Benz Vito 116 CDI Combi. Reparații curente au fost efectuate și în procuraturile raioanelor Ungheni, Rezina, Criuleni, Leova, Dubăsari și Strășeni.

Au fost modificate și actualizate programele și bazele de date „Cadastru”, „Biblioteca electronică”, „Info PG”, „Procuratura On-Line”, „Document WEB”, „Personal”, „Omega-Quest”, „MoldLex”, „Orange”, „Internet”.

Totodată Procuratura a fost și rămîne a fi limitată în asigurarea tehnico-materială necesară, fapt ce duce la scăderea considerabilă din eficiența activității organelor Procuraturii.

Deficiențele de ordin economic sunt generate inclusiv și de lipsa aprecierii corecte și coerente de către organele centrale executive a rolului și locului Procuraturii în sistemul autorităților publice, catalogînd Procuratura (resursele ei umane și materiale) ca fiind similară instituțiilor sale departamentale, fără a ține cont de autonomia ei. Drept urmare reinterăm concluzia, că este binevenit ca bugetul Procuraturii și întreaga asigurare materială a ei să fie adoptat prin lege în formă autonomă, asemenea bugetelor instanțelor judecătorești, Curții Constituționale, Curții de Conturi, Consiliului Superior al Magistraturii și Curții Supreme de Justiție, care sunt aprobate de Parlament cu includerea în bugetul de stat, după cum prevăd standardele europene și practicile țărilor comunitare.

1.3. Cooperarea cu organismele internaționale

Relațiile de cooperare internațională a organelor Procuraturii pentru anul 2011 s-au conturat în următoarele direcții de bază: îndeplinirea la nivel departamental a activităților de realizare a procesului de integrare europeană; colaborarea cu procuraturile sau autoritățile similare din străinătate și cu organizațiile internaționale implicate în activitatea de combatere a criminalității; asistența juridică internațională în materie penală.

Evenimentele principale ale perioadei de referință au fost ședințele preparatorii și de lucru pentru vizita de evaluare ale Comisiei Europene în cadrul celor 4 blocuri ale Dialogului pentru liberalizarea regimului de vize.

Procuratura a prezentat raportul pe instituție referitor la activitățile în vederea implementării Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO (IPAP) pentru perioada de raport.

În anul 2011 a continuat cooperarea cu Programul Comun al Comisiei Europene și Consiliului Europei „Programul de susținere a democrației” pentru Republica Moldova, prin continuarea seminarelor cascadă la INJ pentru procurori și judecători cu tematicile „Standardele CEDO și CPT în materia prevenirii și combaterii relelor tratamente și impunității” și „Utilizarea măsurilor alternative detenției preventive”.

Reprezentanții Procuraturii au participat la ședințele ordinare ale GRECO și MONEYVAL. În cadrul ședinței GRECO a fost pus în discuție și adoptat Raportul de evaluare a Republicii Moldova la runda a 3-a de evaluare, la care:

- în vederea alinierii dispozițiilor Codului Penal la prevederile Convenției penale cu privire la corupție și Protocolul la ea au fost date adițional 8 recomandări ce urmează a se implementa până la 31 octombrie 2012;

- în vederea respectării de către Republica Moldova a normelor internaționale ce reglementează finanțarea partidelor politice și transparența acestui proces, au fost date în adresa statului nostru 9 recomandări, despre implementarea cărora urmează să informăm GRECO până la 31.10.2012.

Procuratura Republicii Moldova întreține în regim continuu relații de cooperare cu reprezentanții organismelor internaționale, misiunilor diplomatice (SUA, Ungaria, Germania, Franța, Italia), a Consiliului Europei, IRZ, NORLAM, Amnesty International, Organizația Internațională pentru Migrație, etc.

A continuat cooperarea cu EUBAM, reprezentantul Procuraturii participând la activitățile Misiunii.

S-a consolidat cooperarea cu Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ), fiind realizată la Chisnău la 14-15 aprilie 2011 Conferința internațională (Germania, Ucraina, Federația Rusă și România) cu tematica „Depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională”.

În cooperare cu Consiliul Coordonator al procurorilor generali ai statelor-participante la CSI au fost examinate și pregătite un șir de avize asupra Programelor de cooperare cu statele-participante la CSI în diferite domenii de activitate.

Un eveniment important pentru Procuratură, cu impact asupra viitoarei reforme, a fost semnarea la 16.03.2011 a Memorandumului de Înțelegere între

Procuratura Generală și OSCE cu privire la susținerea reformei Procuraturii și consolidarea capacităților, în baza experienței statelor baltice.

În comun cu UNDP și Delegația UE în Moldova a fost organizat concursul pentru postul de consilier de politici al Procurorului General, finisată cu desemnarea lui Holger Hembach (Germania).

A continuat eficient cooperarea cu **Eurojust**. Deși, în prezent, între Republica Moldova și Eurojust nu sînt semnate careva tratate, deja s-a format o cooperare între procurorii din Republica Moldova și procurorii de legătură de la Eurojust ai României, Irlandei, Luxemburgului, Portugaliei și Republicii Cehe.

Pe parcursul anului 2011 procurorii din Moldova au efectuat vizite de studiu în statele europene în vederea preluării bunelor practici și asigurării unei reforme eficiente a organelor Procuraturii (anexa nr.2).

Extrem de importante au fost vizitele Procurorului General în Korea de Sud, Seoul la Forumul Internațional al Procurorilor și cea de a 14-a Conferință IAP. Urmare a acestei vizite, la 26.06.2011 a fost semnat Memorandumul de înțelegere dintre Procuraturile Republicii Moldova și Koreei de Sud în materie de asistență juridică.

La 5 martie 2011, la Istanbul, Turcia, a fost semnat Memorandumul de înțelegere dintre Procuratura Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Turcia.

La 07.09.2011 a fost semnat Memorandumul de înțelegere dintre Procuratura Republicii Moldova și Procuratura Republicii Populare Chineze.

Totodată, au fost întreprinse un șir de măsuri în vederea organizării în Republica Moldova în anul 2013 a Forumului Internațional al Procurorilor.

În domeniul asigurării **asistenței juridice internaționale**, procurorii au examinat 265 de materiale și informații referitor la eventualitatea extrădării infractorilor căutați de organele de drept naționale, reținuți pe teritoriul altor state, și 37 de materiale referitoare la reținerea în Republica Moldova a infractorilor aflați în căutare de alte state.

Pe parcursul anului 2011, organele de urmărire penală din țară au adresat 396 de cereri de asistență juridică autorităților respective ale altor state.

În aceeași perioadă, de la autoritățile altor state au parvenit și au fost examinate 435 de cereri de comisie rogatorie privind executarea unor acțiuni procesuale.

Au fost primite 41 de materiale și dosare de la autoritățile străine privind preluarea urmăririi penale în privința cetățenilor Republicii Moldova care au comis infracțiuni pe teritoriul altor state.

În perioada vizată, procuraturile teritoriale și specializate au solicitat Procuraturii Generale transferul către statele străine a 16 dosare penale.

1.4. Consolidarea cadrului juridic

Reforma organelor Procuraturii înseamnă delimitarea atribuțiilor instituțiilor din cadrul autorităților statului și excluderea influenței asupra ei, inclusiv celei judecătorești, stabilirea unor împuterniciri bine determinate pentru procurori, asigurarea activității lor în conformitate cu standardele europene, a imparțialității și independenței procurorilor pentru exercitarea atribuțiilor fără careva imixtiune nejustificată.

Un eveniment extrem de important a fost colaborarea Procuraturii Generale cu autoritățile din stat în cadrul procesului de reformă în justiție. Astfel, grupul de lucru format în cadrul Procuraturii Generale a elaborat un șir de proiecte de modificare a cadrului legislativ, și anume: la legea cu privire la Procuratură, legea cu privire la activitatea operativă de investigații, Codul de procedură penală etc. În acest sens, a fost realizat un ciclu de dezbateri publice cu participarea societății civile în cadrul cărora au fost prezentate proiectele elaborate de Procuratura Generală.

Astfel au fost organizate 5 runde de dezbateri publice în comun cu NORLAM asupra „Reformei Procuraturii în Republica Moldova”, la care au fost invitați reprezentanți ai societății civile și comunității internaționale.

În comun cu Ambasada SUA la Chișinău a fost organizată ședința de dezbateri asupra Codului de etică al Procurorului, modificărilor la Codul de procedură penală în partea ce ține de activitatea operativă de investigații.

Pe parcursul anului 2011 au fost efectuate un șir de studii comparative privind rolul și locul Procuraturii în sistemul de drept, fiind studiată practica țărilor europene, precum și a țărilor CSI cu evidențierea mai multor modele de organizare a sistemului procuraturii.

În această ordine de idei, au fost realizate mai multe studii, cele mai importante fiind :

1. Atribuțiile și competențele procuraturilor din statele membre ale Uniunii Europene.
2. Studiu referitor la competențele Procurorului General, controlul ierarhic, participarea procurorului în procesul civil în statele europene.
3. Studiu referitor la procuraturile specializate și la purtarea uniformei.

În perioada de referință au fost pregătite și prezentate Parlamentului, Guvernului, altor ministere și departamente 61 de avize la proiecte de legi, hotărâri ale Guvernului, alte acte normative ale autorităților publice centrale. Au fost pregătite 8 avize la sesizările examinate de Curtea Constituțională.

CAPITOLUL II

EXERCITAREA ȘI CONDUCEREA URMĂRIII PENALE

2.1. Importanța domeniului de activitate

Urmărirea penală este una din activitățile prioritare exercitate de organele Procuraturii, consfințită prin Legea cu privire la Procuratură, Constituția Republicii Moldova și alte acte normative în vigoare, fiind un segment care implică un nivel sporit de responsabilitate.

Activitatea procurorilor în domeniul urmării penale pe parcursul anului 2011 a avut drept scop exercitarea și conducerea urmării penale în condițiile legii, inclusiv realizarea următoarelor **obiective de bază**:

- monitorizarea permanentă de către procurorii-șefi a activității subalternilor în condițiile creșterii în aspect cantitativ și calitativ a volumului de lucru în coroborare cu creșterea numerică a infracțiunilor investigate.
- repartizarea corectă și uniformă a sarcinilor de lucru între subalterni, precum și exercitarea în modul stabilit a controlului ierarhic și acordării asistenței metodologice, în special tinerilor specialiști;
 - asigurarea respectării termenului rezonabil la efectuarea urmării penale;
 - continuarea aplicării eficiente a institutelor procesuale cu menirea de a simplifica procesul penal;
 - uniformizarea practicii de urmărire penală și a practicii judiciare;
 - stabilirea priorităților de bază a activității de urmărire penală și întreprinderea tuturor măsurilor de ordin legal și instituțional, pentru a asigura realizarea dreptului persoanei la un proces echitabil, inclusiv sub aspectul unei anchete prompte și eficiente a faptelor infracționale.

2.2. Analiza situației infracționale

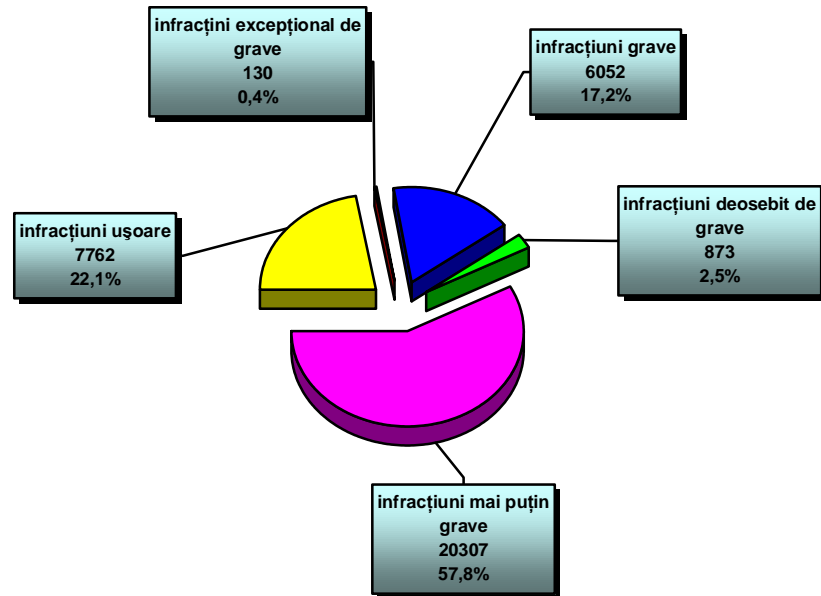
În anul 2011 pe teritoriul țării au fost înregistrate **35124** de infracțiuni, ce constituie cu **1722** de infracțiuni mai mult, comparativ cu numărul infracțiunilor comise în anul 2010.

Nivelul stării criminalității a atestat o creștere în proporție de **5,2 %**.

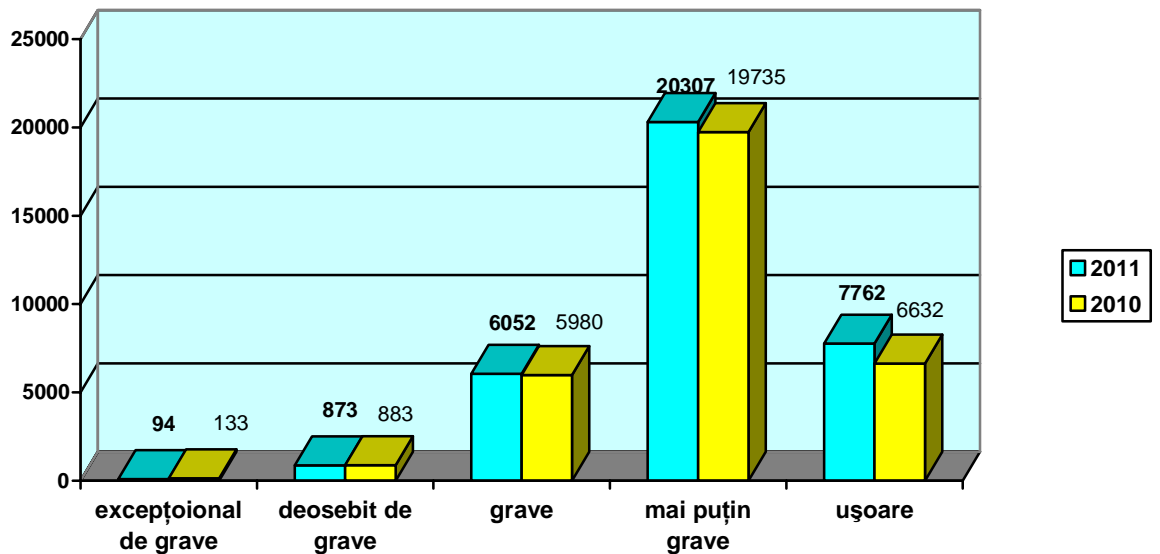
Ponderea semnificativă în creșterea infracționalității revine infracțiunilor ușoare, a căror număr s-a majorat cu **1130** (17,0 %), după care urmează infracțiunile mai puțin grave cu **572** (2,9 %) și infracțiunile grave cu **72** de cazuri (1,2 %).

În scădere se află infracțiunile deosebit de grave cu **10** cazuri (1,1%) și excepțional de grave cu **42** de cazuri (24,4%).

**Coraportul categoriilor de infracțiuni
înregistrate în anul 2011**

**Dinamica categoriilor de infracțiuni înregistrate
în anul 2011 în raport cu anul 2010**

În majoritatea raioanelor și sectoarelor mun. Chișinău în perioada de referință se atestă un nivel majorat al stării criminalității.

Numărul infracțiunilor înregistrate în anul 2011 se află în creștere esențială, comparativ cu perioada analogică a anului precedent în următoarele raioane: Ialoveni - **213** infracțiuni (35,3%); Briceni - **178** de infracțiuni (37,6%); Orhei - **162** de infracțiuni (19,8%); Criuleni - **154** de infracțiuni (29,4 %); Hîncești - **117** infracțiuni (15,6 %); Strășeni - **104** infracțiuni (18,6%); mun. Bender - **94** de infracțiuni (93,1%); Leova - **86** de infracțiuni (28,6 %); Călărași - **80** de infracțiuni (19,6%); Telenești - **78** de infracțiuni (17,8 %); Soroca - **69** de infracțiuni (9,2%); Ștefan Vodă - **67** de

infracțiuni (10,3%); Cantemir - **60** de infracțiuni (15,1 %), mun. Bălți - **45** de infracțiuni (2,5%).

Creșterea numărului de infracțiuni s-a atestat și în raioanele Taraclia - **41** de infracțiuni (13,8%); Șoldănești - **35** de infracțiuni (17,2 %); Dondușeni - **29** de infracțiuni (11,1%); Sîngerei - **29** de infracțiuni (6,9%); Cimișlia - **24** de infracțiuni (7,8 %); Fălești - **22** de infracțiuni (5,5%); Cahul - **17** infracțiuni (2,3 %); Comrat - **15** infracțiuni (2,6%); Rezina - **8** infracțiuni (2,2%);

În municipiul Chișinău, de asemenea, s-a înregistrat o creștere a nivelului stării criminalității cu (**404** mai multe infracțiuni (3,5%) în comparație cu anul 2010).

S-a majorat numărul de crime în sectoarele Botanica cu **18** infracțiuni (5,1%), Buiucani cu **349** de infracțiuni (14,9%), Rîșcani cu **28** de infracțiuni (1,1%). În sectorul Ciocana s-a atestat o ușoară scădere cu **7** infracțiuni (0,4%), iar în sectorul Centru cu **84** de infracțiuni (3,7%).

O scădere a numărului infracțiunilor s-a atestat în raioanele Drochia cu **291** de infracțiuni (34,2%); Edineț cu **94** de infracțiuni (14,6%); Rîșcani cu **73** de infracțiuni (15,3 %); Căușeni cu **68** de infracțiuni (8,9%); Glodeni cu **66** de infracțiuni (13,1 %); Ungheni cu **57** de infracțiuni (6,9%); Nisporeni cu **23** de infracțiuni (6,2%); Basarabeasca cu **9** infracțiuni (3,5%); Dubăsari cu **7** infracțiuni (3,0 %); Florești cu **7** infracțiuni (1,4%); Anenii Noi cu **6** infracțiuni (0,9%); Vulcănești cu **6** infracțiuni (2,9%).

Analiza nivelului criminalității pe categorii de infracțiuni a reliefat o dinamică ascendentă, după cum urmează:

- infracțiunile contra patrimoniului - cu 1236 de cazuri (6,8%), *inclusiv furturile cu 1414 de cazuri (10,4%), pungășiile cu 159 de cazuri (40,3%);*

- infracțiunile contra familiei și minorilor cu 393 de cazuri (19,2,6 %), *inclusiv traficul de copii cu 1 caz (4,3%),;*

- infracțiunile economice - cu 331 de cazuri (31,4 %), *inclusiv cazurile de fabricare și punere în circulație a banilor falși - cu 305 de cazuri (81,1 %) ;*

- infracțiunile în domeniul transporturilor - cu 85 cazuri (2,1 %), *inclusiv încălcările securității circulației rutiere - cu 38 de cazuri (3,8%);*

- infracțiunile contra securității publice - cu 220 de cazuri (19,6%), *inclusiv huliganismul - cu 197 de cazuri (20,6%);*

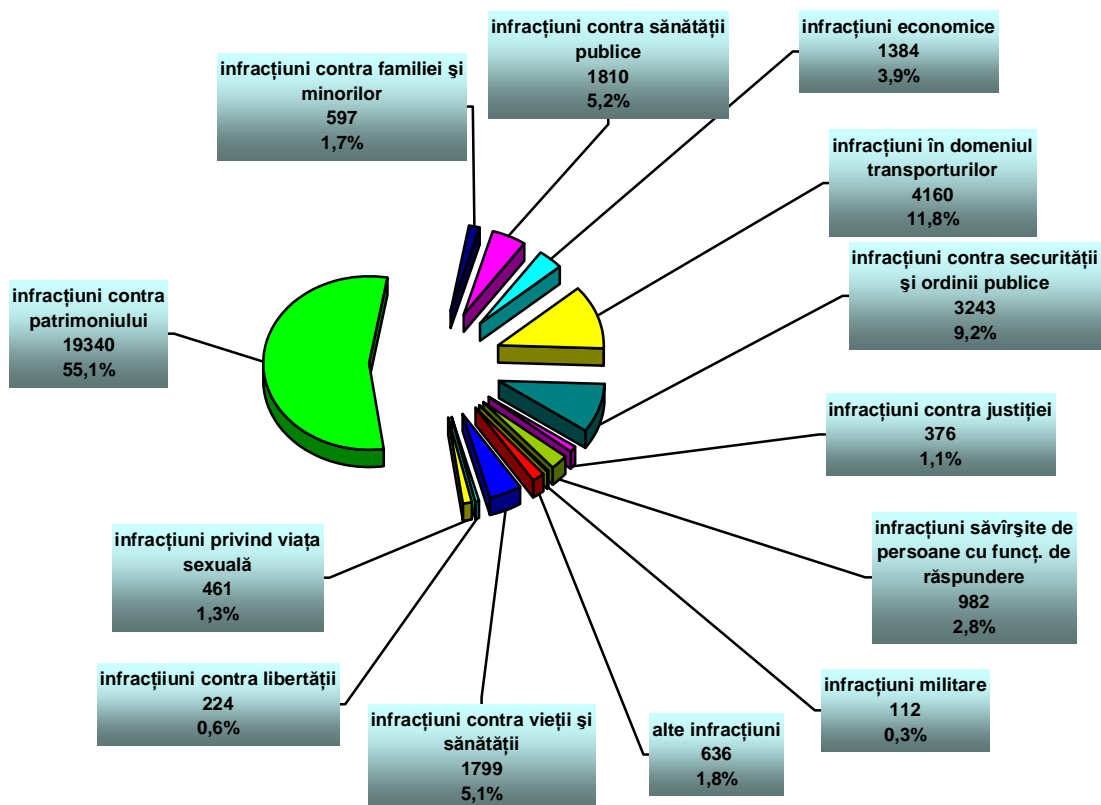
- infracțiunile săvârșite de persoane cu funcții de răspundere (*inclusiv cele de corupție și conexe*) - cu 60 de cazuri (6,5%);

- infracțiunile militare - cu 44 de cazuri (62,3%).

În perioada analizată în Forțele Armate a fost înregistrată o majorare esențială a nivelului infracțional, fiind luate la evidență - 179 infracțiuni, ce constituie cu 44 crime mai mult decât în perioada analogică a anului 2010. Din numărul total al infracțiunilor luate la evidență, 123 au fost săvârșite de militarii Armatei Naționale; 31 de militarii Trupelor de Carabinieri și 25 ai Serviciului Grăniceri.

Ponderea semnificativă în creșterea infracționalității militare revine infracțiunilor grave și celor mai puțin grave. La cele grave se atribuie 38 de infracțiuni, la mai puțin grave – 126.

Coraportul categoriilor de infracțiuni care caracterizează starea criminalității în anul 2011

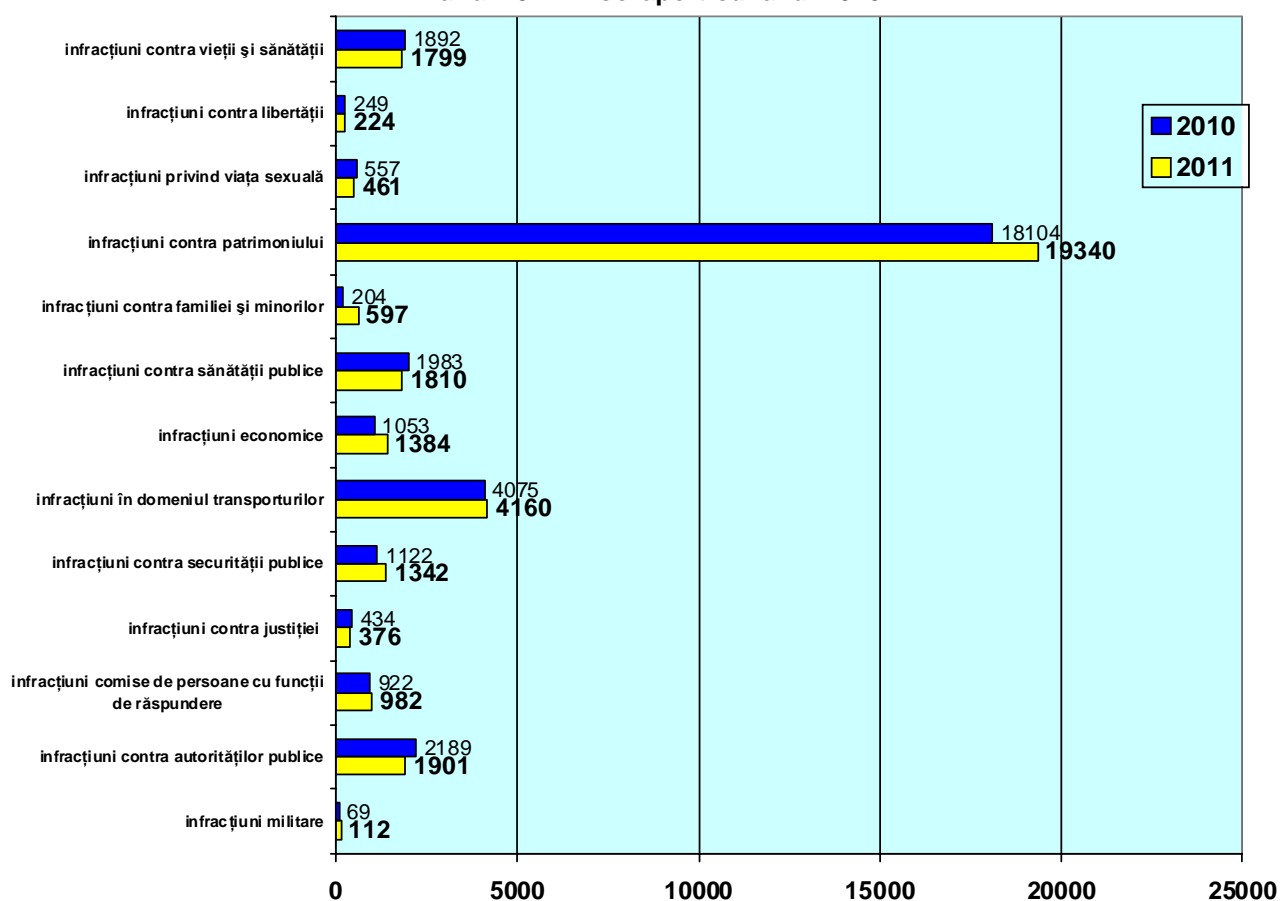

În scădere se află:

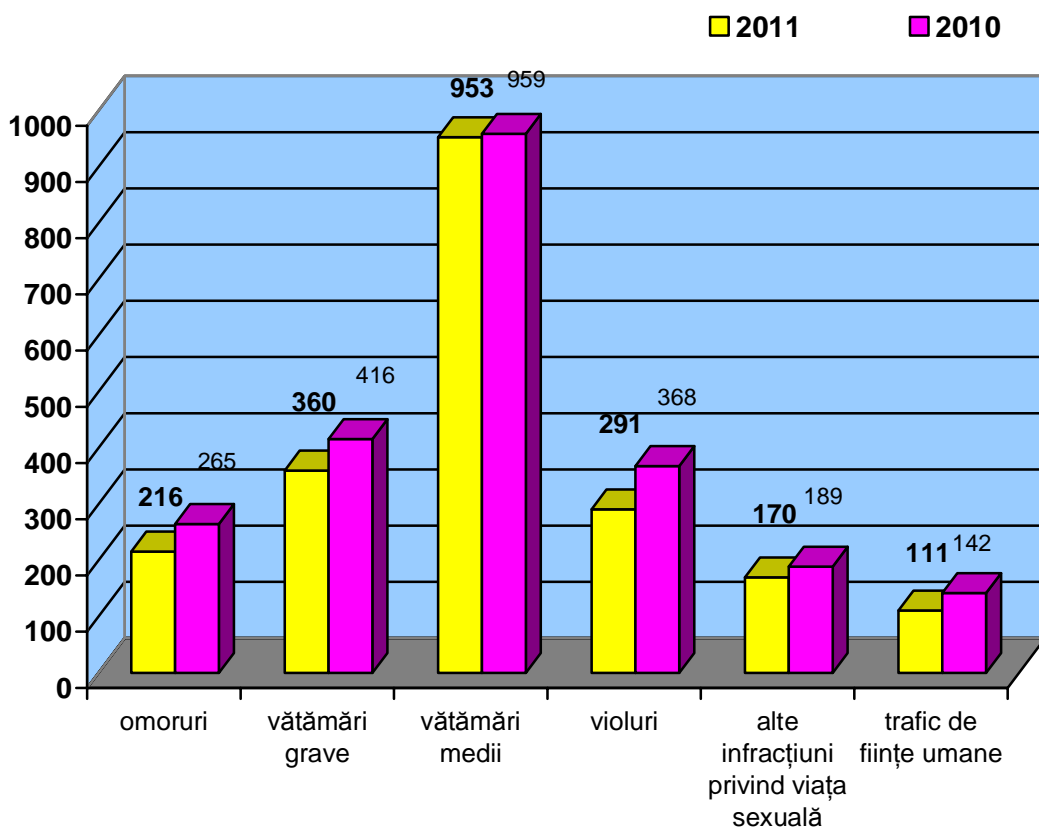
- infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei - cu 93 de cazuri (4,9%), *omoruri* - cu 49 de cazuri (18,5%), *vătămări intenționate grave a integrității corporale* - cu 56 de cazuri (13,5%), *vătămări intenționate medii a integrității corporale* - cu 6 cazuri (0,6%);
- *tîlhăriile* - cu 33 de cazuri (17,8%), *escrocheriile* - cu 267 de cazuri (14,5%), *jafurile* - cu 53 de cazuri (4,4%);
- infracțiunile privind viața sexuală - cu 96 de cazuri (17,2%), *inclusiv violuri* - cu 77 de cazuri (20,9%);
- infracțiunile contra justiției - cu 58 de cazuri (13,4%);
- infracțiunile de corupere pasivă - cu 40 de cazuri (22,0%);
- infracțiunile privind circulația ilegală a drogurilor - cu 136 de cazuri (7,6%);
- infracțiunile contra autorităților publice - cu 288 de cazuri (13,2%), *inclusiv cazurile de trecere ilegală a frontierei de stat* - cu 58 de cazuri (13,0%), *de organizare a migrării ilegale* - cu 10 cazuri (7,8%);
- infracțiunile săvârșite de grupări organizate - cu 28 de cazuri (28,6%).

În diagramele de mai jos este reflectată starea și dinamica infracționalității înregistrată în republică în ultimii doi ani.

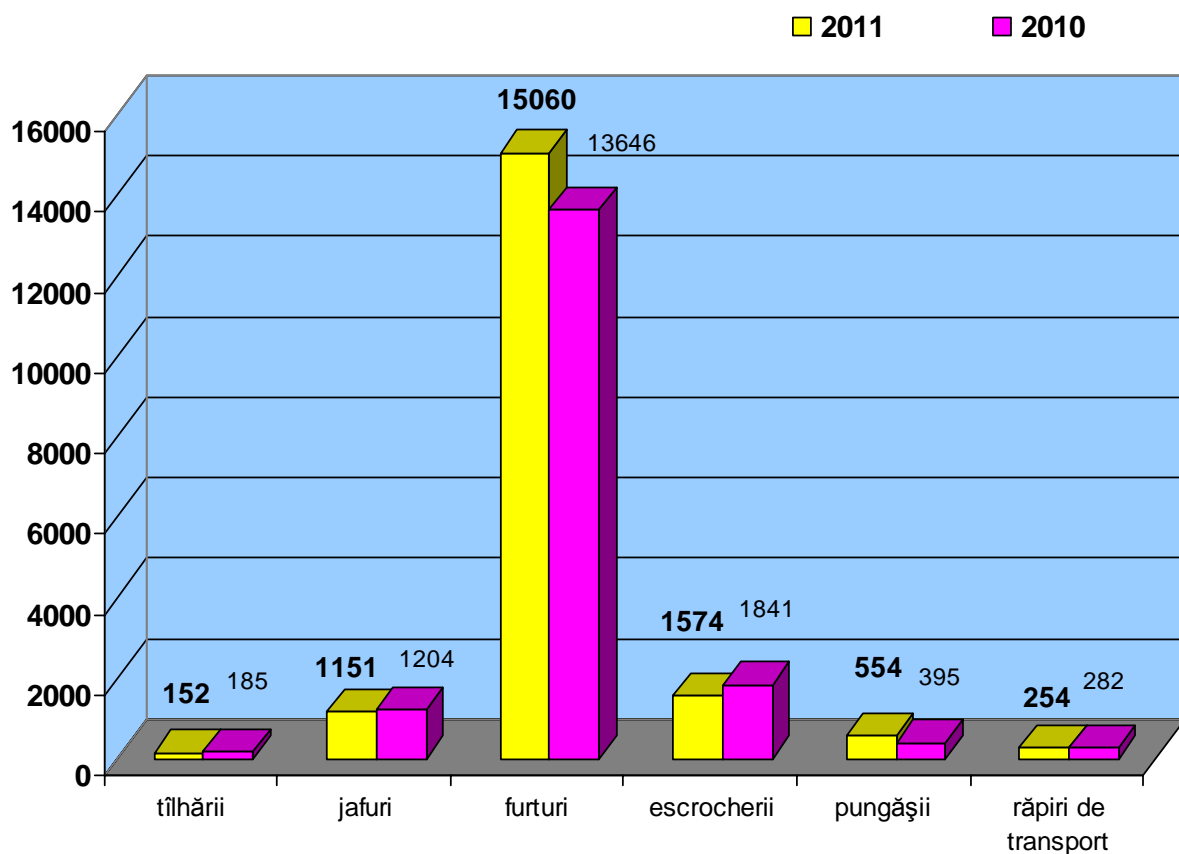
**Indicatorii statistici de bază ce caracterizează starea criminalității
în anul 2011 în coraport cu anul 2010**

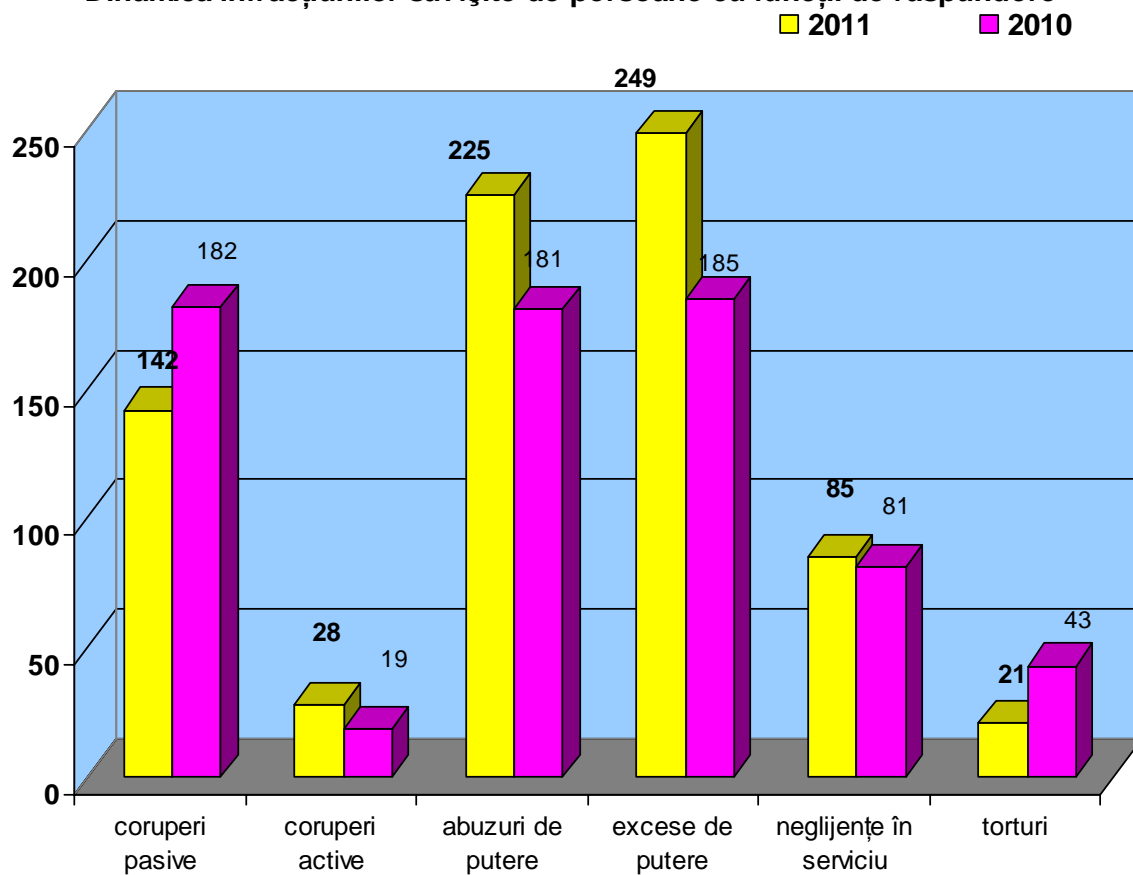
Dinamica infracțiunilor contra vieții, sănătății, infracțiunilor privind viața sexuală și celor contra libertății

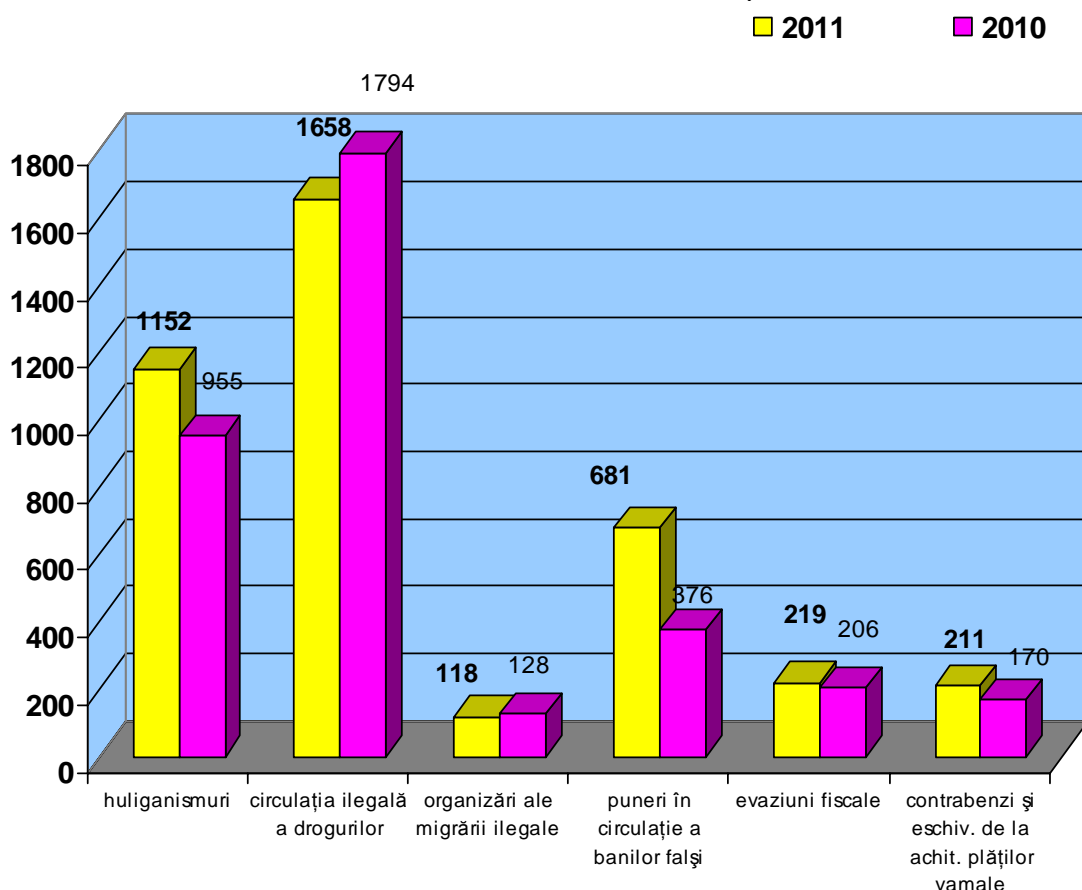
Dinamica infracțiunilor contra patrimoniului

Dinamica infracțiunilor săvîșite de persoane cu funcții de răspundere

Dinamica altor categorii de infracțiuni

Creșterea criminalității în anul curent a fost generată de factori obiectivi atât de ordin economico-financiar cât și social, precum sunt :

- nivelul scăzut de trai al unor categorii de cetățeni, lipsa surselor de venit permanent pentru asigurarea întreținerii personale cât și a membrilor familiei, rata înaltă de șomaj, nemotivarea timpului liber, starea de criză socială, circumstanțe care au determinat creșterea numărului de infracțiuni contra patrimoniului;

- lăsarea copiilor fără supraveghere, care în lipsa de mijloace pentru întreținere, recurg prioritar la comiterea infracțiunilor de furt;

- nivelul scăzut al conștiinței civice, nihilismul juridic a unor categorii de cetățeni, circumstanțe care au condus la creșterea numărului infracțiunilor de huliganism, de violență în familie și asupra minorilor;

- criminalizarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate, fapt care a determinat numărul mare de infracțiuni în acest domeniu;

- politica punitivă a statului care a promovat principiul diminuării sancțiunilor aplicate pentru majoritatea categoriilor de infracțiuni, ceea ce a avut ca rezultat recidiva în rândul făptuitorilor;

- continuarea activității infracționale a persoanelor în a căror privință a fost încetată urmărirea penală în legătură cu intervenirea împăcării părților;

- carențele în activitatea organelor de administrare locală, care nu întreprind măsurile corespunzătoare pentru asigurarea ordinii publice, reintegrarea în societate a persoanelor anterior condamnate;

- neajunsuri de ordin profilactic în activitatea organelor de poliție la prevenirea activităților infracționale pentru a exclude implicarea în săvârșirea infracțiunilor a persoanelor anterior absolvite de răspundere.

2.3. Exercițarea urmăririi penale

În perioada de referință, procurorii au exercitat urmărirea penală pe **6078** de cauze penale, în special pe cauzele vizînd infracțiuni de omor și viol, cele de corupere, luare de mită, trafic de influență, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcții de răspundere, infracțiuni comise de minori, etc.

De asemenea, procurorii au exercitat urmărirea penală în cauzele penale retrase din gestiunea organului de urmărire penală, ca urmare a efectuării tendențioase a urmăririi penale de către ofițerii de urmărire penală.

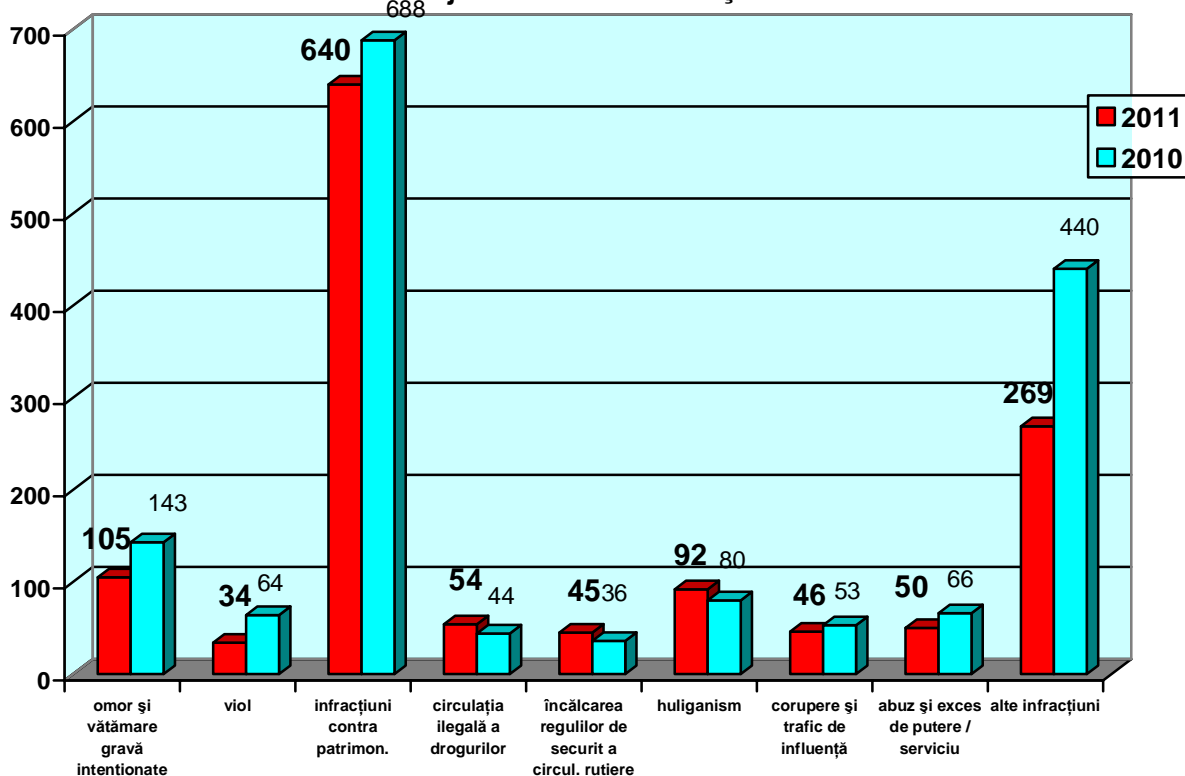
Din numărul total de cauze penale, aflate în gestiunea nemijlocită a procurorilor, urmărirea penală a fost terminată în **3036** de cauze.

Au fost trimise în judecată **1526** de cauze penale privind comiterea a **1936** de infracțiuni de către **2099** persoane, din care **37** - în privința colaboratorilor de poliție și **800** - în privința minorilor.

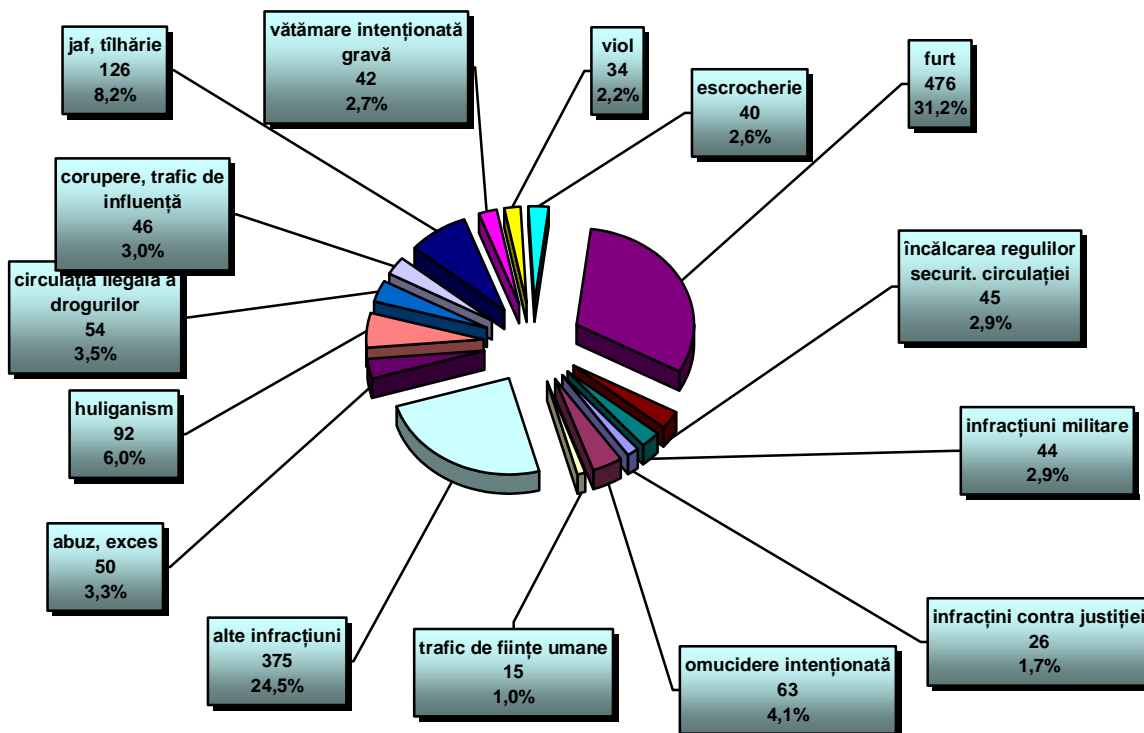
Justiției au fost deferite **63** de cauze despre omoruri intenționate, **19** - despre trafic de ființe umane și copii, **42** - despre vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, **34** - despre viol, **680** - despre infracțiuni contra patrimoniului, **54** - despre circulația ilegală a drogurilor, **11** - despre contrabandă și eschivarea de la achitarea plăților vamale, **45** - despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, **92** - despre huliganism, **52** - despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, **50** - despre abuz și exces de putere, **12** - despre tortură, **44** - despre infracțiuni militare, **26** - despre infracțiuni contra justiției și alte categorii de infracțiuni.

În procedura acordului de recunoaștere a vinovăției au fost deferite justiției **334** de cauze penale privind comiterea a **374** de infracțiuni.

Coraportul cauzelor penale aferent categoriilor de infracțiuni care au fost trimise în judecată în anii 2010 și 2011

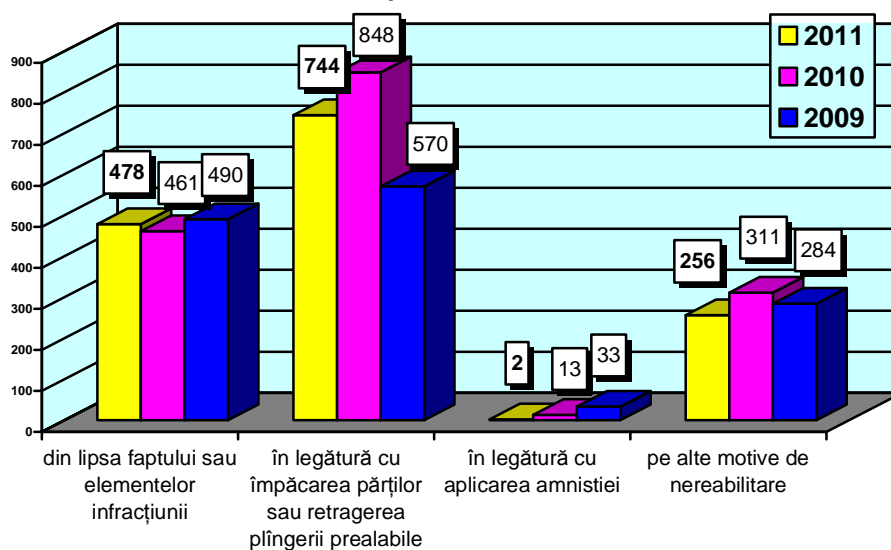

Coraportul cauzelor penale care au fost finalizate cu rechizitoriu în anul 2011

S-a încetat urmărirea penală pe **1480** de cauze penale, inclusiv pe **478** de cauze - din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, pe **744** de cauze - în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prealabile, pe **2** cauze - în baza actului de amnistie și pe **256** de cauze - din alte motive de nereabilitare, inclusiv în legătură cu liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională în baza art. 55 al Codului Penal.

Coraportul datelor privind motivele dispunerii de către procurori a soluțiilor de încetare a urmăririi penale sau de clasare a cauzei penale la exercitarea urmăririi penale în anii 2009-2011

Condiționat s-a suspendat urmărirea penală pe **9** cauze.

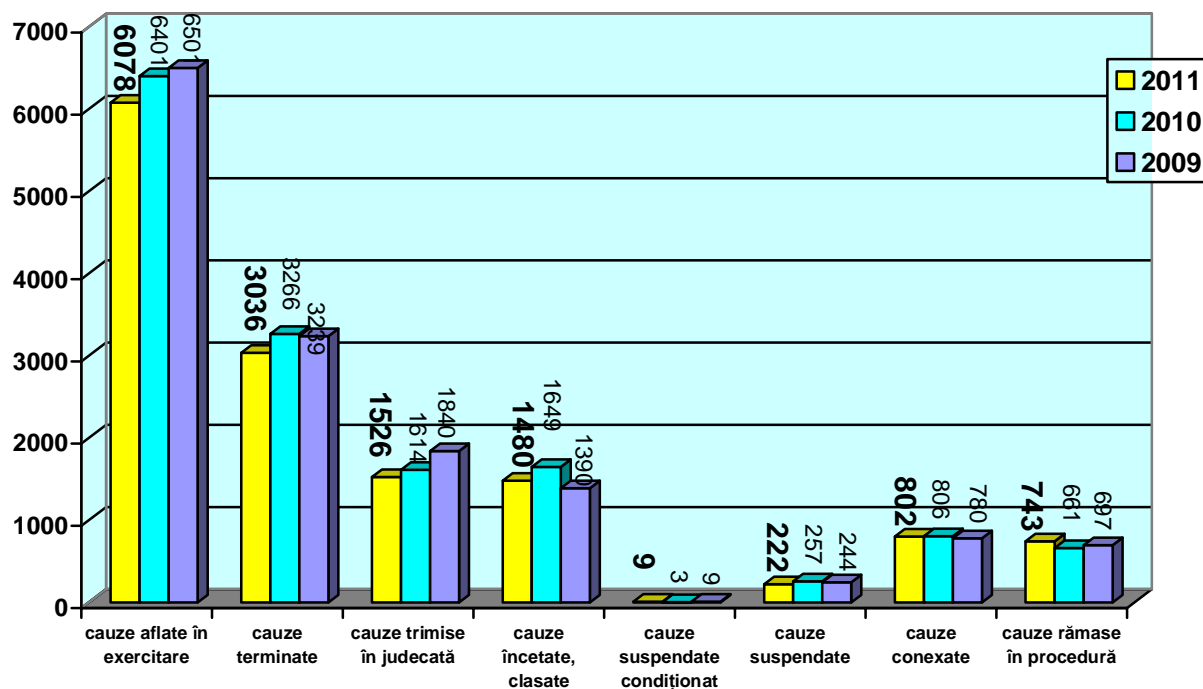
Procurorii au dispus suspendarea urmării penale în baza art. 287¹ din Codul de procedură penală pe **222** de cauze, inclusiv pe **129** de cauze - în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și pe **89** de cauze - în legătură cu neidentificarea autorilor infracțiunilor.

În gestiunea procurorilor au rămas **743** de cauze în care sînt bănuite și/sau învinuite **369** de persoane.

Activitatea efectuată în acest domeniu, este redată comparativ în tabelul de mai jos:

	exercitarea urmării penale	anul 2011	anul 2010	anul 2009
1.	urmăriri penale exercitate	6078	6401	6501
2.	cauze terminate	3036	3266	3239
3.	cauze încetate, clasate	1480	1649	1390
<i>a</i>	<i>din lipsa elementelor infracțiunii</i>	<i>478</i>	<i>461</i>	<i>490</i>
<i>b</i>	<i>pe împăcare</i>	<i>744</i>	<i>848</i>	<i>570</i>
<i>c</i>	<i>pe amnistie</i>	<i>2</i>	<i>13</i>	<i>33</i>
<i>e</i>	<i>pe alte motive de nereabilitare</i>	<i>256</i>	<i>311</i>	<i>284</i>
4.	cauze trimise în judecată	1526	1614	1840
	<i>infracțiuni incriminate</i>	<i>1936</i>	<i>2053</i>	<i>2320</i>
	<i>în privința minorilor</i>	<i>800</i>	<i>807</i>	<i>859</i>
	<i>persoane inculpate</i>	<i>2099</i>	<i>2186</i>	<i>2431</i>
	<i>în privința polițiștilor</i>	<i>42</i>	<i>66</i>	<i>65</i>
	<i>în procedură flagrantă</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>13</i>
	<i>cu acord de recunoaștere a vinovăției</i>	<i>334</i>	<i>446</i>	<i>528</i>
5.	cauze conexate	802	806	780
6.	cauze suspendate condiționat	9	3	9
7.	cauze suspendate	222	257	244
	<i>pe eschivare</i>	<i>129</i>	<i>122</i>	<i>130</i>
	<i>neidentificarea făptuitorilor</i>	<i>89</i>		
8.	cauze rămase în gestiune	743	661	697
	<i>cu persoane bănuite, învinuite</i>	<i>369</i>	<i>359</i>	<i>417</i>
9.	plângeri examinate, privind contestarea acțiunilor procurorilor / admise	2121/670	2306/638	1906 / 492

Coraportul datelor privind exercitarea urmăririi penale în anii 2009-2011

Exercitarea urmăririi penale de către procuror pe anumite categorii de infracțiuni nu este motivată, în primul rând, din cauza numărului relativ mic de procurori în coraport cu competențele Procuraturii. În al doilea rând, din cauza diferenței de cheltuieli suportate la anchetarea unei cauze penale de către un procuror și de către un ofițer de urmărire penală.

Reieșind din practica internațională în domeniu, se impune necesitatea de a ne refuza de activitățile nespecifice Procuraturii la exercitarea urmăririi penale.

Procurorul urmează să decidă preluarea exercitării urmăririi penale doar pe anumite cauze concrete, reieșind din complexitatea și rezonanța social-sporită a lor.

2.4. Conducerea urmăririi penale

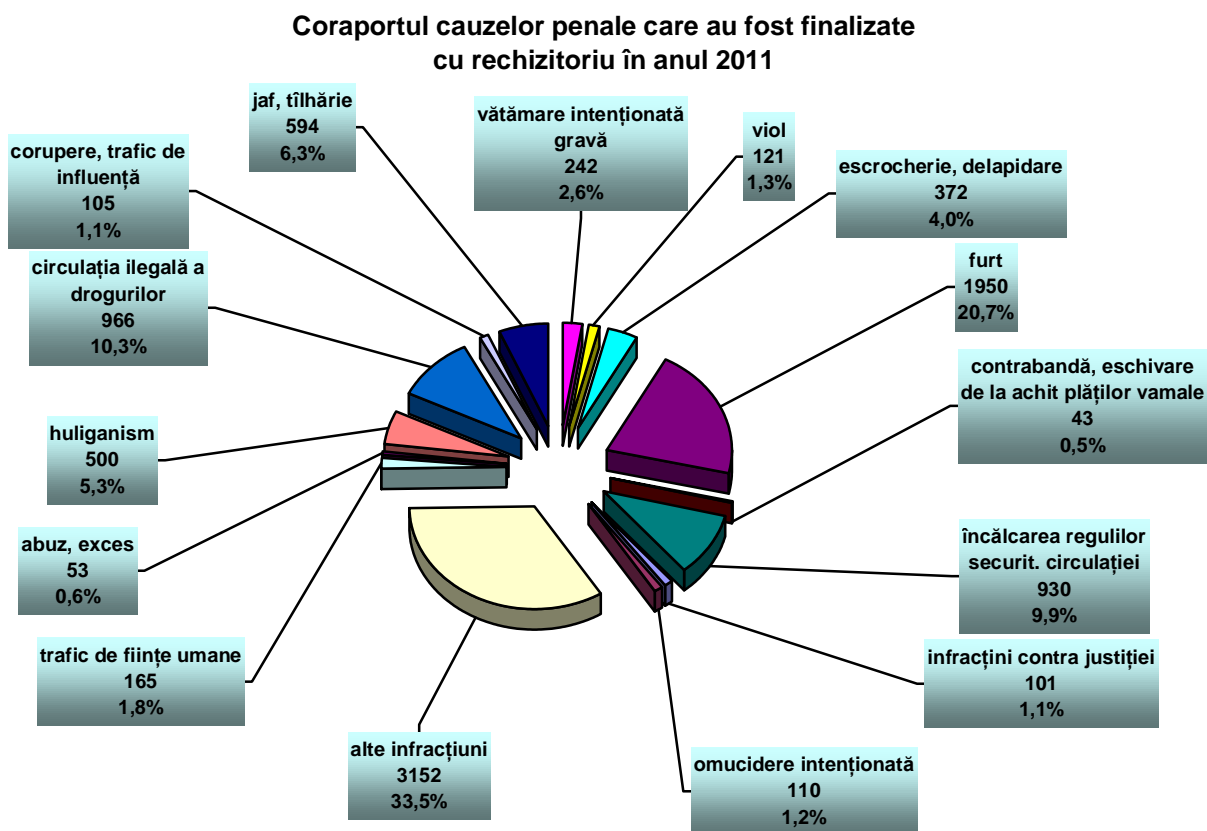
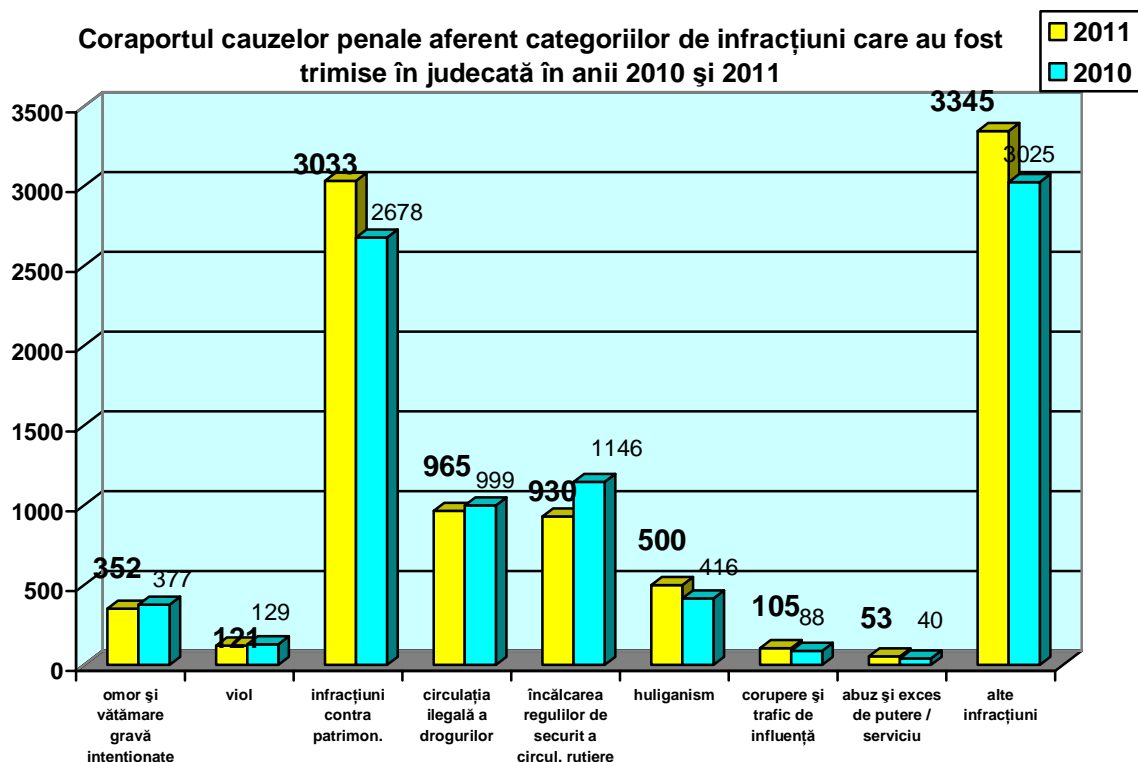
Evaluând acest segment de activitate consemnăm că procurorii au condus urmărirea penală pe 50677 de cauze, fiind finisate cercetările pe 18951 de cauze.

În instanța de judecată au fost expediate 9338 de cauze penale privind comiterea a 11142 de infracțiuni de către 10756 de persoane.

Procurorii s-au conformat directivelor Procuraturii Generale și au întreprins măsuri pentru a exclude unele practici negative, când pentru acumularea de indici statistici se recurgea la trimiterea în paralel a mai multor cauze penale în judecată în privința aceluiași persoane pentru mai multe infracțiuni. În perioada de raport au fost conexe 3452 de cauze, ce explică decalajul mare dintre numărul de cauze trimise în judecată și cel al infracțiunilor incriminate persoanelor inculpate.

Justiției au fost deferite 110 cauze despre omoruri intenționate, 175 - despre trafic de ființe umane și trafic de copii, 242 - despre vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, 121 - despre viol, 3033 - despre infracțiuni contra patrimoniului, 966 - despre circulația ilegală a drogurilor, 104 - despre evaziuni fiscale și infracțiuni financiar-bancare, 43 - despre contrabandă și eschivarea de la

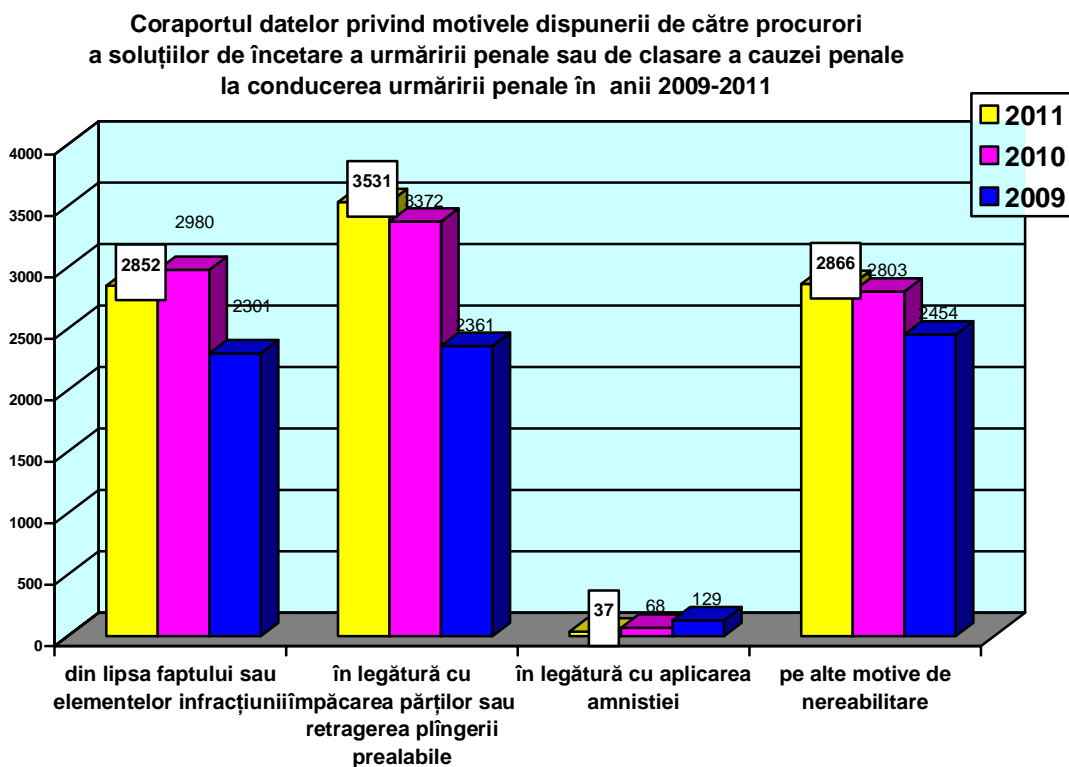
achitarea plăților vamale, 733 - despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, 500 - despre huliganism, 112 - despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, 53 - despre abuz și exces de putere, 101 - despre infracțiuni contra justiției, alte categorii de infracțiuni.

Utilizarea procedurilor speciale denotă următorii indici:

- au fost deferite justiției **46** de cauze penale pe infracțiuni depistate în flagrant;
- cu încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției - **2616** cauze penale.

S-a încetat urmărirea penală pe **9286** de cauze, inclusiv pe **2852** de cauze - din lipsa faptului sau elementelor infracțiunii, pe **3531** de cauze - în legătură cu împăcarea părților și retragerea plângerii prelabile, pe **42** de cauze - în baza actului de amnistie și pe **2866** de cauze - din alte motive de nereabilitare, inclusiv în legătură cu liberarea de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională în baza art. 55 din Codul penal. A fost suspendată condiționat urmărirea penală pe **201** cauze.

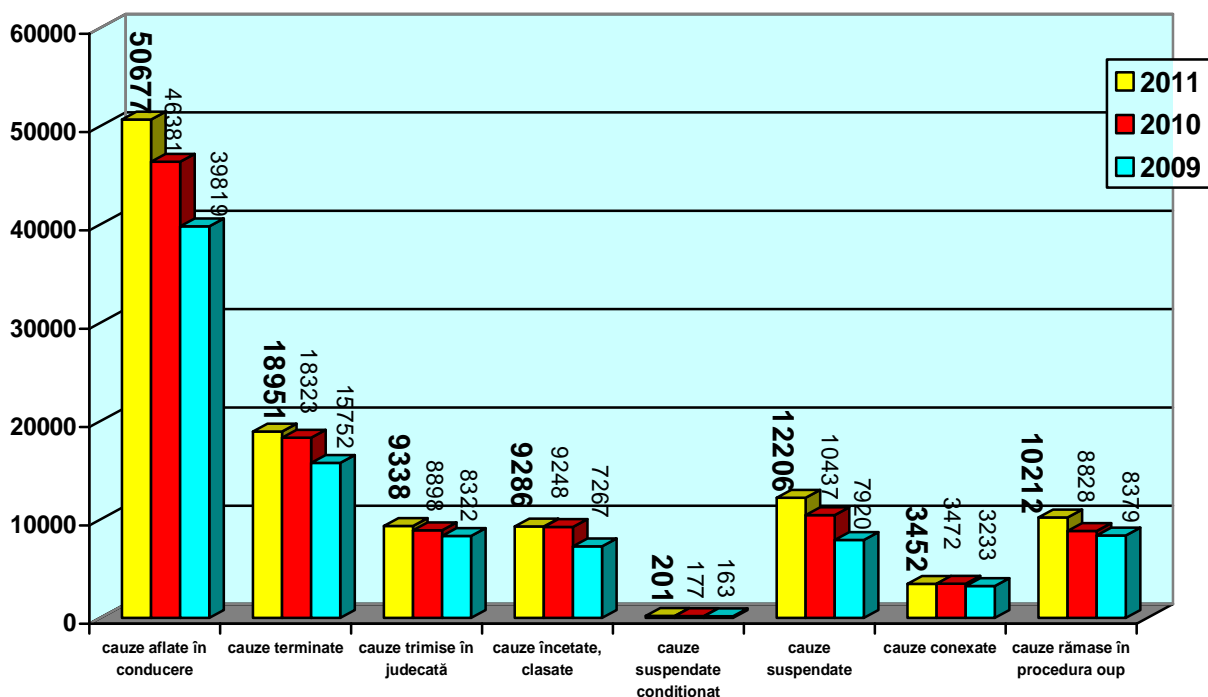
Procurorii au dispus suspendarea urmăririi penale în baza art. 287¹ din Codul de procedură penală, pe **12206** cauze, inclusiv pe **1459** de cauze - în legătură cu sustragerea persoanelor de la urmărirea penală și pe **10734** de cauze - pe motivul neidentificării făptuitorului, în care sînt bănuite și învinuite **3071** de persoane.

Activitatea în domeniul conducerii urmăririi penale este redată comparativ în tabelul de mai jos.

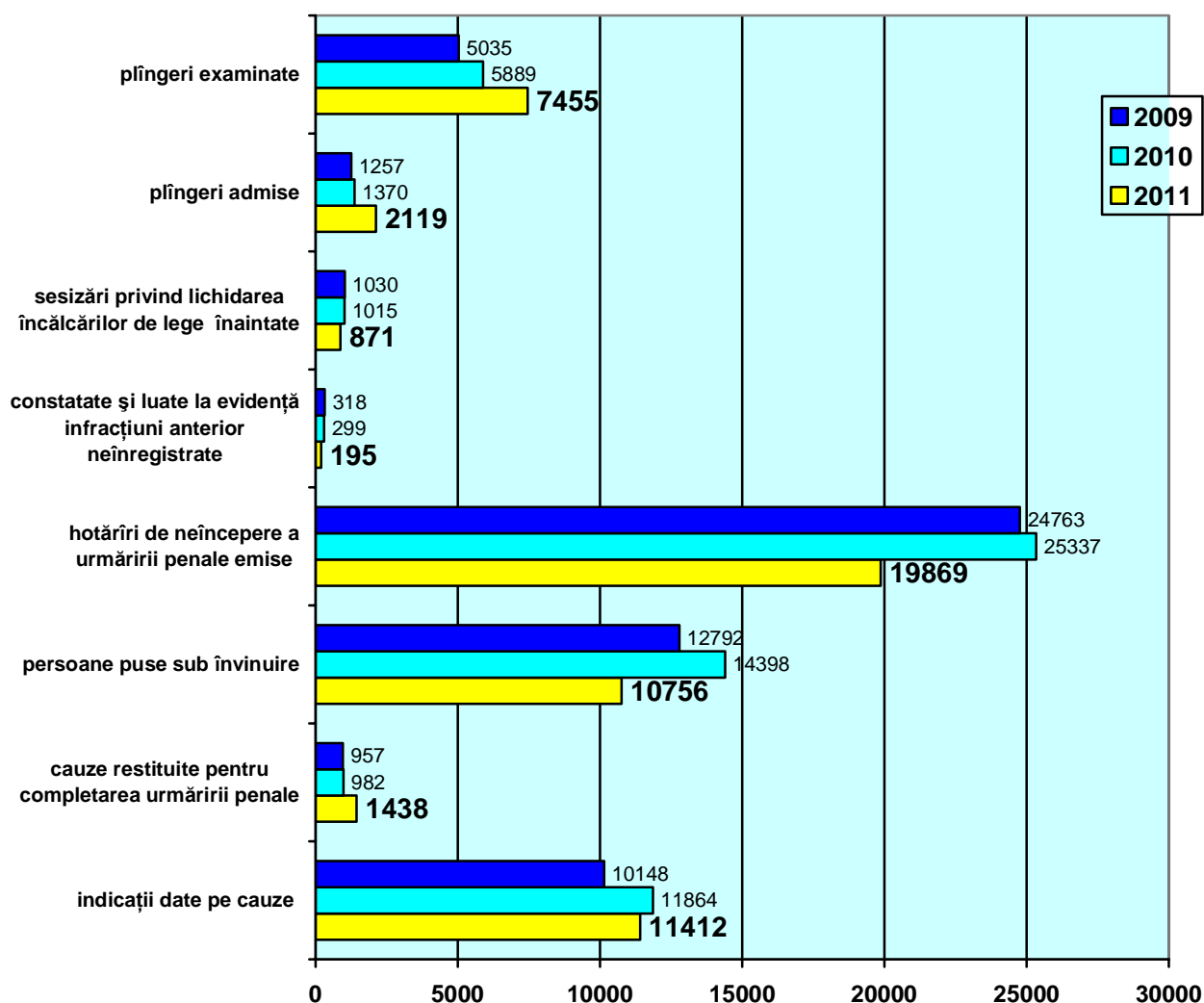
Conducerea urmăririi penale		anul 2011	anul 2010	anul 2009
1.	urmăriri penale conduse	50677	46381	39819
2.	hotărâri de neîncepere a urmăririi penale emise	19869	25337	24763
3.	cauze terminate	18951	18323	15752
4.	cauze încetate, clasate	9286	9248	7267
a	din lipsa elementelor infracțiunii	2852	2980	2301

b	pe împăcare	3531	3372	2361
c	pe amnistie	37	68	129
d	pe alte motive de nereabilitare	2866	2803	2454
5.	cauze trimise în judecată	9338	8898	8322
	<i>Infracțiuni incriminate</i>	11142	10635	10348
	<i>persoane inculpate</i>	10756	10111	9470
	<i>în procedură flagrantă</i>	46	152	347
	<i>cu acord de recunoaștere a vinovăției</i>	2616	2612	2788
6.	cauze conexate	3452	3472	3233
7.	cauze suspendate condiționat	201	177	163
8.	cauze suspendate	12206	10447	7920
	<i>pe eschivare</i>	1459	1142	963
	<i>pe neidentificarea făptuitorului</i>	10734	9292	6936
9.	cauze rămase în gestiune /	10212	8828	8379
	<i>cu persoane bănuite, învinuite</i>	3071	2281	1940
10.	indicații scrise date pe dosare	11412	11864	10148
11.	cauze restituite pentru completarea urmăririi	1438	982	957
12.	respinse propuneri de punere a persoanelor sub învinuire	203	272	211
13.	respinse propuneri de scoatere a persoanelor sub urmărire	35	53	35
14.	persoane puse sub învinuire în cauzele terminate	10756	14398	12792
15.	constatate și luate la evidență infracțiuni anterior neînregistrate	195	299	318
16.	sesizări înaintate	871	1015	1030
17.	plângeri examinate, privind contestarea acțiunilor organelor de urmărire penală / admise	7455/ 2119	5889/ 1370	5035/ 1257

Coraportul datelor privind conducerea urmăririi penale în anii 2009-2011

Coraportul datelor privind activitățile exercitate de procurori la conducerea urmării penale în anii 2009-2011

2.5. Criminalitatea juvenilă

Tendențele și structura delicvenței juvenile denotă o dinamică relativ constantă pe parcursul ultimilor 5 ani.

În anul 2011 a fost înregistrată o ușoară creștere a numărului cauzelor penale pornite, comparativ cu perioada analogică a anului 2010. Circa 80-85% din infracțiunile comise de minori sunt cele patrimoniale. Într-un număr mai mic sunt comise și infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, infracțiuni privind ordinea publică, violuri, infracțiuni legate de droguri, etc.

Potrivit datelor, în perioada de raport minorii au comis 8 omoruri, 53 infracțiuni de huliganism, 11 tâlhării, 10 – vătămări grave a integrității corporale, 54 infracțiunile vizând viața sexuală, 40 infracțiuni legate de droguri .

În privința minorilor au fost pornite 2075 de cauze, înregistrându-se comparativ cu anul 2010 o scădere a numărului cauzelor penale pornite cu 177 de cauze.

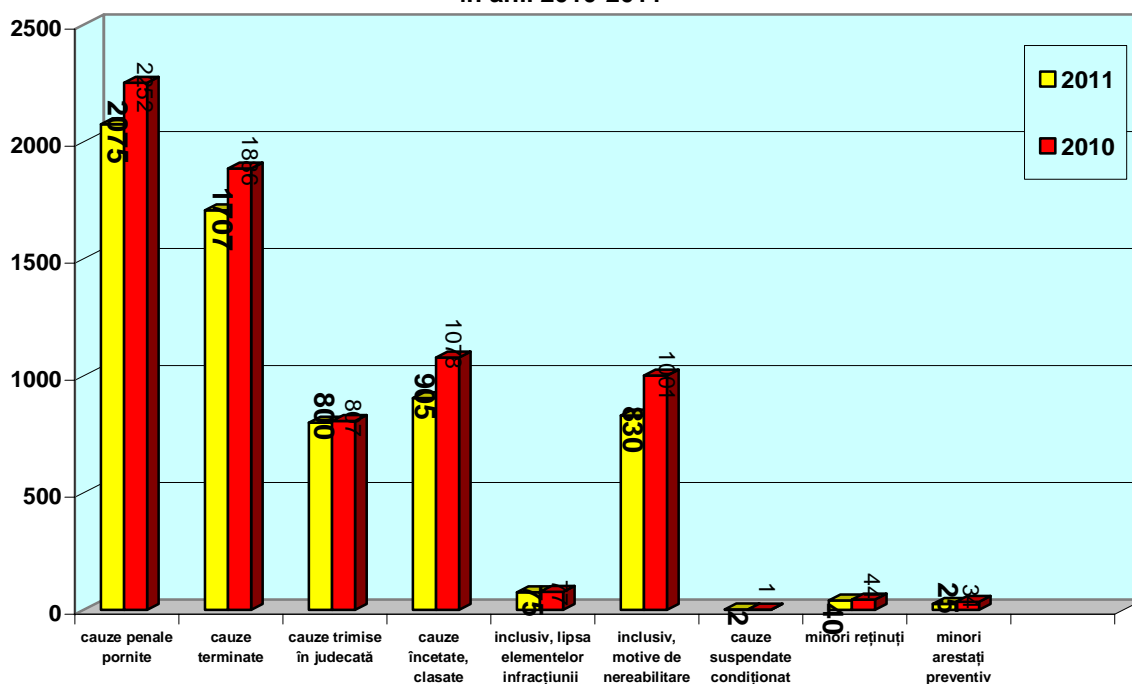
Cercetările au fost terminate pe 1707 cauze cu privire la 2025 de infracțiuni comise de minori.

În instanța de judecată au fost trimise cu rechizitoriu 800 de dosare privind 1055 de infracțiuni. În 2 cauze s-a dispus suspendarea condiționată a urmăririi penale.

Au fost încetate 905 cauze în privința a 968 de infracțiuni, inclusiv 75 cauze - din lipsa în acțiunile minorilor a faptului sau a elementelor infracțiunii și 830 cauze - pe motive de nereabilitare, majoritatea în baza art. 109 CP, urmare a împăcării părților, și în baza art. 104 CP, cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ.

În perioada supusă raportului au fost reținute 40 de persoane. Arestarea preventivă a fost aplicată în privința a 25 de minori, constituind o descreștere vădită, comparativ cu anii precedenți. Spre exemplu, în anul 2009 au fost arestați 67 de minori, în anul 2008 – 83 de minori.

Coraportul datelor privind exercitarea urmăririi penale în cazurile de delincvență juvenilă în anii 2010-2011

Conform statisticii în anul 2011 au fost comise 748 infracțiuni contra copiilor, în anul 2010 aceștia fiind victime în 653 infracțiuni. A crescut numărul cazurilor de omor a copiilor, vătămarea gravă a integrității corporale, amenințarea cu omor sau vătămări grave a integrității corporale, jaf, huliganism.

S-a înregistrat o diminuare a cauzelor penale, pe fapte de abuzuri sexuale asupra copiilor, de la 191 în 2010, la 151 în 2011. Având în vedere specificul acestei infracțiuni și caracterul ei latent, este necesară implicarea mai eficientă a medicilor de

familie, cadrului didactic, asistenților sociali, altor specialiști aflați în contact cu copiii pentru identificarea cât mai rapidă a cazurilor de abuz sexual, violență în familie, violență în școală și raportarea lor organelor de drept.

În perioada de referință instanțele judecătorești din țară au examinat cu pronunțarea sentințelor 458 cauze penale, în privința a 568 persoane minore. Instanțele de judecată utilizează activ în privința minorilor posibilitățile oferite de art. 90 CP (condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei), art.93 CP (liberarea de pedeapsă a minorilor), art.109 CP (împăcarea părților).

Cu referire la pedepsele aplicate de către instanțele de judecată se constată că pedeapsa *închisorii* a fost aplicată față de 59 minori, *amenda* a fost aplicată față de 13 minori, *munca neremunerată în folosul comunității* – în privința a 13 minori.

Pedeapsa în formă de închisoare, a cărei executare este suspendată condiționat pe anumite termene de probă conform art. 90 Cod penal, a fost aplicată față de 186 minori.

Este oportună revizuirea competenței exclusive a procurorului în exercitarea urmăririi penale pe infracțiunile săvârșite de minori, prin renunțarea la aceasta și revenirea la practica de conducere a urmăririi penale, or, investigarea acestor categorii de infracțiuni nu prezintă dificultăți și poate fi realizată de către reprezentanții organelor de urmărire penală sub controlul și conducerea procurorului.

2.6. Combaterea corupției

Activitatea organelor Procuraturii la capitolul prevenirea și combaterea corupției pe parcursul anului 2011 a avut ca finalitate consolidarea dezideratului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în conformitate cu rigorile legislației naționale și internaționale.

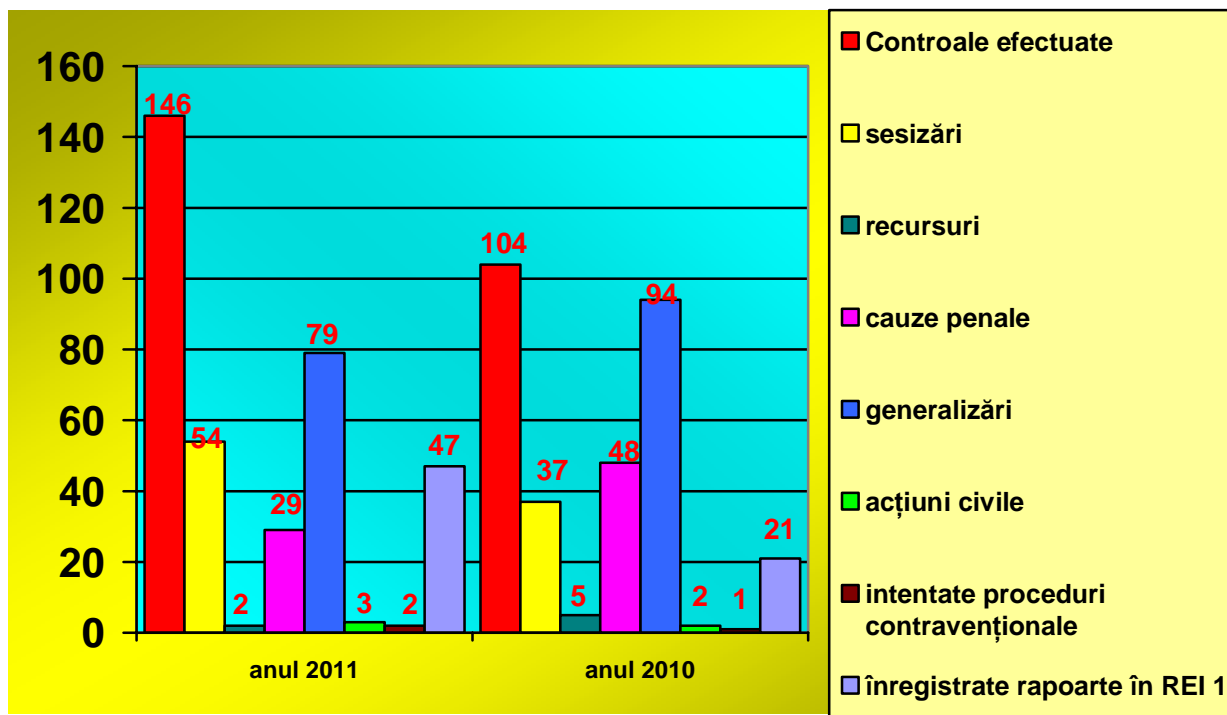
Activitatea de prevenire și contracarare a cazurilor de corupție a fost realizată de către organele Procuraturii în comun cu subdiviziunile Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, precum și ale Ministerului Afacerilor Interne, sub conducerea și controlul exercitat de către procurori.

Combaterea corupției poate fi eficientă doar prin efectuarea unui complex de **măsuri de prevenire a corupției.**

În ultimii ani au fost adoptate un șir de acte legislative, pentru aplicarea și fortificarea mecanismelor, deja existente, de luptă contra corupției. Însă lipsa unei practici și adoptarea în grabă a acestor acte normative a condiționat admiterea în ele a unor lacune esențiale. În acest context, organele Procuraturii, în comun cu CCCEC și Ministerul Justiției, au lansat și au promovat în anul 2011 un șir de inițiative legislative.

Pe parcursul anului 2011 organele Procuraturii au inițiat și au realizat un șir de măsuri de investigare în scopul identificării factorilor de risc față de corupție. Procurorii au efectuat în această perioadă 146 de controale. În rezultat, au fost înaintate 54 de sesizări și 2 recursuri împotriva actelor ilegale, inițiate 2 proceduri contravenționale, pornite 19 cauze penale.

Rezultatele acestor controale în aspect comparativ sunt redate de diagrama ce urmează:

În organele Procuraturii în perioada de referință, au parvenit 1031 de sesizări, dintre care pe 242 cazuri **s-a dispus pornirea urmăririi penale**, respectiv 37 pentru acte de corupție și 205 pentru acte conexe celor de corupție. În 703 cazuri s-a dispus neînceperea urmăririi penale, respectiv 21 presupuse acte de corupție și 682 acte conexe celor de corupție.

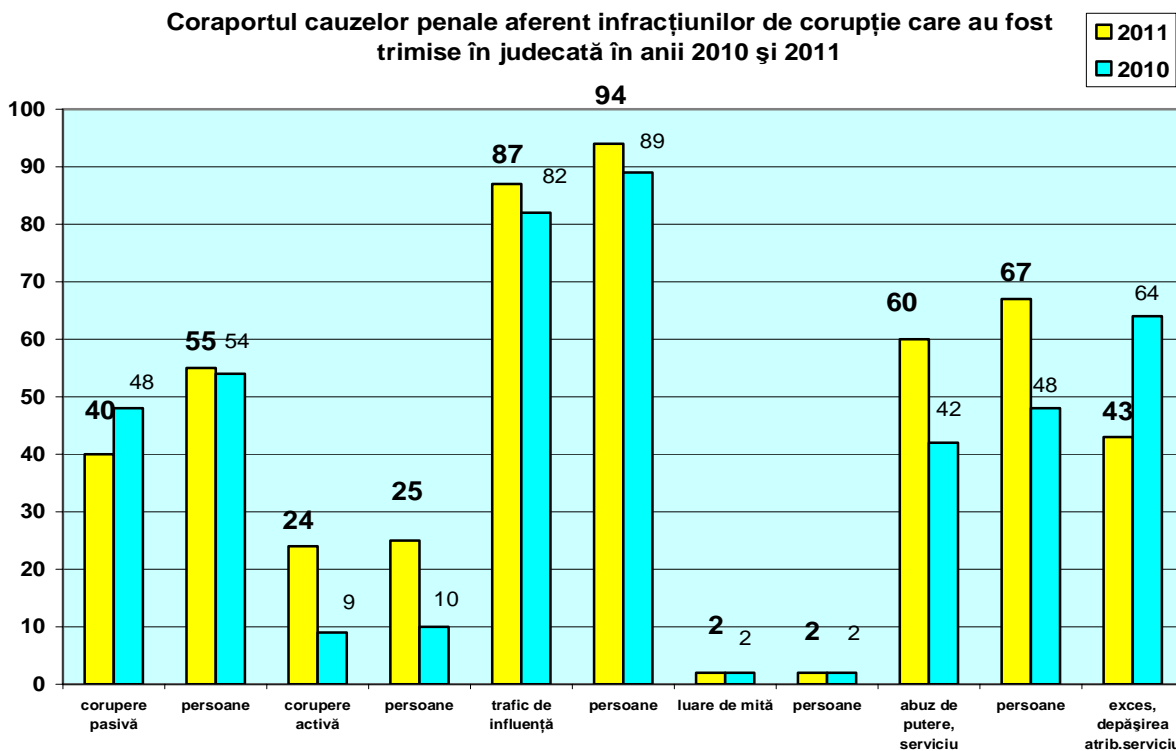
În organele Ministerului Afacerilor Interne și ale Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în perioada de raport au parvenit 504 de sesizări, dintre care pe 257 de cazuri a fost dispusă pornirea urmăririi penale, respectiv 137 acte de corupție și 120 acte conexe celor de corupție. Neînceperea urmăririi penale a fost dispusă pe 154 de cazuri, respectiv 14 presupuse acte de corupție și 140 acte conexe celor de corupție

Pe parcursul anului 2011 organele Procuraturii și organele de urmărire penală ale MAI și CCCEC au pornit 302 cauze penale pe infracțiuni de corupție (inclusiv 154 - privind coruperea pasivă, 34 - privind coruperea activă, 108 - privind traficul de influență, 5 - privind luarea de mită și 1 - pentru dare de mită), 220 de cauze pe infracțiuni de abuz de putere sau abuz de serviciu și 237 de cauze – pe infracțiuni de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

Din numărul total al cauzelor penale, aflate în gestiunea organelor Procuraturii și organelor de urmărire penală ale CCCEC și MAI, au fost deferite justiției:

- **40** de cauze în privința a **55** de persoane privind comiterea infracțiunii de corupere pasivă,
- **24** de cauze în privința a **25** de persoane privind comiterea infracțiunii de corupere activă,
- **87** de cauze în privința a **94** de persoane privind comiterea infracțiunii de trafic de influență,
- **2** cauze în privința a **2** persoane privind comiterea infracțiunii de luare de mită,
- **60** de cauze în privința a **67** de persoane privind comiterea infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu,

- **43** de cauze în privința a **50** de persoane privind comiterea infracțiunilor de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.

Din numărul total al cauzelor penale (**256**) deferite justiției, **97** (sau 38%) au fost investigate de către procurori, **141** (sau 55%) de către CCCEC și **18** (sau 7%) de către MAI.

Datele statistice privind sentințele adoptate în cauzele penale și categoriile de pedepse aplicate constituie cel mai important criteriu de stabilire a eficienței măsurilor întreprinse de către organele de drept în vederea combaterii criminalității.

Cu toate că sunt depistate și documentate numeroase infracțiuni de corupție, în rezultat însă nu se atestă o reacție negativă în societate față de crimele respective. O cauză a situației menționate mai sus este sancționarea neadecvată a persoanelor învinuite de comiterea actelor de corupție, fapt vehiculat des în societate.

Pe parcursul anului 2011, instanțele de judecată au finisat examinarea judiciară în fond a 128 cauze penale privind infracțiuni de corupție în privința a **137** persoane și **56** cauze penale în privința a **64** persoane inculpate de săvârșirea infracțiunilor conexe celor de corupție.

Efectuând o analiză a statutului persoanelor recunoscute vinovate de comiterea infracțiunilor de corupție, se constată cu certitudine că întâietatea o dețin colaboratorii de poliție, în privința acestora fiind pronunțate 19 sentințe, după care urmează 17 oficiali publici, 2 colaboratori ai serviciului vamal și 99 persoane din alte categorii.

Printre cauzele penale privind infracțiunile conexe celor de corupție examinate în fond predomină cele privind abuzul de putere sau abuzul de serviciu (20 cauze sau 35,7%), excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (21 cauze sau 37,5%) și delapidarea averii străine (12 cauze sau 21,4%).

Analiza aplicării pedepselor penale pe cauzele despre corupție și conexe denotă faptul, că cea mai mare pondere o reprezintă **pedepsele în formă de amendă** – în privința a **69** persoane, după care urmează **pedeapsa închisorii cu aplicarea art. 90 Cod penal** – în privința a **39** persoane, **amenda și închisoarea** cu aplicarea art. 90 Cod penal – în privința a **20** persoane, **pedeapsa închisorii cu executarea reală** a pedepsei - în privința a **6** persoane. **Pedeapsa complementară privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate** a fost aplicată în perioada respectivă în privința a **44** persoane.

În baza art. 55 Cod penal, procesul penal a fost încetat pe 19 cauze penale (sau 22,9 % din totalul de 83 cauze) în privința a 19 persoane, acestea fiind eliberate de răspundere penală și trase la răspundere contravențională. Aceste practici negative constituie o metodă de a evita aplicarea pedepsei complementare, și respectiv, eliberarea din funcție a persoanelor condamnate, îndeosebi pentru fapte de corupție.

Atare stare de fapt nu este conformă directivelor stipulate în recomandările Grupului de state contra corupției (GRECO). Astfel, pentru fapte de corupție se impun pedepse eficiente, în formă de amenzi și privațiune de libertate, cu aplicarea obligatorie a pedepselor complementare. În conformitate cu recomandările GRECO, pedepsele complementare constituie un imperativ, aplicarea cărora urmează a fi solicitată de acuzatorii de stat chiar și atunci când aceasta nu este prevăzută de sancțiunea articolelor în cauză, deoarece art. 65 alin. (3) Cod penal prevede că, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, poate fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a Codului penal, dacă, ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Cel mai frecvent, pedepsele complementare nu se aplică în privința medicilor, cadrelor didactice care se fac vinovate de comiterea infracțiunilor de corupție. O atare atitudine încurajează persoanele din aceste sfere să comită repetat infracțiuni de acest gen.

2.7. Trafic de ființe umane

Traficul de persoane, ca fenomen infracțional, prezintă un pericol pentru drepturile fundamentale ale omului, motiv pentru care prevenirea și combaterea acestui gen de infracțiune a fost și rămîne una din direcțiile de prioritate, atât pentru autoritățile publice, cât și pentru societatea civilă.

În contextul celor menționate, această activitate a fost prioritară și pentru organele Procuraturii.

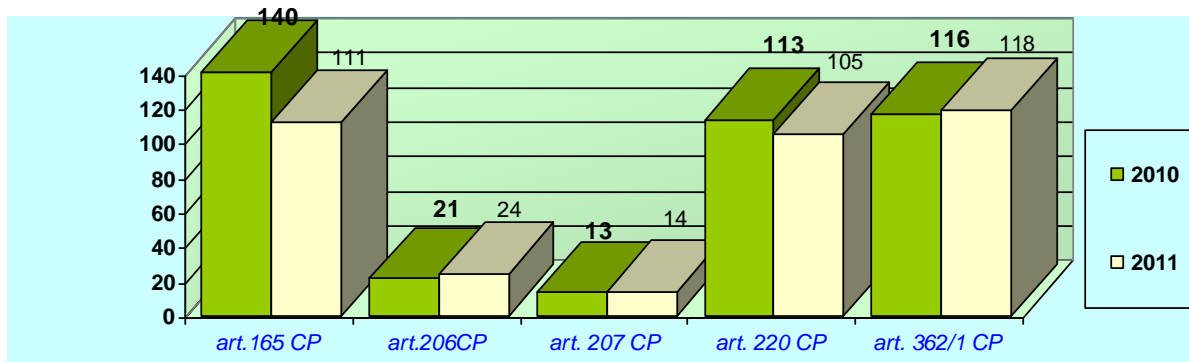
La nivel național, Procuratura Generală a participat activ la realizarea Planului național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2010-2011, aprobat prin hotărîrea Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și Planului specific adițional la Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2010-2011, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1170 din 21.12.2010.

În scopul urmăririi penale a traficantilor și deferirii acestora justiției, au fost întreprinse măsuri pentru a spori eficiența serviciilor operative și ale organelor de urmărire penală la depistarea și investigarea infracțiunilor din categoria respectivă.

Pentru sporirea nivelului profesional al ofițerilor de urmărire penală și al procurorilor cu competență la investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, au fost organizate multiple cursuri de instruire, în colaborare cu ambasada SUA, organizațiile neguvernamentale naționale și cele internaționale.

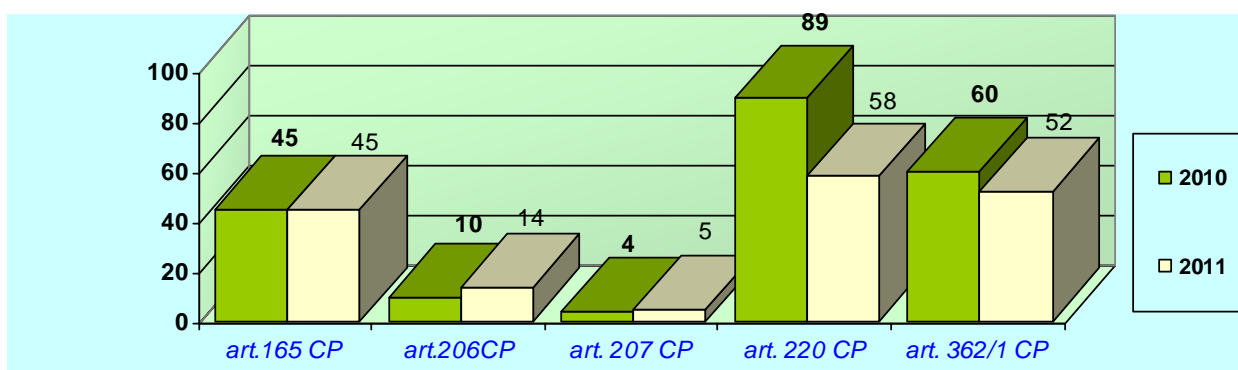
Eforturile întreprinse de Republica Moldova în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane este apreciat și de către alte state. În raportul Departamentului de Stat al SUA, întocmit inclusiv și în baza interviurilor cu reprezentanții ONG-urilor și organizațiilor internaționale, Republica Moldova a fost transferată de la categoria a 2-a sub monitorizare la categoria a 2-a de evaluare, ceea ce atestă îmbunătățirea stării de fapt în domeniul respectiv.

Evaluând activitatea de urmărire penală a **cazurilor de trafic de persoane**, s-a constatat că în anul 2011 au fost înregistrate în total pe țară 372 de infracțiuni, dintre care - 111 cazuri de trafic de ființe umane, 24 de cazuri de trafic de copii, 14 cazuri de scoatere ilegală a copiilor din țară, 105 cazuri de proxenetism, 118 cazuri de organizare a migrației ilegale.

În decursul anului 2011 a fost terminată urmărirea penală pe 208 cauze penale, dintre care 174 de cauze au fost finisate cu rechizitoriu și expediate în instanțele de judecată, iar pe 34 cauze urmărirea penală a fost încetată.

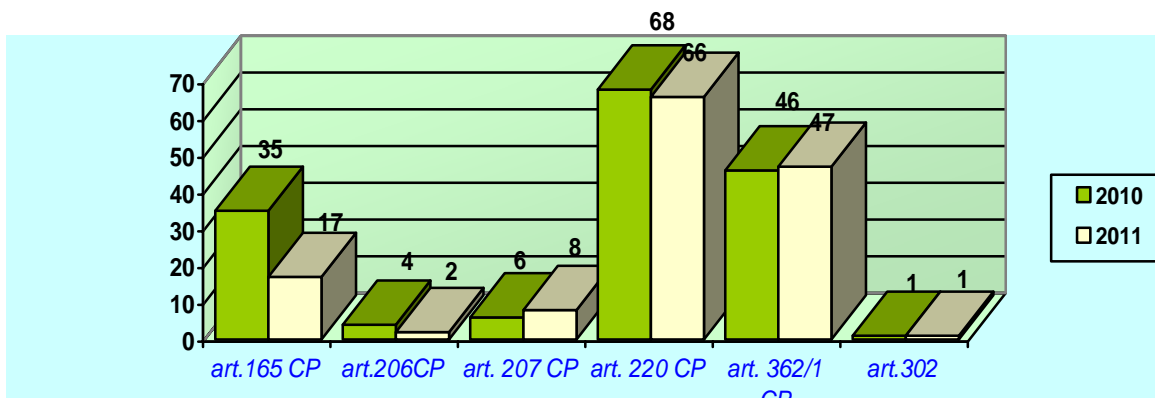
Au fost expediate în judecată 45 de cauze penale cu privire la *trafic de ființe umane* (art. 165 Cod penal), 14 cauze penale - cu privire la *trafic de copii* (art. 206 Cod penal), 5 cauze penale - cu privire la *scoaterea ilegală a copiilor din țară* (art. 207 Cod penal), 58 de cauze penale - cu privire la *proxenetism* (art. 220 Cod penal) și 52 de cauze penale - cu privire la *organizarea migrației ilegale* (art. 362/1 Cod penal).

În perioada de referință instanțele de judecată au finisat examinarea a 141 de cauze penale din categoria traficului de persoane în privința a 166 de inculpați, inclusiv:

- 17 cauze penale privind traficul de ființe umane în privința a 20 de inculpați;
- 2 cauze penale privind traficul de copii în privința a 2 persoane;
- 8 cauze privind scoaterea ilegală a copiilor din țară în privința a 8 persoane;
- 66 de cauze penale de proxenetism în privința a 76 de inculpați;
- 47 de cauze de organizare a migrației ilegale în privința a 59 inculpați;
- 1 cauză de organizare a cerșitului ilegal în privința a 1 persoane.

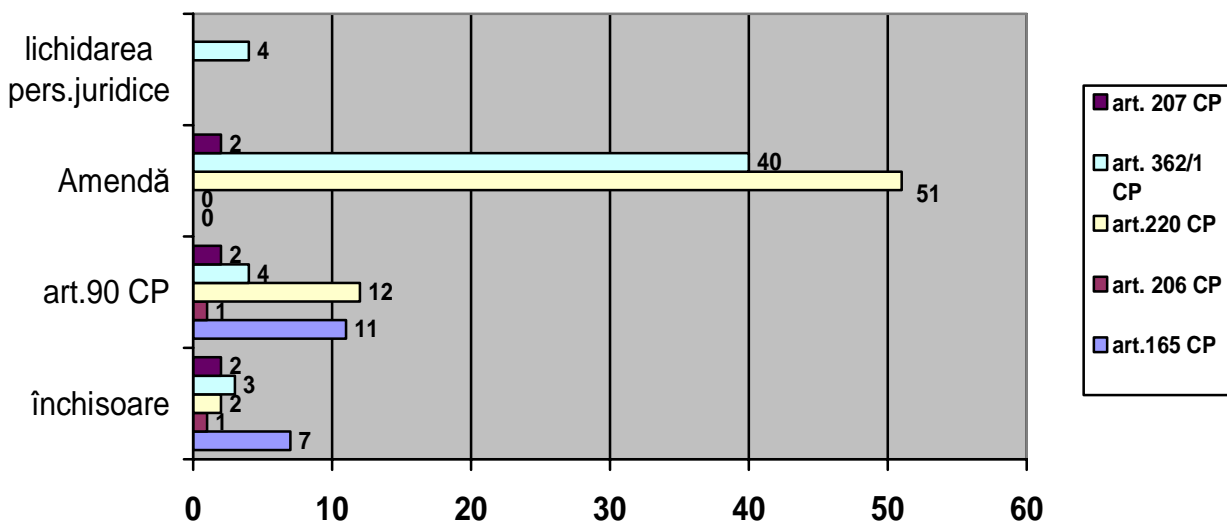
Dinamica comparativă a numărului de sentințe pronunțate de către instanțele de judecată pe cauzele atribuite acestor categorii de infracțiuni este redată de diagrama ce urmează:

Cu referire la pedepsele aplicate de către instanțele de judecată se constată că pedeapsa *închisorii* a fost aplicată față de 15 persoane, inclusiv 7 - pentru comiterea *traficului de ființe umane*, 1 - pentru comiterea *traficului de copii*, 2 - pentru *scoaterea ilegală a copiilor din țară*, alte 2 - pentru comiterea infracțiunii de *proxenetism* și 3 - pentru comiterea infracțiunii de *organizare a migrației ilegale*.

Pedeapsa *închisorii* cu *suspendarea* condiționată a executării pedepsei a fost aplicată față de 40 persoane, inclusiv față de 11 persoane - pentru *trafic de ființe umane*, față de 1 persoană - pentru *trafic de copii*, față de 2 persoane - pentru *scoaterea ilegală a copiilor din țară*, față de 12 persoane - pentru *proxenetism*, față de 4 persoane - pentru *organizarea migrației ilegale*.

Amenda a fost aplicată față de 94 de persoane condamnate, inclusiv pentru *scoaterea ilegală a copiilor din țară* -2, pentru *proxenetism* - 51, pentru *organizarea migrației ilegale* – 40, pentru organizarea cerșetoriei - 1.

Se menține tendința de depistare a cazurilor de trafic de persoane în mun. Chișinău în comparație cu alte localități din țară. Aceasta se datorează, în mare parte, concentrării în mun. Chișinău a activității social-economice (activitatea agențiilor turistice și de transport, amplasarea reprezentanțelor consulare etc.), care are tangență cu cazurile de trafic de persoane.

Au luat amploare cazurile de abuz sexual al minorilor de către cetățeni străini.

În cadrul investigațiilor efectuate de către procurori și colaboratorii CCTP al MAI a fost depistat un grup de cetățeni străini (din Italia, Norvegia, Grecia ș.a.) care, acționând de comun acord cu cetățeni ai Republicii Moldova, recrutau prin înșelăciune copii de sex masculin de diferite vârste (de la 13 până la 17 ani) cu scopul exploatării sexuale în prostituție și pornografie. Majoritatea victimelor recrutate și exploatare sexual erau băieți din familii social-vulnerabile, originari din stînga Nistrului.

Beneficiari ai serviciilor respective erau cetățeni ai mai multor state, cum ar fi: Germania, Suedia, SUA, Danemarca, Tailanda, Australia, ș.a.

Urmare a cercetărilor, au fost investigate 8 persoane suspecte, inclusiv și 1 minor, depistate și asistate 9 victime, inclusiv 7 copii.

În comun cu partenerii din sectorul neguvernamental și internațional au fost întreprinse măsuri în vederea fortificării capacităților instituționale ale procurorilor și colaboratorilor de poliție implicați în combaterea acestei activități.

În acest sens, cu suportul Centrului Internațional pentru Promovarea Drepturilor Femeii "La Strada", a fost organizată o vizită de studiu în Republica Belarusi privind experiența colaboratorilor organelor de drept ale acestei țări în domeniul combaterii infracțiunilor cibernetice, conexe traficului de ființe umane și pornografiei infantile. Totodată, procurorii și polițiștii au fost instruiți în cadrul seminarului „Combaterea exploatării minorilor prin Internet”, organizat de Guvernul Statelor Unite .

Avînd în vedere aceste noi tendințe ale criminalității, eforturile organelor de drept urmează a fi orientate în domeniul ***depistării cazurilor de comitere a recrutării victimelor traficului și pornografiei infantile prin utilizarea internetului.***

Este în creștere și numărul de cazuri de trafic de ființe umane în scop de *exploatare prin muncă* în construcții, agricultură, lucru casnic. În anul 2011 au fost înregistrate 111 cazuri de trafic de ființe umane și 24 de cazuri de trafic de copii de acest gen.

Ținînd cont de necesitatea combaterii traficului de ființe umane în scop de exploatare prin muncă, în special a traficului de copii și importanța protecției drepturilor copilului împotriva exploatării prin muncă, în luna august 2011, Procuratura Generală, în comun cu organele administrației publice locale, Inspekția Muncii, organele de poliție și alte organe cu atribuții în domeniu, a efectuat controale în vederea depistării cazurilor de trafic de copii în scop de exploatare prin muncă.

Un alt aspect, căruia i se acordă o atenție sporită, este traficul de ființe umane în scop de prelevare de organe. În ultimii ani nu au fost înregistrate plîngerii ale cetățenilor pe acest gen de acțiuni.

Organele de drept reacționează prompt la informațiile din care rezultă acțiuni de trafic de ființe umane în scop de prelevare de organe. Astfel, în luna decembrie 2011, în baza informațiilor difuzate de către mijloacele mass-media, Centrul pentru

combaterea traficului de persoane a MAI a pornit urmărirea penală pe faptul traficului de ființe umane în scop de prelevare de organe.

Cît privește cazurile de implicare a persoanelor juridice în comiterea infracțiunilor de trafic de persoane (în special Organizarea migrației ilegale), în perioada de raport organele de drept au început urmărirea penală în 9 cazuri în privința unor astfel de subiecți ai infracțiunii. Tot în decursul primului semestru au fost trimise în judecată 9 cauze penale în privința persoanelor juridice, fiind pronunțate 6 sentințe de condamnare, inclusiv în 4 cazuri persoanele juridice au fost lichidate.

Totuși, organele de drept acordă insuficientă atenție acestui domeniu, ceea ce creează premise pentru comiterea unor noi fapte prin intermediul sau cu participarea persoanelor juridice. Depistarea unor astfel de cazuri preponderent este realizată de către CCTP al MAI.

Un alt aspect al traficului de persoane îl constituie implicarea oficialilor în comiterea unor astfel de infracțiuni. A fost depistat un colaborator al CCCEC, care, împreună cu o persoană civilă, a recrutat o persoană în scopul exploatării sexuale în favoarea lor. Cauza penală a fost expediată cu rechizitoriu în judecată.

Întru-un alt caz, un inspector al poliției criminale, în comun cu o persoană civilă, prin amenințare cu aplicarea violenței, a transportat și a reținut ilegal o persoană în scop de exploatare sexuală.

Un fost colaborator al MAI, concediat cu câteva zile înainte de comiterea infracțiunii, folosindu-se de starea de vulnerabilitate a victimelor, împreună cu un complice de al său, au recrutat 2 persoane, pe care le-au transportat în Grecia, pentru exploatare sexuală. Urmărirea penală a fost terminată cu întocmirea rechizitoriului.

Urmărirea penală pe cazurile de trafic întâmpină deseori dificultăți din cauza statutului victimei, care are o poziție specifică în cadrul procedurii penale. De regulă, victima traficului nu acceptă colaborarea cu organele de drept, în multe cazuri face declarații incomplete sau contradictorii, ce nu corespund realității. Deseori, după depunerea declarațiilor de traficare victima pleacă din nou peste hotare sau sub influența traficantilor se ascunde de organul de urmărire penală, își schimbă declarațiile, întreprinde alte acțiuni ce complică desfășurarea urmăririi penale și judecarea cauzei.

Având preponderent un caracter transfrontalier, ca regulă traficul de persoane are loc în două sau mai multe țări, fapt ce la fel complică desfășurarea urmăririi penale.

Imposibilitatea de a contacta la direct organele de ocrotire a normelor de drept de peste hotare în vederea stabilirii locului de aflare a victimelor, împiedică combaterea eficientă a infracțiunilor de trafic de persoane, reținerea persoanelor bănuite de comiterea infracțiunilor respective și repatrierea victimelor în Republica Moldova.

În unele cazuri procurorii sunt lipsiți de posibilitatea de a înainta comisii rogatorii, pe motiv că acțiunile infracționale au avut loc în regiuni nerecunoscute ca state de către Republica Moldova (Ciprul de Nord, Cosovo).

Este dificilă efectuarea urmăririi penale în teritoriul din stânga Nistrului, care rămîne necontrolată de către organele de drept ale Republicii Moldova.

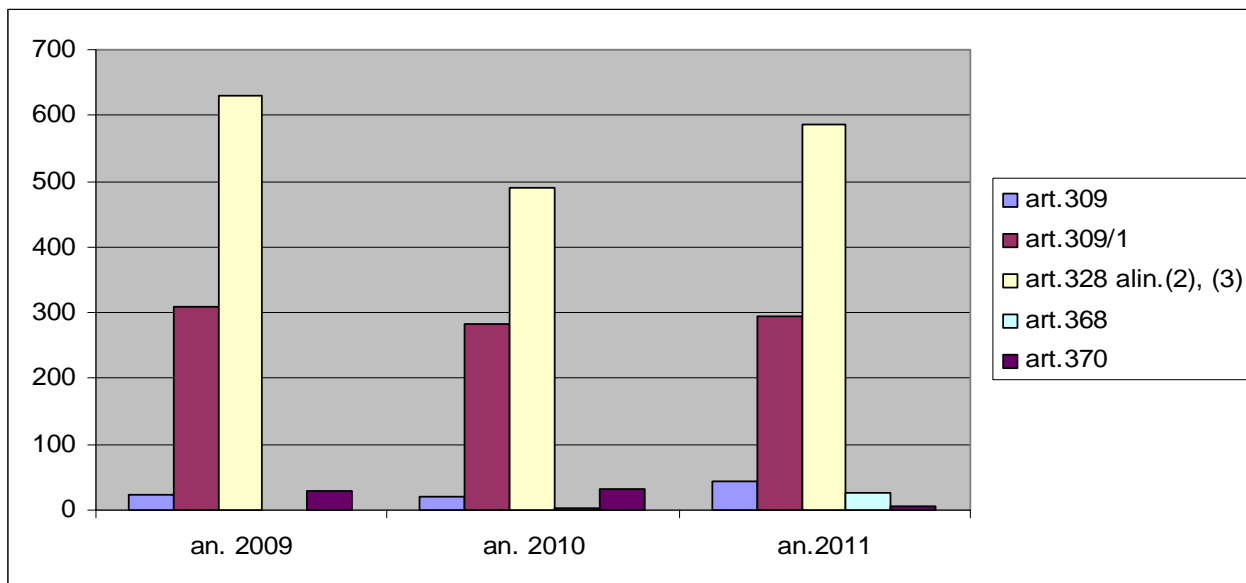
În conformitate cu principiul transparenței activității desfășurate, în anul 2011 au fost mediatizate 72 de subiecte cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

În activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, procurorii au colaborat cu reprezentanții sectorului neguvernamental și cu organizațiile internaționale, cum sînt: Centrul internațional „La strada”, Centrul pentru combaterea traficului de femei, Ambasada SUA în Republica Moldova, Organizația Internațională pentru Migrațiune, Misiunea OSCE în Republica Moldova și altele.

2.8. Combaterea torturii și relelor tratamente

Analizînd în plan comparat sesizările despre tortură și alte rele tratamente, parvenite în anul 2011, se constată că situația s-a schimbat, înregistrîndu-se o majorare a numărului acestor sesizări în comparație cu anul 2010, însă această creștere nu a atins nivelul din anul 2009.

Perioada	Categoriile de sesizări înregistrate (conform art. din Codul penal):					Total:
	art.309	art.309 ¹	art.328 alin.(2), (3)	art.368	art.370 (cu aplicarea violenței)	
an.2009	22	310	630	0	30	992
an.2010	19	284	491	2	32	828
an.2011	43	295	587	26	7	958

Un număr major de sesizări privind tortura au fost înregistrate în Procuraturile din sectoarele mun.Chișinău: sect.Centru - 61, sect.Rîșcani - 57, sect. Buiucani - 56, sect.Botanica - 39, sect.Ciocana - 17.

În unele raioane au fost înregistrate mai multe sesizări de tortură decît în sectoarele municipiului Chișinău. Astfel, în mun.Bălți au fost înregistrate 81 de sesizări, în raioanele Soroca - 67, Strășeni - 40, Cahul - 33, Orhei - 29, Ialoveni - 28, Căușeni - 27. Procuratura militară Chișinău a înregistrat 26 de sesizări.

S-a atestat o creștere a numărului de sesizări, în comparație cu anul 2010, în procuraturile mun.Bălți (cu 46), sect.Centru (cu 30), Strășeni (cu 30), sect. Botanica (cu 23), Căușeni (cu 16), Ștefan-Vodă (cu 14), Cahul (cu 10), Orhei (cu 10), sect. Rîșcani (cu 9).

S-a constatat descreșterea numărului de sesizări despre tortură în procuraturile: militară Cahul (cu 22), Ungheni (cu 20), raionului Rîșcani (cu 9), UTA Găgăuzia (cu 7), Drochia (cu 7), Sîngerei (cu 4), Criuleni (cu 3).

Pe parcursul anului 2011 procurorii au dispus refuzul în pornirea urmăririi penale în 775 de cazuri, în comparație cu 671 de cazuri în anul 2010 și cu 837 de cazuri în anul 2009.

În anul 2011, în rezultatul examinării sesizărilor, s-a dispus pornirea urmăririi penale în 108 cazuri. În 2010 au fost pornite 126 de cauze penale, iar în anul 2009 – 159 de cauze penale.

Deși numărul sesizărilor despre tortură și alte rele tratamente s-a majorat, numărul cazurilor de pornire a urmăririi penale s-a micșorat.

Starea de fapt la capitolul examinării sesizărilor după articolele din Codul penal și hotărârile adoptate pe parcursul anului 2011 este reflectată în următorul tabel:

Art. din CP	Numărul total al sesizărilor din gestiunea procurorilor		Numărul hotărârilor de refuz adoptate în baza art.275 pct.1)-3) din CPP		Numărul hotărârilor de refuz adoptate în baza altor temeieri		Numărul cauzelor penale pornite		Numărul de sesizări rămase în procedură la 01.01.2012	
	sesizări	autose-sizări	sesizări	autose-sizări	sesizări	autose-sizări	sesizări	autose-sizări	sesizări	autose-sizări
art.309	32	11	26	10	1				5	1
art.309/1	200	95	161	81	1		24	4	14	10
art.328 alin.2),3)	476	111	393	86	1	4	50	8	32	13
art.368	7	19	2	5			5	14		
art.370 (cu violență)	2	5	1	3			1	2		
TOTAL:	717	241	583	185	3	4	80	28	51	24
	958		768		7		108		75	

Contrar jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în majoritatea cazurilor investigațiile pe marginea sesizărilor referitoare la presupuse rele tratamente nu iau forma unei urmăririi penale, în cadrul căreia este posibil de efectuat acțiuni procesuale necesare pentru stabilirea adevărului.

În această ordine de idei, pentru a întruni nivelul de eficiență cerut de CEDO nu este suficient controlul în baza art. 274 din Codul de procedură penală.

Din conținutul constatărilor Curții Europene rezultă că o investigație prealabilă a plîngerii, prin care doar se decide asupra pornirii ori neînceperii urmăririi penale, reduce semnificativ valoarea probatorie sau chiar declară nevalabile dovezile acumulate la această etapă procedurală. Anume omisiunea de a iniția urmărirea penală asupra unei plîngerii, chiar dacă aceasta ridică doar o prezumție despre rele tratamente, a contribuit la constatarea de către Curte a violării articolului 3 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Sarcina unei urmăririi penale, în viziunea Curții, este de a constata temeinicia sau viceversa alegațiilor reclamantului. Logic, această sarcină nu poate fi îndeplinită la momentul examinării unei chestiuni de a porni ori nu această urmărire penală (*hotărîrea din 06 decembrie 2011 în cauza Taraburca vs Moldova, cererea nr.18919/10*).

Urmare a analizei informației cu privire la derularea investigațiilor în cauzele penale, privind preținsele rele tratamente și hotărîrile adoptate, s-a constatat că pe parcursul anului 2011 au fost remise cu rechizitoriu în instanța de judecată 36 cauze penale.

Situația comparativă la capitolul hotărîrilor adoptate pe cauzele penale din gestiunea procurorilor în cazurile de tortură este reflectată în tabelul de mai jos:

art. din Cod penal	cauze penale rămase în procedură la 01.01.				cauze penale pornite în perioada anului:			c.p.încetate în baza art.275 pct.1-3 din Cpp în perioada anului:			c.p.încetate din alte motive în perioada anului:			c.p.expediate în instanța de judecată în perioada anului:		
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
309	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
309 ¹	25	48	36	31	76	40	28	22	33	25	-	2	1	10	18	13
328	33	45	48	61	76	62	58	44	25	54	1	2	-	14	25	14
368	1	-	-	-	1	3	19	-	-	5	-	2	6	2	1	9
370	-	6	5	-	27	26	3	-	-	-	5	9	1	10	21	-
total	63	99	87	92	180	131	108	69	58	84	6	15	8	36	65	36

În baza art.309¹ din Codul penal de către instanțele de fond au fost pronunțate în total 9 sentințe în privința a 11 persoane. Toate sentințele au fost pronunțate în privința colaboratorilor de poliție, 4 persoane fiind condamnare - 2

polițiști condamnați real cu pedeapsa închisorii, alți 2 polițiști - condamnați la închisoare cu aplicarea art.90 din Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă. În privința tuturor polițiștilor condamnați a fost aplicată pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a activa în cadrul MAI.

Instanțele de fond au pronunțat 6 sentințe de achitare în privința a 7 persoane (polițiști). Toate sentințele de achitare au fost contestate cu apel de către acuzatorii de stat în instanța de judecată ierarhic superioară. Sentințele nu sînt definitive.

În baza **art.328 alin.(2) și (3) din Codul penal** instanțele de fond au pronunțat în total 24 de sentințe în privința a 41 de persoane. În privința a 37 de colaboratorilor de poliție au fost pronunțate 23 de sentințe, 13 sentințe fiind de condamnarea a 24 de colaboratori. 22 colaboratori de poliție au fost condamnați la închisoare cu aplicarea art.90 CP și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, 1 polițist a fost condamnat la amendă. În privința a 23 polițiști condamnați a fost aplicată pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a activa în organele MAI.

A fost pronunțată 1 sentință de încetare a procesului penal în privința unui polițist în temeiul art. 55 din Codul penal, alte 2 sentințe în privința a 2 polițiști au fost de încetare în baza alin.(1) p.6) art. 391 din Codul de procedură penală. Sentințele nu sînt definitive.

În perioada vizată au fost achitați 10 colaboratori de poliție pe 7 cauze penale. Pe 6 cauze penale în privința a 8 colaboratori de poliție sentințele ilegale au fost atacate cu apel.

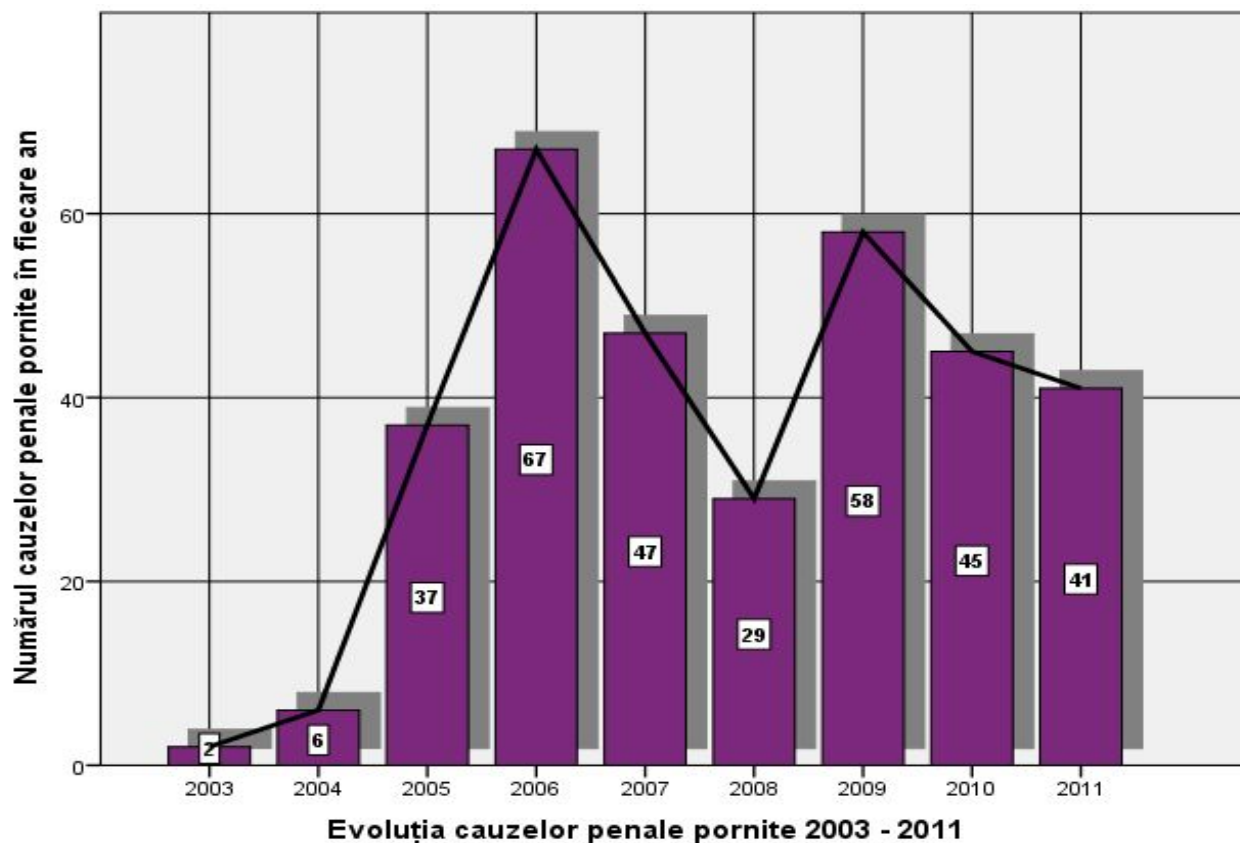
Pe parcursul anului 2011 a fost examinată 1 cauză penală în privința a 4 colaboratori ai instituțiilor penitenciare, învinuiți de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(2) lit.a) din Codul penal. Aceste persoane au fost achitate, sentința fiind atacată cu apel de către acuzatorul de stat.

Judecătoria militară a examinat în baza **art.368 din Codul penal** 10 cauze penale în privința a 11 militari prin contract și în termen ai Armatei Naționale și ai Departamentului Trupelor de Carabinieri. Astfel, 4 persoane au fost condamnate la închisoare cu aplicarea art.90 din Codul penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă, alte 4 persoane au fost condamnate la amendă, în privința unui militar a fost aplicată pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții. Au fost pronunțate 2 sentințe de încetare a proceselor penale în privința a 2 militari și 1 sentință de achitare a unui militar. Sentința de achitare a fost contestată.

2.9. Investigarea infracțiunilor în domeniul informaticii

Pe parcursul anului **2011** activitatea de contracarare a criminalității cibernetice a fost realizată sub conducerea și controlul Procuraturii în comun cu Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Serviciul de Informații și Securitate.

Au fost pornite **41** de cauze penale privind infracțiunile cibernetice, cu **9%** (4 cauze penale) mai puțin spre deosebire de anul **2010**.

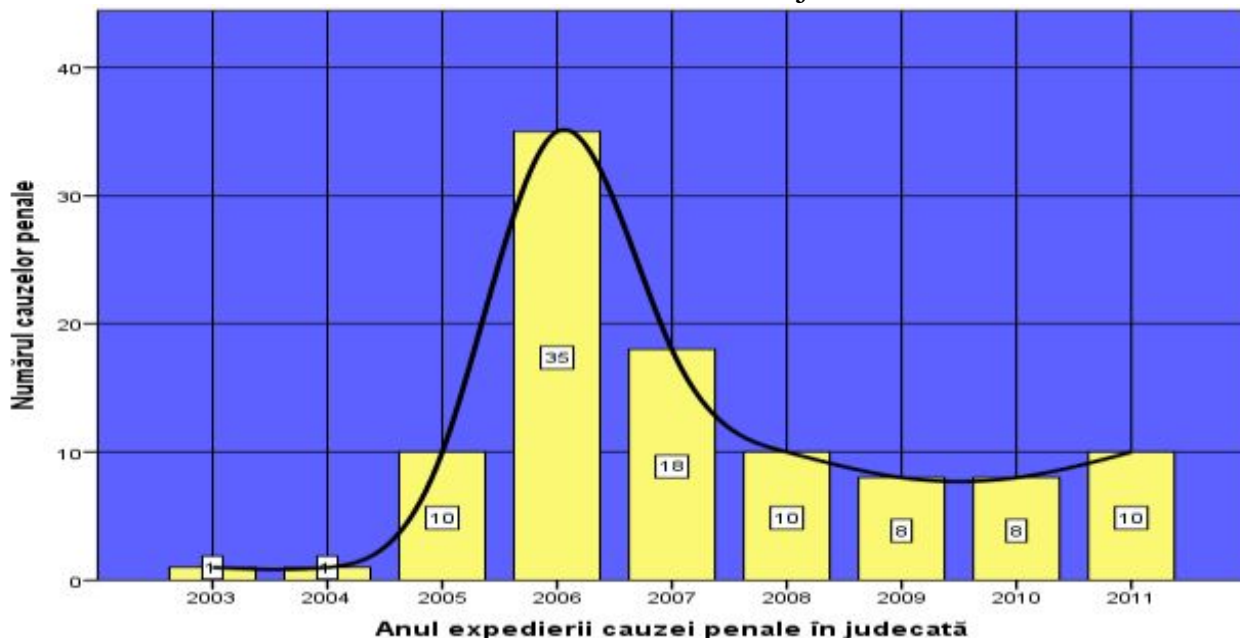
Diminuarea numărului cauzelor penale cu **57%**, pornite în anul **2011** pe faptul încălcării dreptului de autor și celor conexe, se datorează modificărilor operate în Codul penal la art.**185¹**, fiind introdus scopul obligatoriu de profit al faptei.

	Numărul cauzelor penale intentate									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	TOTAL
177	2	2	3	2	2	2	4	4	7	28
178	0	0	1	1	2	0	4	10	8	26
185/1	0	1	25	60	38	20	41	16	7	208
185/2	0	0	0	0	0	0	2	3	3	8
185/3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
208/1	0	0	0	0	0	1	1	0	4	6
259	0	0	0	2	2	4	2	1	0	11
260	0	1	1	1	0	0	0	1	3	7
260/1	0	0	2	0	0	0	0	0	2	4
260/3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
260/4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
260/5	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
260/6	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4
261	0	1	3	0	2	2	1	1	1	11
261/1	0	1	1	1	1	0	1	3	4	12
TOTAL	2	6	37	67	47	29	58	45	41	332

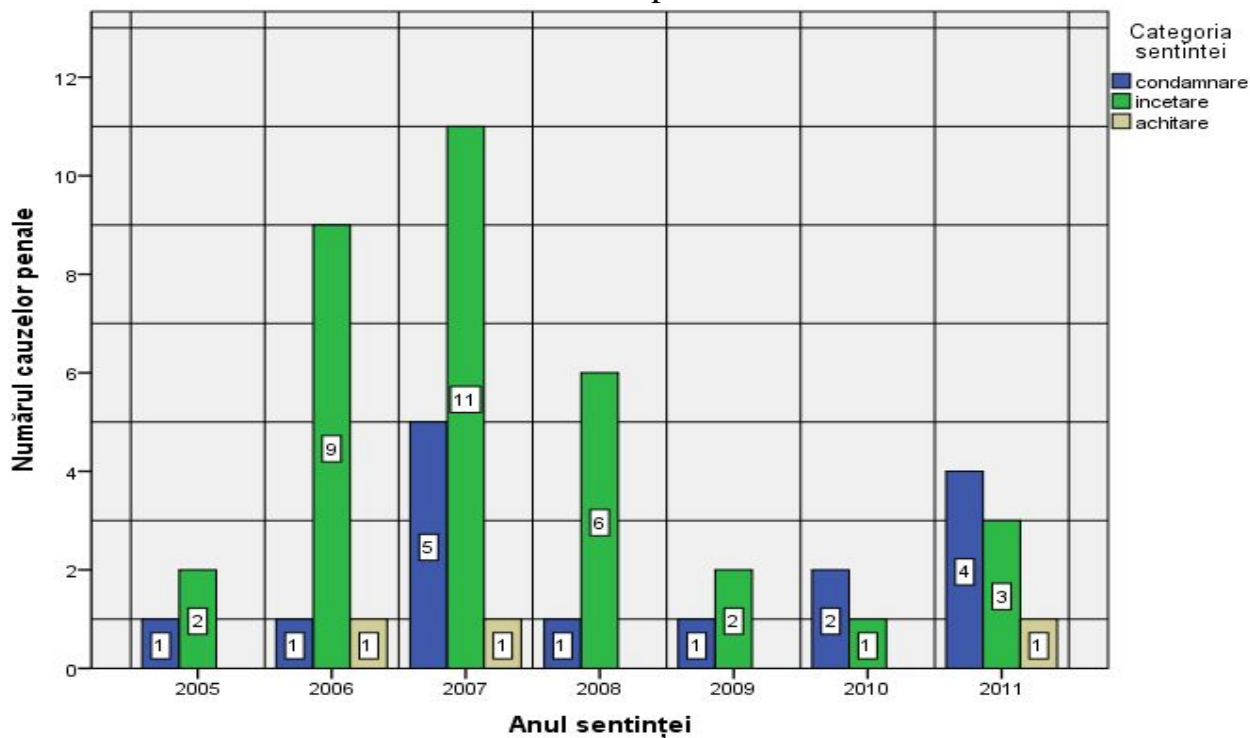
În anul 2011 au fost pornite **8 (19,5%)** cauze penale pe art.178 din Codul penal, cîte **7 (17%)** cauze penale pe art. 177 și art.185/1 din Codul penal, cîte **4 (9,5%)** cauze penale pe art. 208/1 și art. 261/1 din Codul penal, ș.a.

În anul 2011 Procuratura și organele de urmărire penală ale CCCEC și MAI au trimis în judecată pentru examinare în fond – **10** cauze penale. În **33** de cauze s-a dispus clasarea, încetarea sau suspendarea urmăririi penale.

Datele statistice sunt reflectate în tabelul de mai jos:

Potrivit dinamicii aplicării pedepselor pe cauzele penale în perioada anilor 2003-2011 se constată următoarea stare de fapt:

Analiza situației la compartimentul investigării crimelor cibernetice a scos în evidență mai multe deficiențe:

- insuficiența asigurării și dotării organelor de urmărire penală și a Procuraturii cu utilaj tehnico-material;
- lipsa tehnicii speciale pentru asigurarea efectuării măsurilor operative de investigare;
- durata medie de 8 luni de efectuare a expertizelor;
- numărul redus al sesizărilor cu privire la infracțiuni.

Pentru elucidarea fenomenelor sus menționate Procuratura Generală a înaintat Parlamentului și Președintelui-interimar al țării proiectul conceptului de creare a Centrului Național de Investigare a Crimelor Cibernetice, proiectul legii cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național de Investigare a Crimelor Cibernetice și proiectele de modificare a: codului penal, codului de procedură penală, legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice nr. 20-XVI din 03.02.2009, legii cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale nr. 1086-XIV din 23.06.2000.

2.10. Aportul activității operative de investigații în combaterea criminalității

Pe parcursul anului 2011 organele procuraturii au efectuat controlul asupra executării legilor de către organele care exercită activitatea operativă de investigații și a hotărârilor adoptate de aceste organe, asupra legalității și temeiniciei pornirii și încetării dosarelor de căutare, respectării drepturilor și libertăților persoanei în cadrul efectuării activității operative de investigații.

Astfel, pe parcursul perioadei de raport procurorii au controlat 1865 de dosare de evidență operativă, fiind depistate 10 hotărâri ilegale de pornire, de clasare și de înfăptuire a măsurilor operative de investigații și date 430 de indicații.

În scopul lichidării cauzelor și condițiilor care au favorizat comiterea încălcărilor de lege, au fost înaintate 14 sesizări conducătorilor organelor operative de investigații. În baza sesizărilor au fost sancționați 3 lucrători care exercită activitatea operativă de investigații.

La începutul lunii ianuarie 2011 pe țară se aflau anunțați în căutare 2877 învinuiți, inculpați și condamnați, 124 persoane anunțate dispărute fără urmă și 68 de cadavre cu identitatea necunoscută.

Pe parcursul anului 2011 au fost anunțați în căutare 2916 învinuiți, inculpați și condamnați, 35 persoane fiind considerate dispărute fără urmă și depistate 11 cadavre cu identitatea necunoscută.

În rezultatele măsurilor operative de căutare și identificare au fost stabilite 2499 persoane, 50 persoane dispărute fără urmă și 8 cadavre din cele depistate cu identitatea necunoscută.

La sfârșitul perioadei analizate au rămas ca restanțe în căutare 3294 de învinuiți, inculpați și condamnați, 108 persoane dispărute fără urmă și 71 cadavre neidentificate.

În perioada de referință de către procurorii abilitați au fost controlate 3173 de dosare operative de căutare a persoanelor care se ascund de urmărirea penală și de judecată, 184 de dosare de căutare a persoanelor dispărute fără urmă și 54 de dosare de identificare a cadavrelor cu identitatea necunoscută.

În rezultatul controalelor efectuate au fost anulate 18 ordonanțe ilegale de pornire sau clasare a dosarelor operative de căutare și identificare, au fost date 715 indicații. Conducătorilor organelor operative de investigații au fost înaintate 37 de sesizări, în a căror bază au fost sancționați disciplinar 5 lucrători care exercită activitatea operativă de investigații.

În cadrul verificării dosarelor de evidență operativă au fost examinate 110 ordonanțe de începere a procedurii autorizării măsurilor operative de investigație, au fost înaintate 101 demersuri judecătorilor de instrucție privind autorizarea măsurilor operative de investigație, au fost examinate și admise 17 decizii privind controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate .

Întru excluderea ingerințelor în exercitarea dreptului la viața privată și de familie, în scopul asigurării respectării prevederilor art.8 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, autorizării și utilizării măsurii operative de investigații, prin ordinul Procurorului General nr.60/6 din 14.07.2010 a fost pusă în aplicare Instrucțiunea de reglementare executorie a măsurii operative de investigații interceptarea convorbirilor telefonice și altor convorbiri.

Ca rezultat, s-a constată că în perioada de referință procurorii au manifestat responsabilitate sporită față de acest compartiment, iar numărul interceptărilor telefonice s-a micșorat de la 354 în anul 2010 la 29 pe parcursul anului 2011.

În cadrul urmăririi penale și a dosarelor de căutare a învinuiților, inculpaților și condamnaților au fost examinate 4341 ordonanțe de începere a procedurii de autorizare a efectuării măsurilor operative de investigații, inclusiv 896 - dispuse nemijlocit de către procurori. Au fost înaintate 4336 de demersuri de autorizare a măsurilor operative de investigație judecătorilor de instrucție. În 33 de cazuri, în rezultatul examinării demersurilor, a fost respinsă autorizarea înfăptuirii măsurilor operative de investigații.

În cadrul urmăririi penale procurorii au examinat și au admis 136 de decizii privind controlul transmiterii banilor și altor valori materiale estorcate.

Pe parcursul anului 2011 în cadrul urmăririi penale și a dosarelor de căutare a învinuiților, inculpaților și condamnaților de către instanțele de judecată au fost autorizate 1355 de interceptări a convorbirilor telefonice și altor convorbiri, 457 fiind dispuse în cadrul urmăririi penale efectuată de organele Procuraturii.

2.11. Prestația organelor de urmărire penală și a organelor ce practică activitatea operativă de investigații în procesul de combatere a criminalității

Analiza activității Procuraturii, a organelor de urmărire penală și a celor ce practică activitate operativă de investigații în domeniul asigurării ordinii de drept, prevenirii și combaterii criminalității confirmă că la depistarea infracțiunilor se cere utilizarea iscusită a măsurilor operative de investigație îmbinate cu cele de urmărire penală.

Potrivit datelor statistice, numărul infracțiunilor patrimoniale s-a majorat, fapt ce impune concluzia că subdiviziunile MAI continuă să își orienteze eforturile doar asupra infracțiunilor ușor depistabile.

Studiul efectuat de Procuratură a relevat faptul că activitatea subdiviziunilor MAI este bazată în marea măsură pe **metoda reactivă** de investigare, când cercetările încep doar la plîngerile victimelor. Astfel, din numărul total de infracțiuni înregistrate, peste **60** la sută au apărut în vizorul MAI în legătură cu denunțurile sau

plîngerile cetățenilor sau instituțiilor și organizațiilor, rolul organelor ce practică activitatea operativă de investigații fiind diminuat.

În prezent, posibilitățile activității operative de investigații sînt utilizate de către procurori și ofițerii de urmărire penală sub limita necesităților, posibilităților și așteptărilor.

Activitatea operativă de investigații este utilizată doar de serviciile operative ca o activitate în afara procesului penal, pînă la pornirea urmăririi penale, fapt care, reieșind din practicile internaționale, este o anormalitate.

Reieșind din importanța activității operative de investigații și riscurile pe care le comportă pentru drepturile și libertățile omului, precum și angajamentele țării față de comunitatea internațională, găsirea unei soluții la compartimentul dat a reprezentat pentru Procuratură în anul 2011 o activitate preferențială.

În context, este de remarcat proiectul de modificare a legislației procesual-penale, elaborat de procuratură în cadrul reformei în justiție.

Punerea în aplicare a Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală, pînă în prezent n-a asigurat un model eficient de organizare a activității de urmărire penală.

Serviciul de urmărire penală are un rol neînsemnat în activitatea de combatere a criminalității, deoarece activitatea lui se limitează doar la documentarea tehnică, protocolarea unor fapte sesizate de victime sau depistate de serviciile operative. Deși această activitate nu impune eforturi mari, în prezent aparatul de urmărire penală al MAI nu este în stare să asigure calitatea urmăririi penale pe cauzele din gestiune.

Activitatea de urmărire penală este cea mai puțin solicitată, caracterizată printr-o fluctuație mare de cadre. Vechimea medie de activitate a ofițerilor de urmărire penală (anchetatorilor) nu depășește 2-3 ani, fenomen care nu este caracteristic altor subdiviziuni și servicii ale MAI.

În pofida eforturilor depuse de către Procuratură în ultimii ani pentru a ridica nivelul calității urmăririi penale exercitate de către MAI, se constată că toate măsurile de reacție a poliției la sesizările procurorilor au fost și sînt formale, neeficiente, spectrul de încălcări comise de ofițerii de urmărire penală fiind același:

- conlucrarea ineficientă a organelor de urmărire cu cele de investigație operativă;
- controlul superficial al calității probelor administrate și legalității acțiunilor procesuale;
- încălcarea normelor procesuale, drepturilor omului, care deseori generează sancționarea Republicii Moldova de către CEDO;
- încălcarea termenelor rezonabile la investigarea infracțiunilor;
- manifestarea intereselor departamentale și personale;
- caracterul unilateral, incomplet și tendențios al cercetărilor penale;
- adoptarea deciziilor și înaintarea propunerilor premature și neîntemeiate;
- executarea formală a indicațiilor date de procuror;
- distribuirea inechitabilă a sarcinilor și planificarea incorectă a activității organelor de urmărire penală.

Neajunsurile indicate sînt caracteristice și serviciilor de urmărire penală ale CCCEC și SV, astfel problematica fiind practic de fond, independent de instituțiile în cadrul cărora sînt create și activează organele de urmărire penală.

În anul curent, Procuratura și-a orientat eforturile inclusiv și pentru a determina conceptual situația procesuală a ofițerilor de urmărire penală în coraport cu ceilalți participanți din partea acuzării la procesul penal și prin modificările propuse a încercat de a găsi o soluție pentru a redresa situația la acest compartiment.

2.12. Rolul Procuraturii în procesul de conlucrare cu organele de urmărire penală și organele ce practică activitate operativă de investigații în ce privește activitatea de combatere a criminalității

De eforturile conjugate ale Procuraturii, organelor de urmărire penală și organelor ce practică activitatea operativă de investigații depinde eficiența activității operative de investigații. Lucrul acestor instituții trebuie să fie direcționat spre un scop comun - de a constata dacă s-a săvârșit infracțiunea, de a identifica făptuitorul și a-l trage la răspundere penală.

Cu toate că de la punerea în aplicare a Codului de procedură penală au trecut, deja, peste 8 ani, organele de urmărire penală și organele de activitate operativă de investigații încă nu au sesizat noul statut al procurorului de factor decisiv în procesul de urmărire penală și în cadrul activității operative de investigații.

Trebuie să recunoaștem că situația creată este condiționată inclusiv de reglementările legale ambigui, care nu prevăd clar locul și rolul organelor de urmărire penală.

Aceeași situație este și în cazul reglementării competenței procurorilor de a controla activitatea operativă de investigații și/sau a o conduce în cadrul urmăririi penale.

Deci, se impune necesitatea unor reforme radicale, chiar sub aspect conceptual.

Procuratura deja a înaintat propuneri concrete, proiectul este deschis pentru consultații publice, fiind plasat pe pagina electronică a Procuraturii, în așteptarea unor sugestii constructive.

Rolul Procuraturii în coordonarea activității de combatere a criminalității ar trebui să fie decisiv, doar că reglementările din Legea cu privire la Procuratură presupun realizarea acestei activități în limitele competenței și prin mijloacele oferite procurorului de Codul de procedură penală, celelalte componente din cadrul activității date rămânând pe seama executivului.

2.13. Deficiențe în activitatea de urmărire penală

Analiza activității procurorilor și organelor de urmărire penală pentru anul 2011 a relevat următoarele deficiențe:

- a) examinarea superficială a sesizărilor despre infracțiuni, refuzul și/sau pornirea tardivă a urmăririi penale;
- b) efectuarea superficială a urmăririi penale, neplanificarea acțiunilor de urmărire, neutilizarea metodicii și tacticii criminalistice la efectuarea anchetei;
- c) tergiversarea investigațiilor pe cauzele penale;
- d) scoaterea cauzelor penale din circuitul procesual prin suspendarea neîntemeiată a urmăririi penale;
- e) conflictele de competență și transmiterea nejustificată a cauzelor penale prin declinarea neîntemeiată a competenței în favoarea altor organe de urmărire penală;

f) organizarea necorespunzătoare a investigațiilor în vederea căutării învinuiților; controlul ineficient al acestei activități de către procuror; lipsa conlucrării dintre procuror, organul de urmărire penală și subdiviziunea specializată în efectuarea investigațiilor de căutare; reglementarea normativă insuficientă a competenței procurorului de control al activității de căutare pe cauzele penale în conducere (caracterul secret al dosarelor de căutare, lipsa accesului tuturor procurorilor la aceste dosare, lipsa accesului procurorilor la Instrucțiunile cu caracter secret);

g) folosirea insuficientă a procedurilor ce vizează simplificarea procesului penal și admiterea încălcărilor la aplicarea acestora;

h) adoptarea unor hotărâri premature și neîntemeiate de scoatere de sub urmărire penală;

i) aplicarea cu derogări a măsurilor procesuale de constrângere, în special a reținerii și arestării preventive (motivarea insuficientă a demersurilor privind aplicarea și prelungirea arestării, preluarea în conținutul acestora a formulărilor motivatorii tipizate fără analiza lor în contextul circumstanțelor fiecărei cauze);

j) ridicarea neîntemeiată de bunuri, tehnică de calcul și acte sub pretextul de corpuri delictive, transportarea și păstrarea neadecvată, restituirea tardivă, care au ca consecință blocajul activității agenților economici;

k) calitatea joasă a actelor procesuale întocmite de unii procurori și ofițeri de urmărire penală;

l) calitatea joasă a sesizărilor înaintate și ineficiența lor ca forme de reacție a procurorilor la încălcările de lege, admise de către reprezentanții organelor de urmărire penală, organelor de constatare și celor ce practică activitatea operativă de investigații;

m) deficiențe la interpretarea legislației în vigoare, aplicarea eronată și neuniformă de către organele de urmărire penală și procurori a prevederilor legale, ce duc la încălcări de lege, la administrarea și aprecierea probelor, precum și la calificarea incorectă a faptelor infracționale;

n) practica judecătorească neuniformă, divergențe la interpretarea normelor legale (*La moment, între judecători și procurori persistă mai multe divergențe la interpretarea diferitor institute materiale și procesual - penale care privesc:*

- *competența organelor de urmărire penală la investigarea infracțiunilor (competența organelor de urmărire penală din cadrul MAI, atribuția procurorului teritorial sau specializat ori a Procurorului General și a adjuncților lui de a dispune efectuarea urmăririi penale organelor de urmărire similare sau de a transmite cauza pentru exercitarea urmăririi penale unui organ de poliție, competența procurorului de a investiga orice categorie de cauze penale, indiferent de competența legală);*

- *nulitatea probelor și încălcările procesual-penale care pot determina declararea nulității absolute sau relative a probelor administrate;*

- *limitele controlului judiciar al procedurii prejudiciare (art.313 CPP);*

- *criteriile de apreciere a probelor;*

- *legalitatea reluării urmăririi penale conform art.287 alin.(1) din CPP prin prisma exigențelor principiului neadmiterii dublei urmăririi penale.*

Respectivele poziții divergente constituie impedimente serioase în activitatea organelor de urmărire penală și impun necesitatea implementării soluțiilor legale

pentru înlăturarea lor - acceptarea propunerilor de reformare a legii procesual-penale);

o) nerespectarea dispozițiilor actelor interdepartamentale, care privesc evidența infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au comis infracțiuni;

p) neîncasarea cheltuielilor judiciare (*La moment, practic, nu se fac nici cele mai mici calcule ale acestor cheltuieli și respectiv nu sunt nici încasări. Toate consecințele sunt suportate de către bugetul de stat. În multe țări europene (ex. țările Baltice) cheltuielile pentru anumite proceduri, anumite categorii de cauze sunt fixe, inclusiv și acțiunea civilă în procesul penal (cu excepția cauzelor contra vieții și sănătății persoanei) este taxată similar cu procedura civilă. Deci, urmează de studiat practica europeană și de intervenit cu modificări, completări legislative).*

Deficiențele puse în discuție trebuie privite în complex, fiind evaluat aportul fiecăruia dintre participanții la proces, în măsura în care au avut careva tangențe la acesta.

Ținând cont de necesitatea realizării reformei procesual-penale și instituționale a Procuraturii, a organelor de urmărire penală, a organelor de constatare și a organelor care practică activitate operativă de investigații, asigurării unei anchete eficiente, Procuratura a elaborat un proiect de lege în care sunt incluse viziunile, motivația și propunerile asupra aspectelor de bază.

Proiectul în cauză a fost făcut public, precum și transmis autorităților competente pentru consultare.

Capitolul III

CONTRIBUIREA LA ÎNFAPTUIREA JUSTIȚIEI

3.1. Sarcinile domeniului de activitate

Pentru anul 2011 și-au păstrat actualitatea obiectivele privind controlul asupra cauzelor penale, aflate pe rol în instanțele de judecată, în care persistă riscuri de pronunțare a sentințelor de achitare sau, după caz, de încetare pe temeuri de reabilitare; privind reducerea cazurilor de pronunțare a sentințelor de achitare; sistarea fenomenului negativ al tergiversării judecării cauzelor penale; aplicarea pe larg a institutului acordului de recunoaștere a vinovăției și a categoriei de pedeapsă – munca neremunerată în folosul comunității; ridicarea calității reprezentării învinuirii în instanțele de judecată; promovarea politicii penal - punitive adecvate etc.

În condițiile funcționării în cadrul Direcției judiciare a subdiviziunii specializate în implementarea Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, s-a ameliorat activitatea de colaborare instituțională cu Agentul guvernamental, în partea ce ține de formularea unor concluzii pe marginea observațiilor înaintate de către Înalta Curte de la Strasbourg.

3.2. Reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată **Date statistice, analiza în dinamică**

În perioada de raport se atestă o creștere a numărului cauzelor penale examinate cu pronunțarea sentinței. Este în creștere numărul sentințelor de condamnare a persoanelor, dar și a celor de încetare a procesului penal.

În cauzele penale soluționate au fost pronunțate sentințe:

- de condamnare – 7020 de sentințe în privința a 8066 de inculpați, (în anul 2010 – 6443 de sentințe în privința a 7477 de inculpați);

- de achitare – 184 de sentințe în privința a 260 de persoane, (în anul 2010 – 179 de sentințe în privința a 249 de persoane);

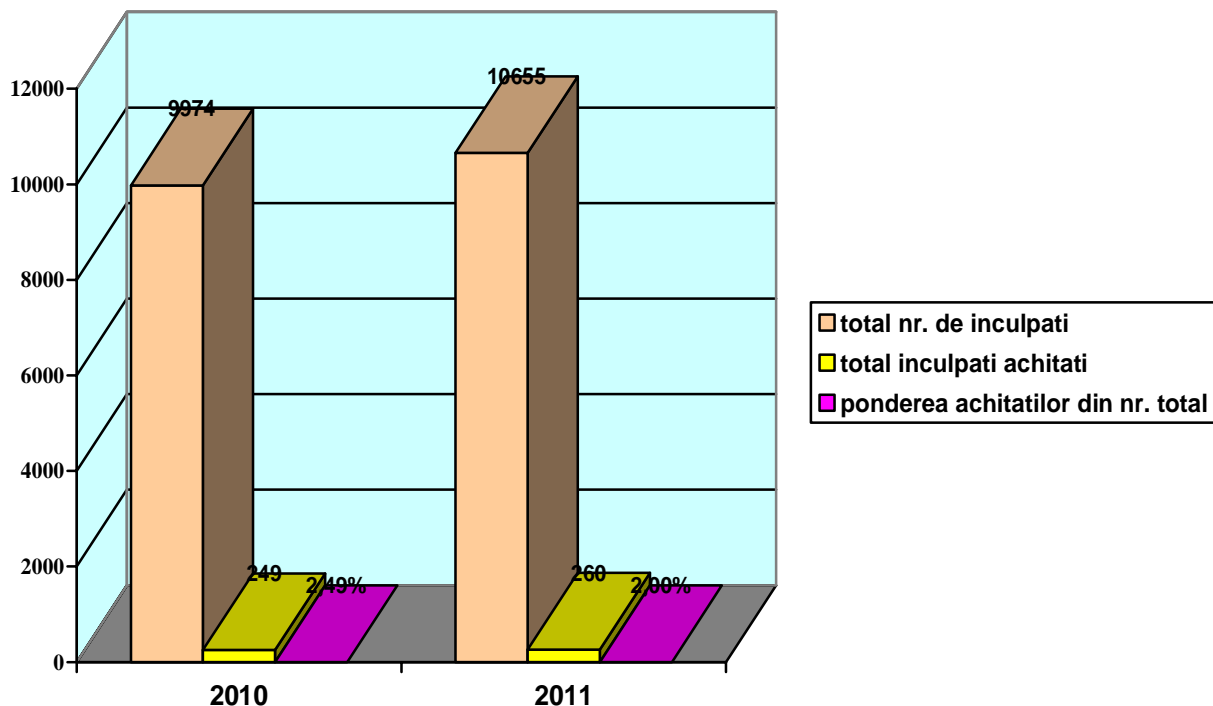
- de încetare a procesului penal – 1843 de sentințe în privința a 2241 de inculpați, (în anul 2010 - 1774 de sentințe în privința a 2176 de inculpați);

- de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical – 86 de sentințe în privința a 86 de persoane, (în anul 2010 – 72 de sentințe în privința a 72 de persoane).

Din procentajul categoriilor de sentințe pronunțate în perioada de referință, în raport cu anul 2010, rezultă o creștere a ponderii sentințelor de condamnare și creștere neesențială a sentințelor de achitare.

Pe parcursul anului 2011 procurorii au declarat împotriva sentințelor **1363** de apeluri și recursuri în privința a **1680** de persoane. Din numărul total al apelurilor și recursurilor, declarate de către procurori, **573** în privința a **714** persoane au fost admise. În context, cota admiterii apelurilor și recursurilor declarate de către procurori constituie **42,5%**.

În Curtea Supremă de Justiție procurorii au declarat **342** de recursuri ordinare. Din ele **166** au fost admise, iar **178** respinse. Totodată, au fost examinate **96** de recursuri în anulare, din care **87** au fost admise iar **9** respinse.

În pofida faptului că mai mult de 50 % din recursurile ordinare care au trecut institutul admisibilității sunt admise, atât în cazurile hotărîrilor de achitare, cît și a celor ce țin de încadrarea acțiunilor, circa 70% se dispun spre rejudecare în Curțile de Apel, fapt care pune la îndoială calitatea actului de justiție realizat în instanțele de apel.

În conformitate cu prevederile Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în scopul reabilitării persoanelor supuse represiunilor în perioada de raport, au fost soluționate **630** de cereri de reabilitare. În baza cererilor depuse de către cetățeni, au fost reabilitate **2206** persoane.

În scopul reabilitării persoanelor supuse represiunilor prin condamnări judecătorești, din oficiu, de către Procurorul General și adjuncții săi au fost declarate la Curtea Supremă de Justiție **48** de recursuri în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești adoptate în privința a **55 de** persoane, fiind solicitată casarea acestor hotărîri, încetarea proceselor penale și reabilitarea condamnaților.

Urmare a studierii dosarelor persoanelor deținute în primii ani de după cel de al Doilea Război Mondial în lagărele sovietice de filtrare, Procuratura Generală a declarat victime ale represiunilor politice și a reabilitat prin concluziile sale **113** persoane.

3.3. Pedepsele penale

Pe parcursul anului 2011, datele cu privire la practica punitivă se prezintă în felul următor:

- **1655** de persoane condamnate la închisoare, sau **20,5%**;
- **1712** persoane condamnate la amendă, sau **21,2%**;
- **2745** de persoane condamnate la închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art. 90 CP, sau **34,1%**;
- **1876** de persoane condamnate la muncă neremunerată în folosul comunității, sau **23,3%**.

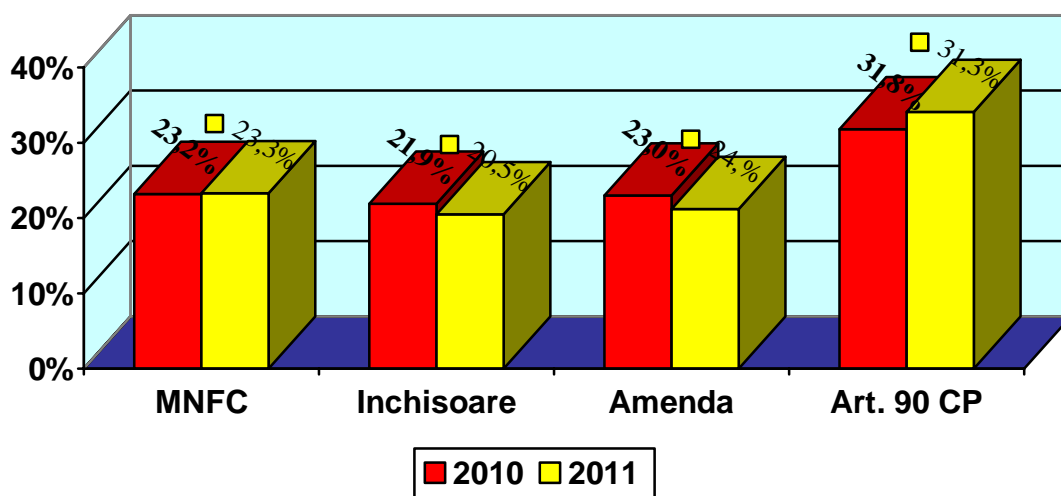
În perioada anului 2010, la închisoare au fost condamnate **1597** de persoane, ori **21,9%** din numărul total al persoanelor condamnate.

În ultimii ani procentajul mediu al persoanelor condamnate la amendă a fost următorul: în anul 2009 - 24,4%; 2010 - 23% și 21,2% în anul 2011.

În ce privește categoria de pedeapsă munca neremunerată în folosul comunității, în ultimii ani se constată un grad redus de aplicabilitate, pe parcursul anului 2011 quantumul acesteia fiind practic același ca și în anul 2010.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei sub formă de închisoare a constituit o pondere de 34,1%, realizându-se o creștere neînsemnată.

Procentajul comparativ al aplicării categoriilor de pedepse din numărul total al persoanelor condamnate, pentru perioada anului 2011 și perioada de 12 luni ale anului 2010, se prezintă după cum urmează:

Pedeapsa în formă de închisoare, a cărei executare este suspendată condiționat pe anumite termene de probă conform art. 90 Cod penal, a constat o creștere în anul 2011 pînă la cifra de 2 745, circa 2% (în anul 2010 fiind de 2 312). Creșterea aplicabilității acestei categorii de pedeapsă a fost determinată, în mare parte, de excluderea, începînd cu 24.05.2009 din alin.(3) al art. 90 din Codul Penal, a normei ce interzicea aplicarea acestei categorii de pedeapsă în situația în care inculpații nu restituiau pînă la pronunțarea hotărârii judecătorești daunele cauzate prin infracțiune.

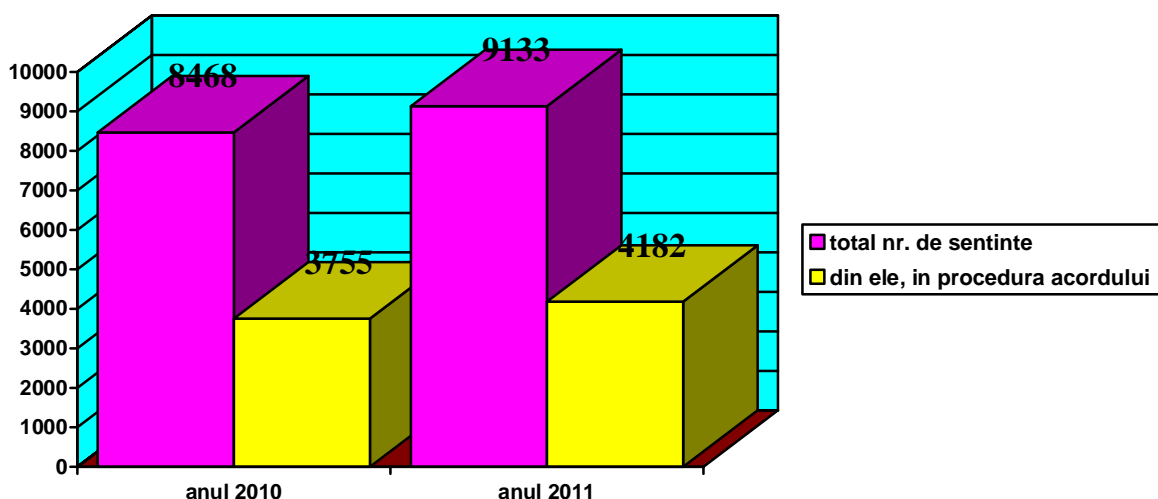
Pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este aplicată cu rezerve de către instanțele de judecată, iar mecanismul punerii în aplicare a acestei pedepse este încă unul inefficient.

3.4. Proceduri speciale

În perioada anului 2011 a fost constatată o creștere a numărului cauzelor penale examinate în procedura specială - acordul de recunoaștere a vinovăției.

În procedura indicată a fost finisată examinarea a **4 182** de cauze penale - **46%** din numărul total al cauzelor penale soluționate cu sentință. Acest indice este constant pe parcursul ultimilor 3 ani.

Aplicabilitatea institutului acordului de recunoaștere a vinovăției pentru perioada anului 2010 și perioada anului 2011 se prezintă după cum urmează:

Organele procuraturii urmează să mențină tendința de examinare a cauzelor penale în procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, precum și să aplice mai pe larg prevederile dreptului discreționar, urmînd a se obține concentrarea eforturilor asupra calității și eficienței actului de justiție în cauzele penale de o complexitate și rezonanță sporită.

La fel ca și în anii precedenți, pe parcursul anului 2011 nu a fost implementată în practică Legea nr.134-XVI din 14.06.2007 cu privire la mediere, în vigoare de la 01 iulie 2008, fapt care condiționează suportarea de cheltuieli semnificative și în cazul cînd soluția e adoptată urmare a încheierii unor tranzacții de împăcare în condițiile legii.

3.5. Contribuirea procurorului la înfăptuirea justiției pe cauze civile

În perioada menționată, organele procuraturii, au înaintat în instanțele de judecată 1512 acțiuni civile în valoare totală de 56.664.364 de lei. Din ele au fost examinate 1279 de acțiuni. Din numărul total al acțiunilor examinate 966 au fost admise, valoarea acțiunilor admise fiind de 44.159.171 de lei.

În instanța de drept comun au fost înaintate 1306 acțiuni în valoare de 34.520.924 de lei, fiind examinate 948 de acțiuni. Din numărul total al cererilor examinate, 736 de acțiuni au fost admise, în valoare de 9.141.379 de lei.

Au fost înaintate și 161 de acțiuni în instanțele de judecată economice, valoarea acestora fiind de 21.684.069 de lei. Pe parcursul perioadei nominalizate, instanțele economice au examinat 182 de acțiuni, fiind admise 134 în valoare de 34.825.235 de lei.

De asemenea, în judecătoriile militare au fost înaintate și admise 4 acțiuni în valoare de 11.514 lei.

În procedura contenciosului administrativ au fost înaintate 41 de cereri în valoare de 447.857 de lei, iar pe parcursul anului, inclusiv din cele înaintate în anii precedenți, au fost examinate 145 de cereri. Din numărul total al acțiunilor examinate, 92 de acțiuni cu valoare patrimonială au fost admise, valoarea acestora constituind 170.000 lei.

După obiect acțiunile civile intentate de procuror și examinate de instanță se clasifică în felul următor:

- formarea și executarea bugetului – 32 de acțiuni în valoare de 5.505.713 lei. Examine 71 și admise 53 în valoare de 11.410.110 lei;
- protecția proprietății aflate în posesiunea exclusivă a statului – 15 acțiuni în valoare de 2.611.839 de lei. Examine 35 și admise 19 în valoare de 54.492 de lei;
- perceperea sumelor în beneficiul agenților economici în al căror capital statul are cota parte – 151 de acțiuni în valoare de 26.089.802 lei. Examine 104 și admise 81 în valoare de 25.046.148 de lei;
- declararea nulității actelor autorităților publice, ale persoanelor oficiale sau funcționarilor – 63 de acțiuni în valoare de 6736 de lei, fiind examine 117 și admise 71 în sumă de 51.279 de lei;
- perceperea în bugetul statului a bunurilor dobândite ilicit – examine 2 acțiuni, ambele fiind admise integral;
- protecția mediului înconjurător – 4 acțiuni în valoare de 31.758 de lei. Examine 5 acțiuni, inclusiv din cele înaintate în anii precedenți, admisă doar o acțiune;
- repararea prejudiciului de către persoanele care au comis infracțiunea – 181 de acțiuni în valoare de 13.094.188 de lei și admise 40 de acțiuni în valoare de 2.003.998 de lei;
- în interesul minorilor, pensionarilor și altor persoane – 1008 acțiuni în valoare de 7.868.848 de lei, fiind examine 661 de acțiuni și admise 541 de acțiuni în valoare de 4.907.004 lei.

3.6. Delicte contravenționale

Procurorul participă la procesul contravențional în limitele competenței stabilite de Codul contravențional, fiind în drept: să pornească procesul contravențional; să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională; să solicite aplicarea de către instanța de judecată a unei sancțiuni contravenționale; să participe la examinarea cauzei în instanță de judecată atunci când procesul contravențional a fost pornit de el; să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatator; să atace decizia agentului constatator sau a instanței de judecată; să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

Organele procuraturii în perioada anului 2011 au intentat 2182 de proceduri contravenționale. Din numărul total de 338 de proceduri înaintate în instanța de judecată de procurori, 191 de proceduri au fost admise, 13 - au fost respinse, iar 35 - au fost încetate.

Conform competenței în domeniul contravențional procurorii au examinat 3555 de proceduri în privința a 3677 de persoane, suma amenzii încasate fiind de 602.391 de lei. Au fost executate 2394 de hotărâri. Din numărul procedurilor contravenționale examinate 516 au fost încetate.

Procurorii au înaintat 223 de contestații împotriva deciziilor agenților constatori, 72 din ele fiind admise, iar 30 au fost respinse.

Împotriva hotărârilor judecătorești pe cauze contravenționale au fost înaintate 33 de recursuri.

CAPITOLUL IV

APĂRAREA INTERESELEOR GENERALE ALE SOCIETĂȚII, DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR CETĂȚENILOR

4.1. Rolul și atribuțiile Procuraturii în domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților cetățenilor

Pornind de la spectrul vast al domeniilor vulnerabile din societate și continuitatea tendințelor negative, sarcina primordială a Procuraturii în anul 2011 a constituit reacționarea adecvată și operativă în cazurile de violare a legislației.

În acest context, coraborând măsurile întreprinse de Procuratură, la compartimentul reprezentării intereselor generale ale societății, constatăm că abordarea teoretică, precum și tendința manifestată de unele instituții în vederea excluderii Procuraturii din etapa investigațiilor extrajudiciare, este prăpădită, iar consecințele implementării unui astfel de mecanism se va răsfrînge negativ asupra persoanelor din categoriile social-vulnerabile, precum și a integrității patrimoniului statului.

Cu certitudine, Procuratura reieșind din prevederile art. 124 din Constituție, art. 1 și art. 5 din Legea cu privire la Procuratură, fiind investită cu împuterniciri de a reprezenta interesele generale ale societății și a apăra ordinea de drept, precum și a asigura aplicarea legii, reprezintă pilonul de bază al garantării de către stat a respectării drepturilor și intereselor legitime ale cetățeanului. Confirmarea acestui calificativ, se deduce din atitudinea lentă, sau în unele situații tolerantă, a intervenirii de către instituțiile publice abilitate atât la nivel central, cât și local, la încălcările aferente domeniilor de activitate ale acestora.

Pe acest motiv, pornind de la caracterul și spectrul petițiilor, Procuratura în viziunea cetățenilor rămîne a fi ultima speranță de apărare a drepturilor lezate ale acestora.

Corpul de procurori fiind conștient de acest imperativ, onorîndu-și atribuțiile ce îi revin, în perioada de referință au finalizat activitatea cu unele rezultate pozitive în domeniul expus.

4.2. Starea legalității în țară

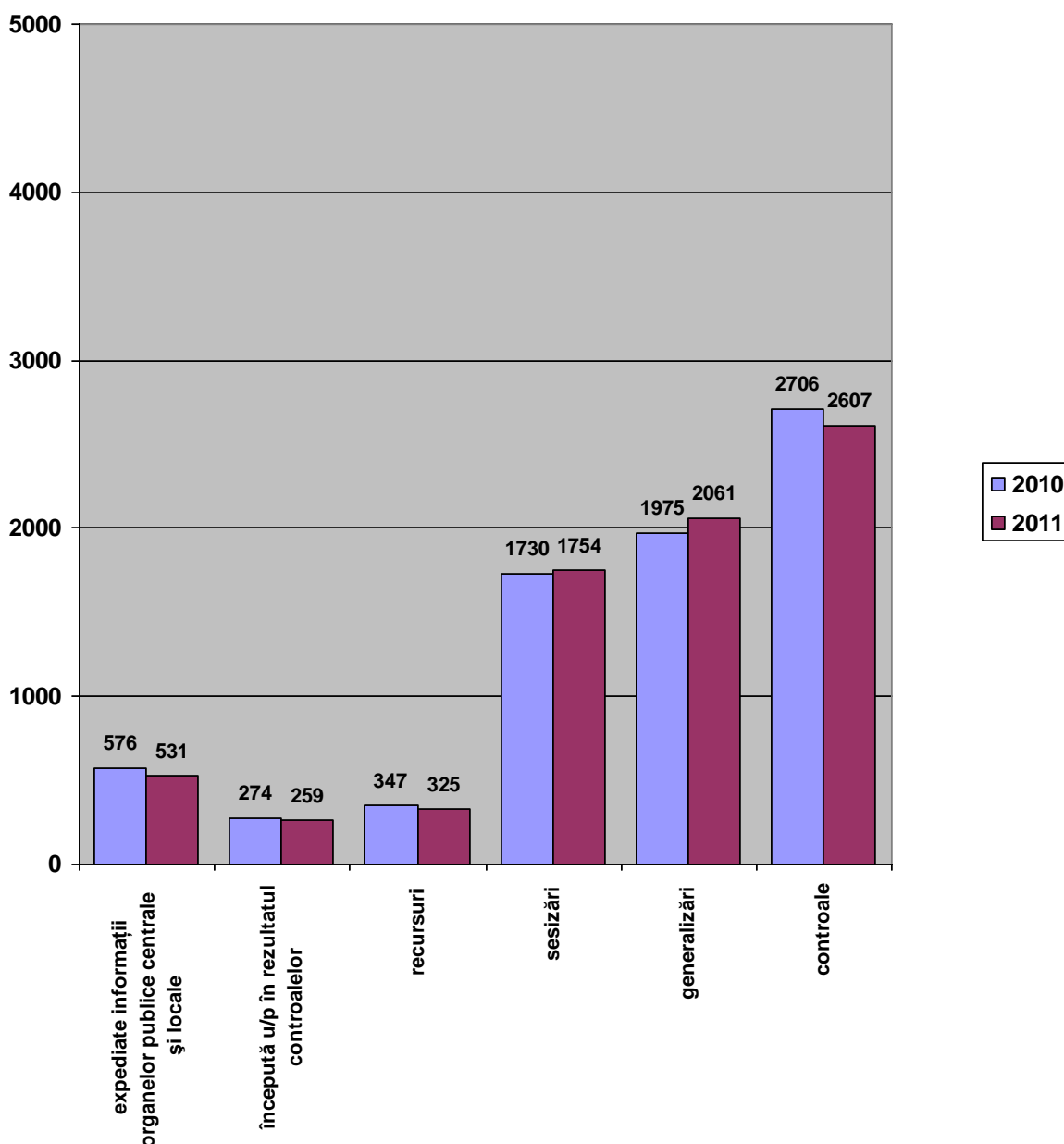
În domeniul apărării intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturilor și libertăților omului au fost efectuate controale privind respectarea drepturilor la ocrotirea sănătății, la un mediu înconjurător sănătos, la petiționare, la muncă și protecția muncii, la protecție socială, etc.

Activitatea procurorilor la acest capitol a fost axată pe apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor din categoriile social-vulnerabile. Adresările atestă încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor în diverse domenii: încălcarea dreptului la protecția muncii, la ocrotirea sănătății, la un trai decent, dezacordul cu hotărârile adoptate în cadrul urmării penale și judecătorești, admiterea acțiunilor de tortură, etc.

În decursul anului 2011 procurorii au examinat 20 789 de petiții și au primit în audiență 29 489 de cetățeni, 3 594 din numărul total fiind primiți în audiență la locul de trai și de lucru.

Procurorii au reacționat la încălcările admise de factorii de decizie ai organelor de administrare publică, cu înaintarea sesizărilor și contestarea actelor administrative ilegale, în scopul repunerii persoanelor în drepturile lezate. Numărul impunător al actelor de reacționare confirmă necesitatea și importanța activității extrajudiciare a organelor procuraturii.

În diagrama de mai jos este reflectată dinamica comparativă a actelor de reacționare a procurorilor în ultimii doi ani:

La intervenția procurorului, în anul 2011 a fost restituit pe cale extrajudiciară prejudiciul în valoare de 5 461 274 de lei.

În perioada de raportare organele Procuraturii au efectuat un șir de investigații la subiectul respectării legislației ce reglementează extragerea minieră; administrarea, gestionarea și protecția subsolului. Se constată o majorare a numărului încălcărilor depistate și a actelor de reacționare a procurorilor comparativ cu anul precedent.

Astfel, în anul 2011 procurorii au înaintat 76 de sesizări privind lichidarea încălcărilor depistate, au intentat 45 de proceduri contravenționale, au pornit 10 cauze penale în baza lit.d) alin.(1) art. 228 și alin.(1) art. 328 ale Codului Penal, fapt care relevă continuitatea încălcărilor în domeniile privind:

- ilegalitatea atribuirii de către organele administrației publice locale a perimetrelor miniere;
- gestionarea frauduloasă a perimetrelor miniere de către agenții economici beneficiari, soldată cu tănuirea volumului real de resurse minerale extrase;
- lipsa măsurilor întreprinse de către organele abilitate (Ministerul Mediului, AGRM, Inspectoratul Ecologic de Stat și organele administrației publice) privind protecția zăcămintelor naturale.

Ia amploare fenomenul extragerii ilegale a zăcămintelor din perimetrele miniere neautorizate fără a fi excluse terenurile din circuitul agricol și fără a compensa pierderile cauzate sectorului agricol.

Majoritatea carierelor fantome sunt amplasate pe suprafețe de până la 0,5 ha și sunt exploatate ilegal de locuitorii localităților rurale pentru necesități personale. Factorul principal care favorizează aceste situații este activitatea superficială a organelor administrației publice locale, a Comisariatelor de poliție și a Inspectoratelor Ecologice teritoriale, care, deși dispun de reprezentanți în toate raioanele, nu intervin pentru combaterea, depistarea și documentarea cazurilor de extragere neautorizată a zăcămintelor.

Pericolul sporit al acestor încălcări este condiționat de apariția alunecărilor de teren. În anii precedenți au fost constatate și cazuri de deces al persoanelor, care ilegal extrăgeau zăcăminte în perimetrele miniere neautorizate.

În procesul controlului respectării legislației la **Comisia de stat pentru rezervele de substanțe minerale utile și la Comisia pentru concurs din cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale**, s-au constatat multiple încălcări ale legislației la transmiterea în folosință industrială a zăcămintelor, și anume:

- factorii de decizie ai AGRM și ai Comisiei de stat pentru rezervele de substanțe minerale utile, avînd interes material și personal, prin decizii ilegale, transmit întreprinderilor ce le aparțin sau întreprinderilor controlate de către aceștea, zăcăminte voluminoase de minerale pentru valorificare industrială;
- contrar prevederilor legislației în vigoare, factorii de decizie ai AGRM transmit zăcăminte de substanțe minerale utile spre valorificare industrială în lipsa concursului;
- factorii de decizie ai AGRM mușamalizează încălcările constatate în activitatea unor agenți economici.

Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (în continuare IFPS) a instituit 466 de posturi fiscale, inclusiv 316 în mun.Chișinău, care, pe parcursul activității, n-au constatat careva încălcări la agenții economici, ceea ce demonstrează caracterul superficial al activității organelor fiscale.

Analiza stării de fapt la acest compartiment, efectuată de Procuratură, a constatat următoarele încălcări:

- lipsa pînă la data de 27.05.2011 a cadrului normativ special la instituirea, retragerea și funcționarea posturilor fiscale. Nemijlocit este evidențiată lipsa de corelare între acțiunile IFS mun. Chișinău și IFPS. Sînt constatate situații cînd, după sistarea activității posturilor fiscale de către prima instituție, pe motivul lipsei

încălcărilor, a doua instituție dispune repetat controlul. Lipsa cadrului legal constituie temei pentru apariția premiselor comportamentului corupțional a colaboratorilor fiscali, responsabili de funcționarea posturilor fiscale. Aceștea sunt pasibili de a fi complici la realizarea schemelor de evaziune fiscală, la mușamaliza activității infracționale, chiar prin instituirea acestor posturi fiscale;

- efectuarea superficială de către inspectorii fiscali a controalelor (cazurile lipsei de acțiuni din partea inspectorilor fiscali la S.A „Aroma”, SRL „Inva Probus” și SRL „Euro Alco”);

- atitudinea formală a inspectorilor fiscali la inițierea controalelor (întocmirea notelor informative privind rezultatele instituirii posturilor fiscale mobile, care nu sînt datate și nu sunt coordonate sau vizate de conducerea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, în unele cazuri lipsește și semnătura agenților economici monitorizați).

Persistă și practica vicioasă a instanțelor judecătorești la anularea posturilor fiscale, inclusiv la întreprinderile care au relații comerciale cu agenți economici delicvenți.

În rezultatul generalizării activității Inspectoratului Fiscal de Stat și a subdiviziunilor lui teritoriale la capitolul stingerii obligațiilor fiscale de către contribuabilii care au restanțe la bugetul public și local (executarea silită a obligației fiscale) s-a ajuns la următoarele concluzii:

- Serviciul Fiscal de Stat a aplicat cu întârziere modalitatea de executare silită prin sechestrarea bunurilor. Pentru a nu recurge la aceste acțiuni radicale, restanțierii au fost facilitați prin înlocuirea suspendării operațiunilor la conturile bancare cu încheierea contractelor de eșalonare, care, de facto, n-au fost respectate;

- organul fiscal a manifestat atitudine loială față de unii contribuabili (respectiv, nu în toate cazurile s-a efectuat suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor rău-plătitori);

- în unele cazuri, aplicarea deciziei de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor s-a efectuat cu mari întârzieri;

- unele Inspectorate Fiscale Teritoriale nu au utilizat drepturile de adoptare a deciziilor de suspendare a operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor. De regulă, bunurile sechestrate se comercializează destul de anevoios, iar unele practic nu pot fi realizate, fiind expuse la licitație de 3 și mai multe ori;

- sechestrarea bunurilor se efectuează cu încălcarea alin.(7) art. 200 al Codului fiscal, în unele cazuri fiind stabilit un preț mai mare decît suma restanței, în alte cazuri – mai mic față de rezultatele expertizei;

- unele inspectorate n-au utilizat integral drepturile prevăzute de alin.(5) art. 196 al Codului fiscal, nefiind aplicate toate modalitățile de executare silită;

- pe parcursul anului Serviciul Fiscal de Stat n-a declanșat executarea silită a obligației fiscale față de firmele-fantomă, care dispuneau de bunuri și asupra cărora putea fi aplicată executarea silită a obligației fiscale.

Avînd în vedere creșterea considerabilă a încălcărilor legislației în **domeniul construcțiilor neautorizate**, s-a generalizat activitatea Inspecției de Stat în Construcții și a subdiviziunilor ei teritoriale. În acest domeniu au fost constatate un șir de dificultăți din cauza imperfecțiunii legii, și anume:

- existența mai multor construcții neautorizate într-o anumită perioadă duce la imposibilitatea stabilirii datei finisării fiecărei construcții, condiție necesară pentru

constatarea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional și pentru tragerea persoanei culpabile la răspundere contravențională în termenul de prescripție de 3 luni;

- sancțiunea prevăzută la art. 179 Cod contravențional este „*amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu demolarea construcțiilor neautorizate și remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate*”. Lipsa unei virgule aplicată după „*persoanei cu funcție de răspundere*”, dă temei de interpretare pentru instanța de judecată, că demolarea construcției neautorizate se aplică ca sancțiune complementară doar în cazul persoanelor juridice;

- termenul de 3 luni de zile, ca termen de prescripție, în cadrul căreia o persoană poate fi sancționată contravențional, este prea mic în corelație cu fapta contravențională și cu prejudiciul cauzat intereselor publice;

- sancțiunea – *demolarea construcției neautorizate* - este pur formală, dat fiind faptul că până la moment nu a fost executată nici o decizie de acest gen. În acest context este necesar a fi modificată sancțiunea acestui articol prin mărirea considerabilă a amenzii;

- norma specială a art.193 Cod penal „*ocuparea în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia cu aplicarea violenței sau cu amenințarea aplicării violenței*”, practic, este imposibil de aplicat în cazul unei construcții neautorizate, efectuată pe un teren proprietate publică, din motiv că este foarte complicat a demonstra faptul de aplicare a violenței sau de amenințare cu aplicarea violenței.

Starea de fapt în acest domeniu demonstrează că măsurile întreprinse de către inspectorii Inspecției de Stat în Construcții sunt ineficiente și insuficiente, în mare parte din cauza că în privința persoanelor care admit aceste încălcări nu intervine forța coercitivă a statului, respectiv, se consolidează convingerea cetățenilor că poate fi evitată răspunderea în cazul construcțiilor neautorizate.

Ca urmare, a continuat să crească numărul construcțiilor neautorizate și în anul 2011, fapt recunoscut de către Inspecția de Stat în Construcții. La situația din 7 iulie 2011 au fost construite neautorizat 403 de clădiri, dintre care 220 - în municipiul Chișinău.

Autoritățile publice locale emit certificate de urbanism și autorizații de construire în lipsa planurilor generale urbanistice, fără a solicita raportul de expertiză tehnică a obiectivelor și fără a respecta distanța de la rețelele ingineresti.

De asemenea, continuă amplasarea construcțiilor pe rețelele ingineresti cu abateri de la documentația de proiect. Sunt frecvente și cazurile de majorare a regimului de înălțime. Unele construcții sunt amplasate pe terenuri publice, fără careva drepturi asupra terenului.

Un alt domeniu, permanent aflat în vizorul procurorilor, ține de **gestionarea patrimoniului statului** sub aspectul controlului legalității acțiunilor persoanelor cu funcții de răspundere, ale unor organizații de stat, care transmit ilicit în arendă bunurile gestionate, sau ale persoanelor private, care, prin diverse metode, tind ilicit să obțină dreptul de proprietate asupra bunurilor statului.

Spre exemplu, în privința conducerii Întreprinderii Republicane de Producție și Comerț “Molda” a fost pornită urmărirea penală în baza alin. (3) art. 328 al Codului

penal, pentru transmiterea în locațiune cu drept de reconstrucție a imobilului din str. Grenoble, 161, mun. Chișinău, fără acordul fondatorului (Ministerul Sănătății).

A fost pornită urmărirea penală în baza alin. (4) art. 190 al Codului penal pe faptul obținerii ilicite de către o persoană fizică a dreptului de proprietate asupra unei încăperi din căminul Colegiului de Ecologie.

Pentru gestionarea frauduloasă a terenurilor de către Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, în privința conducerii instituției a fost pornită urmărirea penală în baza alin. (1) art. 328 al Codului penal. Similar, pentru transmiterea în folosință a terenului destinat necesităților de apărare, în privința factorilor de decizie ai Ministerului Afacerilor Interne a fost pornită urmărirea penală în baza lit.d) alin. (3) art. 328 și lit. b) alin. (2) art. 329 ale Codului penal.

Au fost înaintate recursuri și cereri de chemare în judecată privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a încăperilor nelocuibile cu suprafața de 188,2 m² de la etajul I al blocului administrativ, situat pe str. Bulgară 39, mun. Chișinău, încheiat la 05.06.2009 între Agenția Proprietății Publice cu Asociația Obștească „Centrul Internațional de Științe Energoinformatică „ZEIA” și a contractului de vânzare-cumpărare a încăperilor nelocuibile cu suprafața de 201,1 m² din subsolul blocului administrativ situat pe str. Bulgară 39, mun. Chișinău, încheiat la 05.06.2009 între Agenția Proprietății Publice și SRL „Vahdan Grup”.

Cu referire la cazurile de rezonanță sporită, poate fi relevat exemplul controlului privind utilizarea mijloacelor bugetare, alocate pentru susținerea proiectului „**Caravela Culturii**”.

În rezultatul controlului a fost constatat abuzul de serviciu, comis de către factorii de decizie ai Asociației obștești „EuroMoldovaArt” în procesul gestionării sumei de aproximativ 2 milioane de lei. Pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu de către persoanele cu funcții de răspundere din cadrul Ministerului Culturii la finanțarea și monitorizarea desfășurării proiectului „Caravela Culturii”, a fost inițiată și o procedură penală. În plus, la solicitarea procurorilor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat urmează să verifice legalitatea achitării impozitelor din onorariile participanților la proiect.

Urmare a controlului, efectuat în temeiul sesizării parohului Parohiei Ortodoxe Române „Sfinții Martiri Brîncoveni” din orașelul Codru, s-a constatat că persoane necunoscute, în scopul înstrăinării ilegale a două terenuri, aflate în proprietatea parohiei, au perfectat procesul-verbal al ședinței Adunării Parohiale, care nici n-a avut loc. Ulterior, în vara anului 2011, în absența unei decizii a Consiliului Eparhial al Mitropoliei Basarabiei de aprobare a deciziei de vânzare-cumpărare a terenurilor litigioase, contrar prevederilor Statutului Parohiei, în temeiul procesului-verbal susmenționat, terenurile au fost înstrăinate prin contracte de vânzare-cumpărare, autentificate notarial. Ca rezultat, a fost intentată o cauză penală pe faptul confecționării, deținerii și folosirii unui document oficial cu conținut fals și pe faptul abuzului în serviciu.

În **domeniul încălcării legislației fiscale și vamale** a fost pornită urmărirea penală:

- în privința SRL “Primgrupinvest” în baza alin. (3) art. 249 și lit. f) alin. (2) art. 241 ale Codului penal, pe faptul eschivării de la achitarea plăților vamale în sumă de 4 mln. lei și practicarea activității ilicite de întreprinzător;

- în baza alin. (1) art. 244 al Codului penal, pe faptul comiterii evaziunii fiscale de către factorii de decizie ai SA „Moldova Film”;

- în baza lit. b) alin. (3) art.243, alin.(2) art.244 și lit.b),d) alin.(2) art. 361 ale Codului penal, pe faptul acțiunilor comise de către persoane neidentificate prin intermediul întreprinderii „Farmasi Cosmetic” SRL.

În domeniul privind **respectarea drepturilor omului la un mediu înconjurător sănătos** organele procuraturii au examinat 22 materiale în ordinea art. 274 Cod de procedură penală, fiind intentate 4 cauze penale conform art.231 Cod penal. În 14 cazuri s-a refuzat în pornirea urmăririi penale din motivul lipsei pagubei materiale cauzate. Au fost pornite 12 proceduri contravenționale în baza art.113 și alin.(2) art. 116 Cod contravențional, înaintate 53 de sesizări și 4 recursuri privind lichidarea încălcărilor de lege din domeniul vizat. Au fost inițiate 2 acțiuni civile în sumă totală de 109 755 de lei.

Controlul respectării legislației privind **asigurarea dreptului la vot** și a altor drepturi constituționale în perioada organizării și desfășurării alegerilor locale generale din 05.06.2011 și 19.06.2011 a constatat multiple cazuri de încălcare a legislației electorale, de comitere a fraudelor electorale privind afișajul electoral, de falsificare a semnăturilor în acte în perioada campaniei electorale, de organizare a agitației în ziua alegerilor, de scoatere a buletinelor de vot din incinta biroului electoral, etc. În baza încălcărilor constatate au fost pornite 5 cauze penale conform alin.(2) art.197, alin.(1) art.287, alin.(1) art.329, alin.(1) art. 361 ale Codului penal și au fost inițiate 6 proceduri contravenționale pe art.art. 49, 50, 52, 354 și 355 ale Codului contravențional. Despre măsurile întreprinse a fost informată Comisia Electorală Centrală.

4.3. Respectarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului

În perioada anului 2011 organele Procuraturii au examinat 3234 petiții atribuite la domeniul protecției drepturilor constituționale ale omului, din ele fiind admise 812 petiții și adoptate 522 acte de reacționare a procurorului.

Procurorii au efectuat 579 controale privind respectarea drepturilor constituționale ale omului.Urmare controalelor efectuate, au fost emise în total 1591 acte de procuror în vederea repunerii în drepturi a cetățenilor, inclusiv înaintate 526 de sesizări și 21 de recursuri, pornite 29 cauze penale și 7 proceduri contravenționale. Au fost intentate și remise spre examinare în instanțele de judecată 1008 acțiuni civile în sumă de peste 7.868.848 lei, din ele fiind examinate și admise 541 cereri în sumă de 4.907.004 lei. Despre rezultatele activității procurorii au prezentat autorităților publice și altor structuri abilitate 111 informații.

Numărul petițiilor examinate, referitoare la pretinse violări a drepturilor copilului este în creștere, constituind 355 petiții, în baza lor fiind adoptate 140 acte de reacționare a procurorului în interesele minorilor.

În perioada anului 2011 procurorii au efectuat 230 controale privind respectarea drepturilor copilului. Urmare controalelor efectuate, au fost emise 236 acte de procuror, inclusiv înaintate 141 sesizări, 3 recursuri, au fost pornite 6 cauze penale, 6 proceduri contravenționale, au fost atrase la răspundere materială - 16 persoane. Despre rezultatele activității în domeniul protecției drepturilor copilului, procurorii au prezentat autorităților publice și altor structuri abilitate 64 informații.

În perioada anului 2011, Curtea de la Strasbourg (în continuare CEDO) a pronunțat 31 hotărâri (cu 3 hotărâri mai mult decât în perioada similară a anului 2010) de condamnare a Republicii Moldova .

În 14 cazuri, Curtea a constatat încălcarea art. 6 §1 din Convenție (dreptul la un proces echitabil) atât sub aspect civil sau penal, cât și sub aspectul neexecutării hotărârilor judecătorești, emise la nivel național în favoarea reclamanților. În aceste ultime cazuri, Curtea a constatat și încălcarea art. 1 Protocol 1 la Convenție) – „protecția proprietății” (5 hotărâri);

În 7 cazuri, s-a constatat încălcarea art. 3 (interzicerea torturii) din Convenție. În 4 cazuri Curtea a constatat violarea art. 3, atât sub aspect material (interzicerea maltratărilor) cât și sub aspect procedural (ineficiența procedurilor penale instituite la plângerile reclamanților). În 3 cazuri, încălcarea art. 3 a fost constatată sub aspectul condițiilor inumane de detenție și a tratamentelor degradante la care au fost supuși reclamanții. În 2 cazuri, pe lângă violarea art. 3, Curtea a constatat încălcarea art. 5§1 (dreptul la libertate și siguranță) și a art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

De notat, că pentru prima dată, Curtea de la Strasbourg s-a pronunțat asupra constatării încălcării art. 3, atât sub aspect material cât și procedural, privind abuzurile polițiștilor de la CPs Botanica și ineficiența urmăririi penale efectuate de procuratura militară Chișinău, urmare a evenimentelor din 7 aprilie 2009 (hotărârea din 6 decembrie 2011, în cauza *Tărăburcă c. Moldovei*). Curtea a acordat în acest caz cu titlu de compensații suma totală de 16 500 EUR.

Curtea a mai constatat încălcări ale art. 5 (dreptul la libertate și siguranță) în 3 cazuri și a art. 8 (dreptul la respectare vieții private și de familie) în 2 cazuri.

Suma totală dispusă de Curte pentru a fi încasată de la Republica Moldova în folosul reclamanților a constituit **337 258 EUR**.

În comparație cu perioada similară a anului 2010, suma dispusă de Curte în baza hotărârilor pronunțate în anul 2011, este în descreștere cu 163 996,83 EUR.

De asemenea, Curtea Europeană a pronunțat în anul 2011, 32 de decizii de radiere a cererilor de pe rol, ca urmare a reglementărilor amiabile/declarațiilor unilaterale ale Guvernului privind recunoașterea violărilor admise. Suma totală dispusă de Curte în baza deciziilor de radiere a cererilor de pe rol a constituit **135 584 EUR**.

Spre deosebire de perioada de referință a anului 2010, Curtea a pronunțat în anul 2011 cu 3 decizii de radiere a cererilor de pe rol mai puțin, ca urmare a acordurilor amiabile/ declarațiilor unilaterale.

Suma dispusă pentru încasare din bugetul de stat, în baza acestor decizii în anul 2011, a fost cu 105 363 EUR mai mică decât cea încasată în perioada de referință a anului 2010.

În temeiul art. 20 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești nr. 1545/98 din 25.02.1998, Procuratura a examinat 45 de sesizări ale Ministerului Finanțelor (înaintate ca urmare a pronunțării deciziilor judecătorești definitive în folosul persoanelor achitate sau în privința cărora a fost dispusă încetarea procedurilor penale sau contravenționale pe teme de reabilitare) referitor la achitarea din contul bugetului de stat a sumei globale de **1 491 427, 24 lei**.

În 7 cazuri din ele s-a decis inițierea controalelor în baza art. 274 Cod de procedură penală care au fost finalizate cu ordonanțe de refuzul începerii urmăririi penale.

Spre comparație cu perioada similară a anului 2010, au fost examinate cu 23 sesizări mai puțin, însă suma încasată din bugetul de stat în anul 2011 a constituit cu 60 143,24 lei mai mult.

Deși Legea 1545/98 nu prevede în mod expres posibilitatea de inițiere a acțiunilor civile în ordine de regres față de persoanele culpabile care au condiționat achitarea sumelor din bugetul de stat, urmare a unei sesizări a Ministerului Finanțelor, s-a decis acționarea în judecată a 2 foști polițiști (angajați ai CPs Ciocana), condamnați pentru infracțiune de torturare a unei persoane bănuite de furt, pentru obținerea declarațiilor de autoincriminare – persoană care a fost achitată în final de instanțele de judecată.

În scopul familiarizării procurorilor cu practica CEDO, au fost expediate în teritoriu rezumate ale celor mai importante hotărâri și decizii ale Curții, în care au fost constatate violări ale Convenției sub aspecte noi, care nu au fost abordate anterior de reclamânți la Curte.

În vederea executării măsurilor de ordin individual care rezidă din hotărârile de condamnare a Republicii Moldova (în special a celor ce țin de încălcarea art. 3 sub aspectul ineficienței urmăririlor penale), au fost dispuse măsuri întru asigurarea redeschiderii procedurilor la nivel național și reluarea proceselor penale în privința preținșilor torționari.

4.4. Respectarea legilor la executarea hotărârilor judecătorești în cauzele penale

Potrivit art.5 al Legii cu privire la Procuratură nr.294-XVI din 25.12.2008 Procuratura asigură controlul asupra executării hotărârilor judecătorești în cauze penale.

Pe teritoriul Republicii Moldova există 17 instituții penitenciare, care fac parte din cadrul Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

În baza Ordinului Procurorului General nr. 177/27 din 17.09.2008 și nr. 69/27 din 01.09.2010, au fost desemnați procurori responsabili pentru efectuarea controlului respectării legilor în instituțiile penitenciare, în birourile de probațiune și în spitalele de psihiatrie din raza administrativ-teritorială de amplasare a instituțiilor respective.

În anul 2011 procurorii au efectuat 448 de controale în domeniul respectiv, din ele în instituții penitenciare -191 de controale, în birourile de probațiune – 171 de controale, în Izolatoarele de Urmărire Penală – 87 de controale.

În rezultatul controalelor au fost depistate încălcări ale legislației privind executarea pedepselor penale, inclusiv regimul de detenție, fiind înaintate 157 de acte de reacționare (124 de sesizări și 33 de recursuri). În privința colaboratorilor instituțiilor penitenciare au fost pornite 33 de cauze penale, 12 colaboratori ai instituțiilor penitenciare au fost pedepsiți în ordine disciplinară, 2 au fost concediați din funcție.

În perioada anului 2011 procurorii au examinat 595 de petiții ale deținuților, fiind admise 47 din ele.

Procurorii au întreprins 81 activități de profilaxie și au susținut 62 de lecții în fața deținuților.

În scopul redresării situației în domeniul executării pedepselor penale, procurorii au desfășurat un vast domeniu de activitate, primordiale fiind:

- verificarea activității gospodăriilor auxiliare ale subdiviziunilor DIP MJ;
- verificarea legalității activității Departamentului Instituțiilor Penitenciare la transferul condamnaților de peste hotarele RM;

- verificarea temeiniciei demersurilor și prezentărilor înaintate de birourile de probațiune în adresa instanțelor judecătorești la executarea pedepselor non-privative de libertate;

- controlul respectării legislației la executarea pedepsei munca neremunerată în folosul comunității;

- analiza respectării legislației de către birourile de probațiune la executarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport;

- verificarea executării pedepsei sub formă de suspendare condiționată a executării pedepsei (art.90 CP);

- verificarea legalității adresării spre examinare instanțelor de judecată a cererilor și demersurilor instituțiilor penitenciare privind aplicarea articolelor 91, 92 și 96 din Codul penal;

- verificarea Spitalului Clinic Republican de psihiatrie și a spitalului de Psihiatrie din mun. Bălți privind plafonul de deținere și normele de asigurare;

- verificarea legalității liberării de la executarea pedepselor a persoanelor grav bolnave (art. 95 CP);

- controlul legalității aplicării forței fizice și a mijloacelor speciale față de deținuți;

- controlul asigurării securității personale a condamnaților de către administrația penitenciarelor și conducerea Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției (art. 206 Cod de executare);

- controlul legalității achizițiilor în Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

O problemă dificilă în domeniu rămâne a fi ineficiența activității organelor de control. În cele mai dese cazuri anume Procuratura sesizează organele de control despre încălcările constatate, cu toate că această obligație revine nemijlocit organelor de control.

CAPITOLUL V.

OBIECTIVE PENTRU ANUL 2012

5.1. În domeniul urmăririi penale

Pentru anul 2012 în domeniul dat sunt stabilite următoarele obiective:

- înlăturarea deficiențelor depistate în activitatea de procuror;
- utilizarea procedurilor speciale ce simplifică procesul penal;
- examinarea prioritară a cauzelor penale cu rezonanță socială sportivă;
- utilizarea metodicilor și tacticilor criminalistice avansate în combaterea criminalității;
- efectuarea urmăririi penale în termen rezonabil;
- efectuarea unei anchete prompte și eficiente a faptelor infracționale;
- armonizarea legislației în vigoare la prevederile Legii cu privire la prevenirea și combaterea infracțiunilor informatice nr.20-XVI din 03.02.2009 referitor la competența exercitării și conducerii urmăririi penale în cazul infracțiunilor cibernetice (art.177, 178, 185¹- 185³, 208¹, 259-261¹, 301¹ din Codul penal);
- armonizarea legislației în vigoare la prevederile Directivei 2006/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice;
- elaborarea Planului comun de acțiuni a organelor de drept în domeniul prevenirii și combaterii criminalității cibernetice;
- examinarea posibilității revizuirii competenței exclusive a procurorului de exercitare a urmăririi penale în privința infracțiunilor comise de minori;
- eficientizarea activității de prevenire și combatere a corupției la etapa urmăririi penale;
- identificarea și înlăturarea cauzelor și condițiilor care au favorizat comiterea infracțiunilor;
- sporirea eficienței activității operative de investigații și de urmărire penală în depistarea și investigarea infracțiunilor de trafic de ființe umane, îndeosebi celor comise în scopul exploatării prin muncă;
- depistarea timpurie și contracararea tentativelor de abuz sexual al minorilor;
- excluderea manifestărilor de interese departamentale și personale în activitatea de combatere a criminalității;
- conjugarea eforturilor procuraturii, organelor de urmărire penală și organelor care exercită activitatea operativă de investigații în scopul eficientizării procesului de combatere a criminalității;
- excluderea cazurilor de scoatere a cauzelor penale din circuitul procesual prin suspendarea neîntemeiată a urmăririi penale;
- asigurarea calității actelor procesuale.

5.2. În domeniul contribuției la îndeplinirea justiției

Procuratura, pentru anul 2012 își stabilește următoarele priorități în domeniu:

- reducerea cazurilor de achitare a persoanelor și a cazurilor de încetare a proceselor penale în instanțele de judecată;
- eradicarea fenomenului tergiversării judecării cauzelor penale în instanțele de fond și apel;
- monitorizarea continuă a pedepselor aplicate în cauzele penale și contestarea necondiționată a sentințelor ilegale și neargumentate;
- unificarea practicii de procuror și celei judiciare pe anumite categorii de infracțiuni;
- eficientizarea activității de procuror la aplicarea prevederilor Codului contravențional;
- eficientizarea activității de procuror la înaintarea cererilor de chemare în judecată și exercitarea căilor de atac pe cauzele civile și contravenționale;
- asigurarea implementării practicii CEDO în procesul de îndeplinire a justiției;
- intensificarea dialogului instituțional între Procuratură și Agentul Guvernamental la formularea poziției Republicii Moldova în fața Curții Europene.

5.3. În domeniul investigațiilor generale

Pentru anul 2012 sunt identificate prioritar următoarele obiective:

- consolidarea practicii legale de achitare și returnare a TVA;
- controlul legalității aplicării scutirilor pentru importul activelor materiale destinate includerii în capitalul statutar al agenților economici;
 - controlul legalității extragerilor miniere, administrării, gestionării și protecției subsolului;
 - controlul respectării prevederilor pct. 560 din Statutul executării pedepselor de către condamnați;
 - controlul legalității transferului condamnaților la regim de resocializare;
 - controlul respectării legii în cazurile de amânare a executării pedepsei penale pentru femei gravide și femei cu copii în vârstă de până la 8 ani (art.96 CP).

5.4. De ordin organizatoric

Pentru o activitate eficientă a organelor Procuraturii este necesară:

- elaborarea în comun cu Institutul Național al Justiției a unui nou concept de instruire continuă pentru procurori în vederea asigurării corespunderii necesităților reale de instruire a procurorilor;
 - perfecționarea legislației procesual penale în vederea înlăturării contradicțiilor existente între aceasta și standardele existente în domeniul protecției drepturilor omului și libertăților fundamentale;
 - stabilirea criteriilor și procedurilor transparente, obiective și bazate pe merit pentru selectarea, numirea, promovarea și transferul procurorilor;

- fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor;
- reglementarea explicită a competențelor organelor procuraturii;
- asigurarea specializării procurorilor pe cauze specifice;
- optimizarea numărului de procurori și a personalului auxiliar;
- reexaminarea mecanismului de finanțare a organelor procuraturii;
- armonizarea cadrului juridic la rigorile și standardele internaționale – prin adoptarea actelor legislative elaborate în scopul reglementării activității funcționale a Procuraturii (Codului Penal, Codului de Procedură Penală, Codului de Procedură Civilă, Codului Contravențional, Legii cu privire la Procuratură, Legii cu privire la activitatea operativă de investigații);
- asigurarea transparenței, parteneriatului și orientării sociale în activitatea Procuraturii prin crearea unui program care să asigure informarea corectă a societății despre activitatea Procuraturii;
- asigurarea protecției eficiente a drepturilor de muncă și sociale a angajaților procuraturii prin consacrarea legislativă și asigurarea instituțională, funcțională și organizațională a drepturilor specifice acestei categorii de angajați;
- sporirea calității și rolului procesului analitic, care este un factor de apreciere a randamentului activității Procuraturii și de constatare a deficiențelor;
- sporirea responsabilității și disciplinei executorii;
- ridicarea profesionismului fiecărui procuror la îndeplinirea sarcinilor puse în fața organelor Procuraturii, educarea lor în spiritul intoleranței față de corupție, eliminarea fenomenelor negative din activitate.

CONCLUZII

Starea legalității și ordinii de drept în țară continuă să fie influențată de un șir de factori negativi de ordin economico-financiar și social, care au la bază atât criterii obiective cât și subiective.

Scoaterea în evidență, analiza și întreprinderea acțiunilor de excludere a acestora, reprezintă calea sigură în activitatea de constituire a unui stat de drept – scop spre care tinde Republica Moldova.

Această activitate, indiscutabil ține de atribuțiile întregii societăți, și îndeosebi a autorităților publice de toate nivelele.

Numai prin acțiuni conjugate a autorităților publice și societății civile, folosind practicile internaționale avansate în domeniu, conștientizând că în societate toate problemele sunt importante și necesită a fi rezolvate de autoritățile competente în unison, poate fi atins scopul enunțat.

De aceea, e necesar ca fiecare autoritate să evalueze starea lucrurilor în domeniul său de activitate și să întreprindă măsurile necesare întru consolidarea ordinii de drept și asigurarea legalității în domeniul respectiv.

Parte componentă a organelor care asigură legalitatea și ordinea de drept în țară este Procuratura, care în virtutea atribuțiilor sale contribuie la profilactica, investigarea, sancționarea încălcărilor de lege și lichidarea acestora.

Datorită acestui fapt cerințele societății față de Procuratură sunt mai ridicate decât față de alte autorități. Procurorii conștientizează acest lucru și depun eforturi considerabile pentru a justifica încrederea acordată lor de societate.

Prin activitatea depusă pe parcursul anului 2011 Procuratura a confirmat încă odată, că este autoritatea de bază în activitatea de menținere a legalității în țară și combatere a criminalității.

Ținând cont de faptul, că atribuția de bază a sa este activitatea de investigare a acțiunilor care urmează a fi sancționate penal și contribuirea la înfăptuirea justiției în aceste cauze, Procuratura își orientează forțele principale în acest domeniu de activitate și, după cum se vede din raportul prezentat, în anul 2011 a îndeplinit un volum mare de lucru, demonstrând că este aptă de a îndeplini sarcinile trasate.

Totodată, la etapa actuală, Procuratura are un rol extrem de important în asigurarea legalității în țară în afara domeniului penal, fapt pentru care consideră vitală pentru societate necesitatea păstrării atribuțiilor extrajudiciare ale procurorului.

Exercitarea efectivă a atribuțiilor Procuraturii necesită, însă, un șir de modificări în legislație, care țin de eficientizarea prevederilor legale atât în domeniul penal, cât și în cel civil și instituțional, ținând cont de practica internațională și tradițiile naționale în domeniile respective.

Propunerile respective au fost elaborate de grupurile constituite în cadrul Procuraturii în acest scop, și urmează a fi propuse pentru examinare și adoptare Parlamentului.

Suntem convinși de faptul, că doar o Procuratură bine organizată cu atribuții și competențe bine chibzuite poate face față cerințelor actuale și stringente a societății de asigurare a legalității și ordinii de drept în țară.

În final desprindem concluzia, că activitatea Procuraturii pe parcursul perioadei de raport a avut un caracter dinamic constant cu unele devieri și omisiuni, care însă nu au depășit limitele pîrghiilor de control și nu au generat haos.

Este remarcabil faptul, că efectivul de procurori a îndeplinit volumul de lucru necesar, solicitat pentru a acoperi segmentele importante de activitate și este apt de a îndeplini sarcinile înaintate întru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor Republicii Moldova în scopul asigurării procesului ireversibil de construire a statului de drept.

A N E X E

Activitățile de instruire continuă a procurorilor în anul 2011

Nr.	data desfășurării, organizatorii	nr. procurorilor	activitățile
1	31.01.2011 CCCEC. USAID	6	Masa rotundă „Interceptarea comunicărilor prin prisma dreptului persoanei la respectarea vieții private, aspecte procedurale și jurisprudența CEDO”
2	15.02.2011 INJ,NORLAM	25	Seminar „Etica și obiectivitatea procurorului”
3	10-11.03.2011 17-18.03.2011 24-25.03.2011 30-31.03.2011 04-05.04.2011 07-08.04.2011 11-12.04.2011 14-15.04.2011 18-19.04.2011 21-22.04.2011 26-27.04.2011 28-29.04.2011 03-04.05.2011 05-06.05.2011 12-13.05.2011 16-17.05.2011 19-20.05.2011 23-24.05.2011 26-27.05.2011 30-31.05.2011 INJ, UE,CoE	300	Seminare-cascade „Standardele CEDO și CPT pentru combaterea maltratării și impunității” și „Utilizarea unor alternative în detenția preventivă”
4	15-16.03.2011 28-29.03.2011 05-06.04.2011 11-12.05.2011 19-20.10.2011 22-23.11.2011 07-08.12.2011 INJ,NORLAM	49	Seminar „Eficientizarea procesului penal prin interacțiunea dintre profesii”

5	10.05.2011 25.05.2011 30.05.2011 31.05.2011 19-20.00.2011 10-11.10.2011 INJ, Misiunea OSCE, UNFPA	48	Seminar „Aspecte de implementare a Legii nr.45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la combaterea și prevenirea violenței în familie”
6	04-06.05.2011 24-26.05.2011 01-03.06.2011 INJ, UNICEF	75	Curs de instruire în vederea specializării procurorilor în domeniul justiției pentru copii
7	08.06.2011 09.06.2011 INJ	17	Seminar „Depistarea, investigarea, urmărirea penală și judecarea infracțiunilor cibernetice”
8	28.03.2011 INJ, Organizația Internațională a Migrației, Institutul de reforme penale	10	Seminar de pregătire a formatorilor în domeniul aplicării legislației contravenționale, inclusiv aspectele de procedură (dreptul migranților)
9	martie-mai INJ, Ambasada SUA	10	Seminar de pregătire a formatorilor în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice
10	16-20.05.2011	20	Seminar de pregătire a formatorilor în domeniul metodologiei generale a instruirii audiențelor în cadrul organizării și pregătirii diverselor cursuri
11	31.05-01.06-2011 07-08.06.2011 15.06.2011 INJ, Misiunea NORLAM	15	Curs de instruire a formatorilor în domeniul aplicării legislației cu privire la arestul preventiv
12	07.09.2011 08.09.2011	20	Seminar „Legătura dintre criminalitatea cibernetică,

	INJ		crima organizată, infracțiunile economice și alte categorii de infracțiuni”
13	12.09.2011 14.09.2011 16.09.2011 INJ	42	Seminar „Investigarea crimelor cibernetice”
14	04.10.2011 05.10.2011 INJ	32	Seminar „Particularitățile urmăririi penale și judecării cauzelor de infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei
15	10.10.2011 11.10.2011 INJ	20	Seminar „Infracțiuni sâvârșite de persoane cu funcții de răspundere
16	17.10.2011 18.10.2011 INJ	50	Seminar „Controlul de către procuror a legalității acțiunilor și inacțiunilor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitatea de investigații”
17	20.10.2011 21.10.2011 INJ	24	Seminar „Aspectele generale privind procedurile speciale”
18	21.11.2011 INJ	6	Seminar „Contenciosul administrativ”
19	24.10.2011 26.10.2011 28.10.2011 INJ, NORLAM	24	Seminar „Prevenirea infracționalității: bunele practici de interacțiune între judecători, procurori și consilieri de probațiune”
20	26.10.2011 27.10.2011 28.10.2011 INJ	48	Seminar „Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”
21	11.11.2011 15.11.2011 INJ	24	Seminar „Căile ordinare de atac pe cauzele civile”
22	18.11.2011 23.11.2011 29.11.2011	48	Seminar „Practica aplicării Codului contravențional”

	INJ		
23	25.11.2011 INJ	12	Seminar „Practica aplicării legislației fiscale și vamale”
24	12.12.2011 INJ	20	Seminar „Etica profesională și obiectivitatea procurorului”
25	01.11.2011 UNICEF	4	Conferință „Evaluarea Reformelor privind Justiția pentru Copii în Republica Moldova”
26	02.11.2011 MJ, UNDP	1	Conferință „Lansarea comentariului pe marginea principiilor și îndrumărilor recomandate privind drepturile omului și traficul de ființe umane”
27	11.11.2011 AGEPI	10	Seminar „Modalități de combatere a fenomenului contrafacerii”
28	24-25.11.2011 INJ, ERA Luxemburg	12	Seminar „Cooperarea juridică internațională în materie penală”
29	12-13.12.2011 OSCE	5	Seminar „Violența în familie”
30	28.11-03.12 – 2011 La Strada	3	Seminar regional în domeniul combaterii traficului de copii în scop de exploatare sexuală și a infracțiunilor conexe îndeplinite prin intermediul tehnologiilor informaționale.
31	28-29.11.2011 IRP, CRJM	11	Conferința „Urmărirea realizării recomandărilor Raportului Special al ONU în probleme de tortură -Provocări majore și strategii de viitor”
32	01-02.12.2011 INJ, Fundația IRZ	20	Seminar „Metodologia întocmirii actelor procesuale, inclusiv în cadrul aplicării măsurilor preventive

33	08.12.2011 CNPAC	30	Seminar „Violența față de copii”
34	13.12.2011 INJ, Promo-LEX	10	Seminar „Obligațiile pozitive și negative ale statului în apărarea Drepturilor Omului din regiunea transnistreană”
35	15.12.2011 INJ, MJ	20	Seminar „Interpretarea și aplicarea Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”
36	06.12.2011 07.12.2011 08.12.2012 OSCE	20	Masa rotundă „Practici de aplicare a Ordonanței de Protecție: Lecții învățate și perspective”
37	16.12.2011 La Strada	10	Seminar „Abordarea interdisciplinară a cazurilor de exploatare sexuală a copiilor”
38	11-18.12.2011 EUBAM	1	Seminar „Tineretul împotriva corupției”
39	16.12.2011 OSCE	20	Conferință „Consolidarea eficienței interne și independenței Procuraturii în Moldova”

**Evenimentele internaționale
la care procurorii din Republica Moldova
au participat în anul 2011
/cu deplasare peste hotare/**

1.	Astana, Republica Kazahstan, în perioada 28.02.2011-02.03.2011	1 procuror	Masa rotundă cu tematica „Modificarea legislației naționale prin completarea acesteia cu clauze aferent tragerii la răspundere penală a persoanelor juridice”.
2.	Zagreb, Croația, în perioada 07.03.2011-11.03.2011	1 procuror	Conferința internațională cu tematica „Combaterea Corupției, Bunele practici - creșterea eficacității prin abordări interdepartamentale și multi-sectoriale”.
3.	Budapesta, Ungaria, în perioada 10-16 aprilie 2011	1 procuror	Cursul de instruire al Biroului Federal de Investigații al SUA în domeniul Managementului și Cercetării Infrațiunilor la Fața Locului, la Academia Internațională a Organelor de Drept (ILEA).
4.	în Odessa, Ucraina, în ziua de 11 aprilie 2011	1 procuror	a XVI-a reuniune a Consiliului Consultativ al Misiunii EUBAM - Misiunea Uniunii Europene de asistență la frontiera între Republica Moldova și Ucraina.
5.	Strasbourg, Franța, în perioada 11-14 aprilie 2011	1 procuror	ședință plenară a Comitetului MONEYVAL.
6.	în Minsk, Bielorusia, în perioada 22.05.2011-28.05.2011	1 procuror	cursul de instruire pentru colaboratorii organelor de drept din statele CSI, ale Republicii Turcia și Emiratelor Arabe Unite, cu tematica „Experiențe și perspective în domeniul combaterii traficului de ființe umane”.
7.	Tallin, Estonia, în perioada 29.05.2011-01.06.2011	1 procuror	Conferința și prima întâlnire a Comitetului pentru Proiectul de Direcție, în corespundere cu obiectivele Proiectului regional „Cooperarea împotriva crimelor cibernetice”, lansat în cadrul Parteneriatului Estic.
8.	Liepzig, Germania, în perioada 29.05.2011-04.06.2011	1 procuror	vizita de lucru, realizată cu suportul Fundației IRZ și Ministerului Federal al Justiției din Germania.
9.	Kiev, Ucraina, în perioada 01.06.2011-04.06.2011	1 procuror	Conferința relativă dezvoltării unor sisteme efective de plângeri, cu tematica „Aspecte practice, cadrul legal, operațional privind relele tratamente”.
10.	Estonia și Letonia, în perioada 12-	10 procurori	în cadrul programului de cooperare cu

	18 iunie 2011		experții din statele Baltice în vederea dezvoltării proceselor de transformare democratică, consolidării respectului față de supremația legii în Republica Moldova, cu suportul Misiunii OSCE în Moldova, va avea loc vizita de studiu a procurorilor din Republica Moldova.
11.	în Kiev, Ucraina, în perioada 27.06.2011-01.07.2011	2 procurori	seminarul de instruire pentru experți în domeniul conducerii și exercitării urmării penale în cauze de corupție, economice și spălarea banilor organizat de OECD (Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică).
12.	Kiev, Ucraina, în perioada 22.06.2011-24.06.2011	1 procuror	ședința Comitetului director al Direcției generale pentru drepturile omului și probleme juridice.
13.	Seoul, Republica Korea, în perioada 26.06.2011-02.04.2011	2 procurori	în scopul semnării Memorandumului de înțelegere dintre Procuratura Generală a Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Korea, precum și în legătură cu participarea la Summitul Internațional al Procurorilor.
14.	Slovenia, în perioada 29.06.2011-01.07.2011	1 procuror	primul atelier de lucru al proiectului JIT THB privind „Realizarea sarcinilor în vederea formării grupurilor comune de lucru pentru combaterea traficului de ființe umane în Europa de Sud-Est”.
15.	or.Sanct-Petersburg, Federația Rusă, în perioada 25.07.2011-29.07.2011	1 procuror	seminarul subregional cu tematica „Prevenirea utilizării rețelei informaționale internet în scop de terorism”, organizat sub egida Oficiului Antidrog al Organizației Națiunilor Unite, cu suportul Consiliului Coordonator al Procurorilor Generali ai statelor CSI.
16.	or.Odessa, Ucraina, în perioada 5-8 septembrie 2011	5 procurori	seminarul internațional cu tematica „Probleme actuale privind dreptul penal și dreptul procesual penal”, organizat de către Fundația Germană pentru colaborare juridică internațională.
17.	or.Minsk, Bielorusia, în perioada 13-16 septembrie 2011	4 procurori	ședința Comitetului Coordonator al procurorilor al statelor membre ale CSI
18.	Statele Unite ale Americii, în perioada 17.09.2011-09.10.2011	3 procurori	programului „International Visitor Leadership Program”.
19.	Strasbourg, Franța, în perioada 26-30.09.2011	1 procuror	ședință plenară a Comitetului MONEYVAL.
20.	Slovenia, în perioada 28.09.2011-30.09.2011	1 procuror	al doilea atelier de lucru al proiectului JIT THB privind „Realizarea sarcinilor în vederea formării grupurilor comune de lucru pentru combaterea traficului de

			ființe umane în Europa de Sud-Est”.
21.	Skopje, Macedonia, în perioada 25.09.2011-01.10.2011	1 procuror	traning-ul cu tematica „Criminalitatea Organizată și Spălarea Banilor”, organizat sub egida Ministerului de Interne al Republicii Macedonia și Biroul Federal de Investigații al Statelor Unite ale Americii.
22.	Viena, Austria, în perioada 03.10.2011-05.10.2011	1 procuror	seminarul internațional cu genericul: „Lupta cu regimurile de spălare a banilor pentru combaterea traficului de ființe umane”.
23.	or.Astana, Republica Kazahstan, în perioada 4-6 octombrie în	2 procurori	a 6-a Conferință regională pentru țările din Europa Centrală și de Est și Asia Centrală, realizată de Asociația Internațională a Procurorilor.
24.	Varșovia, Polonia, în perioada 05.10.2011-08.10.2011	1 procuror	seminarul internațional cu tematica - Ședința în domeniul dimensiunii umane, organizat sub egida Biroului OSCE pentru Drepturile Omului (BIDDO/ODIHR).
25.	Statele Unite ale Americii, în perioada 9-16 octombrie 2011	1 procuror	programul de instruire în domeniul combaterii infracțiunilor informaționale în scopul contribuției creării Centrului Național de Investigare a infracțiunilor Cibernetice.
26.	Stockholm, Suedia, în perioada 10.10.2011-13.10.2011	1 procuror	traning-ul cu tematica „Prevenirea și Combaterea Traficului de Ființe Umane - practica suedeză”, organizat sub egida Institutului Suedez cu colaborarea Ministerului de Interne al Suediei și Procuraturii Generale a Suediei.
27.	or.Columbia, Carolina de Sud, SUA, în perioada 15-25 octombrie 2011	10 procurori	programul de instruire în domeniul managementului și liderismului pentru procurorii conducători, care va avea loc în cadrul National Advocacy Center
28.	Geneva, Elveția, în perioada 11.10.2011-15.10.2011	1 procuror	ședința de lucru cu tematica „Drepturile omului în Republica Moldova prin noul mecanism al Consiliului ONU pentru Drepturile Omului (CDO) de evaluare periodică universală”, organizat sub egida Consiliului ONU.
29.	or.Praga, Republica Cehă, 10-12 octombrie 2011	2 procurori	al 14-lea Forum Internațional Anual al Procurorilor, realizat cu suport programului TAIEX.
30.	Suceava, România, în perioada 19.10.2011-23.10.2011	1 procuror	seminarul cu tematica „Etica profesională în soluționarea cazurilor cu minori” organizat cu egida Uniunii Europene prin Programului Operațional Comun România-Ukraina-Moldova 2007-2013.

31.	or. Oslo, Norvegia, în perioada 29.11.2011-03.12.2011	4 procurori	vizita de studiu privind aspectele practice aferent eficienței procesului judiciar în cauze penale precum și cu referire la „Strategia de reformare a sectorului justiției 2011-2015”.
32.	Iași, România, în perioada 09.11.2011-11.11.2011	1 procuror	seminarul cu tematica „Combaterea criminalității informatice și valorificarea probei ADN” realizat sub egida Ministerului Public român, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Fundației Germană pentru Cooperare Judiciară Internațională.
33.	Dubrovnic, Croația, în perioada 07.11.2011-10.11.2011	1 procuror	cea de a 19-a reuniune a grupului SEEPAG cu tematica „Investigarea cauzelor de spălare de bani”.
34.	Kiev, Ucraina, în perioada 07.11.2011-11.11.2011	1 procuror	seminarul regional cu tematica „Combaterea terorismului și comercializării armelor de distrugere în masă”, realizat sub egida Departamentului de apărare contra traficului ilicit de arme, precum și a Agenției de securitate a SUA (DTRA).
35.	în Roma, Italia, în perioada 7-11 noiembrie 2011	1 procuror	reuniunea punctelor de contact G8 cu tematica „24/7 Puncte de contact ale Conferinței”, în cadrul proiectului regional „Cooperarea împotriva crimei cibernetice” implementat de către Consiliul Europei.
36.	Viena, Austria, în perioada 17 noiembrie 2011	1 procuror	reuniunea de experți pentru examinarea proiectului ghidului OSCE/ODIHR „Principiile directorii pentru procurori privind măsurile de intervenție la cazurile de discriminare bazate pe motiv de ură”.
37.	Lublin, Republica Polonia, în perioada 27.11.2011-01.12.2011	1 procuror	conferința internațională cu tematica „Lupta contra corupției”, organizată sub egida prezidiului polonez în cadrul Consiliului Uniunii Europene.
38.	Varșovia, Republica Polonia, în perioada 14.11.2011-19.11.2011	1 procuror	ședința de lucru în scopul relevării experienței Poloniei în reducerea iregularităților în tranzacțiile cu acțiunile băncilor, organizată la inițiativa și sub egida autorităților poloneze.
39.	Estonia, în perioada 19-27 noiembrie 2011	1 procuror	vizita de studiu în Estonia organizată în parteneriat cu institutul de Expertize Judiciare din Estonia, în cadrul Proiectului „Consolidarea examinării

			medico-legale a cazurilor de tortură și a altor forme de maltratare în Moldova”.
40.	Slovenia, în perioada 22.11.2011-25.11.2011	1 procuror	al treilea atelier de lucru al proiectului JIT THB privind „Realizarea sarcinilor în vederea formării grupurilor comune de lucru pentru combaterea traficului de ființe umane în Europa de Sud-Est”.
41.	Strasbourg, Franța, în perioada 21-25 noiembrie 2011	1 procuror	sesiunea plenară a Consiliului European „T-CY” și la conferința „Octopus”.
42.	or.Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 21 -25 noiembrie 2011	5 procurori	vizita oficială a delegației Republicii Moldova în scopul coordonării planului de acțiuni pentru implementarea Memorandumului de înțelegere semnat la 07.09.2011 la Chișinău, Republica Moldova.
43.	or.Kiev, Ucraina, în perioada 28-29 noiembrie 2011	2 procurori	celebrarea oficială a jubileului de 20 de ani de la înființarea Procuraturii Ucrainei.
44.	Strasbourg, Franța, în perioada 23-26.11.2011	1 procuror	cea de a 6-a reuniune plenară a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), cu tematica „Opinia CCPE pe marginea relației dintre procurori și administrația penitenciarelor”, examinarea proiectului noilor Termeni de Referință ai CCPE pentru anii 2012-2013, precum și evaluarea posibilităților de focusare asupra relației dintre procuratură și mass - media sau management-ului mijloacelor procuraturii pentru 2012.
45.	Trier, Germania, în perioada 23-26.11.2011	1 procuror	seminarul cu tematica „Utilizarea transnațională de conferințe video în instanța de judecată: experiențele statelor membre ale UE în realizarea de video conferințe în cadrul procedurilor penale”.
46.	Tbilisi, Georgia, în perioada 05.12.2011-09.12.2011	1 procuror	seminarul internațional cu tematica „Politici de vize. Suport pentru implementarea proiectului RM-UE privind facilitarea eliberării vizelor și Acordul privind readmisia persoanelor cu ședere ilegală” realizat cu suportul ICMPD în Republica Moldova.
47.	Tbilisi, Georgia, în perioada 06.12.2011-10.12.2011	1 procuror	conferința internațională Anticorupție în cadrul Programului pentru consilierii juridici pentru asistență și dezvoltare a activităților procurorului în cadrul procesului penal, sub egida Ambasadei Statelor Unite în Georgia și Procuraturii

			Generale a Georgiei.
48.	Dubai, Emiratele Arabe Unite în perioada 11.12.2011-16.12.2011	1 procuror	workshop-ul cu tematica „Cooperarea regională și internațională în domeniul combaterii traficului de persoane” realizat în cadrul fazei a doua programului danez privind combaterea traficului de persoane în Europa de Est și Sud Est pentru anii 2009-2011, cu susținerea Organizației Internaționale pentru Migrație.
49.	Baku, Azerbaijan în perioada 12.12.2011-15.12.2011	1 procuror	seminarul regional în cadrul proiectului Parteneriatului Estic inițiat de Uniunea Europeană, cu tematica „Cooperarea în domeniul combaterii crimei cibernetice - inițiative legislative”, realizat sub egida Uniunii Europene și a Consiliului Europei.